

ЖОРЖ СИМЕНОН

МЕГРЕ И СЯНКАТА ВЪРХУ

ПЕРДЕТО

Част 0 от „Комисар Мегре“

Превод от френски: Евгения Грекова, 2006

chitanka.info

ГЛАВА ПЪРВА

СЯНКАТА ВЪРХУ ПЕРДЕТО

Беше десет часът вечерта. Желязната порта на градината бе заключена и площад „Де Вож“ беше безлюден с блестящите следи от коли по асфалта, непрестанния ромон на фонтаните, останалите без листа дървета и монотонните очертания на съвършено еднаквите покриви на фона на небето.

Под сводовете, опасали като с приказен пояс площада, бяха останали много малко светлини — само в три-четири магазина. Мегре видя цяло семейство да вечеря в един от тях сред погребални венци, украсени с перли.

Опитващ се да разчете номерата над входните врати, но едва бе задминал магазина с погребалните венци, когато дребничка фигура изникна срещу него от сянката.

— С вас ли говорих по телефона преди малко? Вероятно отдавна дебнеше появата му. Въпреки ноемврийския студ не беше облякла палто върху престиilkата си. Носът ѝ се беше зачервил от студа, а погледът ѝ бе тревожен.

По-малко от сто метра по-нататък, на ъгъла на улица „Дьо Беарн“, полицай в униформа стоеше на пост.

— Не го ли предупредихте? — промърмори Мегре.

— Не! Заради госпожа Дьо Сен Марк, която всеки момент ще роди... Вижте! Това е колата на лекаря, когото са извикали по спешност.

Три леки коли бяха паркирани със запалени фарове до тротоара. Небето, по което на фона на лунната светлина преминаваха облаци, беше някак странно бледо. Като че всеки момент щеше да започне да вали първият сняг.

Портиерката тръгна под свода към сградата, осветен оскъдно от електрическа крушка от двайсет и пет вата, като че избеляла под прахта.

— Сега ще ви обясня... Това тук е дворът... Трябва да се мине през него, за да се стигне до която и да е част на къщата, с изключение на двета магазина... Това тук, вляво, е моята стаичка... Не обръщайте внимание... Нямах време да сложа децата да спят...

Бяха две в неподредената кухня — момче и момиче. Обаче портиерката не влезе там. Посочи му една продълговата сграда в дъното на двора — просторна и с хармонични пропорции.

— Там е... Сега ще видите...

Мегре наблюдаваше с любопитство тази странна дребничка жена, чиито ръце, непрестанно в движение, издаваха нейната трескавост.

— Търсят по телефона някой комисар! — му бяха казали малко по-рано на „Ке дез' Орфевр“.

Беше чул приглушен глас. Беше повторил три-четири пъти:

— Но, моля ви, говорете малко по-силно!... Изобщо не ви чувам!...

— Не мога... Обаждам ви се от магазина за цигари... Така че...

После, без никакъв переход, му беше предала своето съобщение.

— Трябва да дойдете веднага на площад „Де Вож“ №61... Да... Мисля, че е извършено престъпление... Но нека това да не се разбере засега!...

В момента портиерката му показваше големите прозорци на първия етаж. Зад пердетата се виждаха сенки, които се движеха напред-назад.

— Ето тук е...

— Престъплението ли?

— Не! Госпожа Дьо Сен Марк, която ражда... Това е първото й раждане... Тя е доста крехка... Разбирате ли?...

Дворът беше по-мрачен и от площад „Де Вож“. Осветяваше го една-единствена лампа, закачена на стената. Едва-едва можеше да се види стълбата зад стъклена врата и тук-там осветените прозорци.

— А престъплението?

— Сега ще ви кажа! В шест часа служещите при Куше си тръгнаха...

— Момент. Какво означава това „при Куше“?

— Онази сграда там, в дъното... Това е лаборатория, където се произвеждат някакви серуми... Сигурно сте чували... Серумите на

доктор Ривиер...

— А осветеният прозорец?

— Почакайте... Днес сме 30-о число... Значи така, господин Күше беше там. Той има навика да остава сам, след като всички от фирмата си тръгнат... Видях го през стъклото, че седи във фотьойла си... Погледнете...

Беше прозорец с матови стъкла. Виждаше се никаква странна сянка, като че на мъж, паднал върху бюрото си.

— Това той ли е?

— Да... Към осем часа, когато отидох да си изхвърля боклука, хвърлих един поглед... Той пишеше нещо... Много добре се виждаше ръката му, която държеше писалка или молив...

— А в колко часа престъпленето...

— Един момент! Качих се да науча нещо ново за госпожа Дъо Сен Марк... После, като слизах обратно, пак погледнах... Беше точно като сега, дори си помислих, че може да е заспал...

Мегре започваше да губи търпение.

— А след още четвърт час...?

— Да! Той си беше все на същото място!

— Минете към фактите...

— Ами това е всичко... Исках да разбера какво става... Почуках на вратата на канцеларията... Никой не ми отговори и влязох... Беше умрял... Навсякъде имаше кръв...

— А защо не сте се обадили в полицейското управление? То е само на две крачки, на улица „Дъо Беарн“.

— Да, и щяха да дойдат тук всички тези полицаи в униформи!... Щяха да обърнат цялата къща наопаки! Нали ви казах, че госпожа Дъо Сен Марк...

Мегре стоеше, пъхнал и двете си ръце в джобовете, с лула между зъбите. Погледна прозорците на първия етаж и му се стори, че моментът вече наближава, понеже беше настъпило още по-голямо вълнение. Някъде се отвори врата, по стълбището се дочу шум от стъпки. Висок масивен силует се очерта в слабата светлина на двора и портиерката прошепна с уважение, като докосна ръката на комисаря:

— Господин Дъо Сен Марк... Той е бивш посланик...

Мъжът, чието лице не можеше да се различи в мрака, спря, после тръгна и отново се спря, като непрестанно поглеждаше към

собствените си прозорци.

— Сигурно са му казали да излезе... Още преди малко... Елате... Хайде сега! Тези пак започват с техния грамофон!... И то точно над семейство Сен Марк!...

На втория етаж един по-малък и по-слабо осветен прозорец беше затворен. По-скоро се долавяше, отколкото се дочуваше музиката от грамофон.

Портиерката със своята толкова обикновена физиономия, нервна, със зачервени очи, се насочи към дъното на двора и като размахваща ръце, му показва малко каменно стълбище и една открехната врата.

— Ще го видите, вляво е... Предпочитам да не влизам вътре...

Най-обикновена канцелария. Мебели в светли тонове. По стените — едноцветни тапети.

И мъж на около четирийсет и пет години, седнал във фотьойл и опрял глава върху пръснатите пред него документи. Беше застрелян с куршум в гърдите.

Мегре напрегна слух: портиерката продължаваше да стои отвън и да го чака, а господин Дъо Сен Марк все така обикаляше из двора. От време на време някой автобус преминаваше по площада, но неговият шум правеше само още по-пълна последващата го тишина.

Комисарят не докосна нищо. Само се увери, че оръжието не е останало в канцеларията. Постоя три-четири минути, като се оглеждаше наоколо и подръпваше леко от лулата си, после излезе с неразгадаем израз на лицето.

— Е, какво става?

Портиерката не беше мръднала от мястото си. Говореше тихо.

— Нищо! Мъртъв е!

— Току-що повикаха господин Дъо Сен Марк горе...

В апартамента горе беше настъпила суматоха. Тряскаха се врати. Някой тичаше.

— Тя е толкова крехка!

— М-дааа! — промърмори Мегре, като се почеса по тила. — Само че не това е проблемът. Имате ли някаква представа за това кой може да се е промъкнал в канцеларията?

— Аз ли?... По какъв начин?...

— От вашата стая би трябало да виждате наемателите, когато влизат и излизат.

— Да, би трябало! Но само ако собственикът ми беше дал прилична стая и не се скъпеше за електричеството. Така само чувам стъпки, а вечерно време виждам само сенки... Някои стъпки ги разпознавам наистина...

— Нищо необичайно ли не сте забелязали след шест часа?

— Не, нищо! Почти всички наематели слизаха да си изхвърлят боклука... Тук е, отляво на моята стая... Виждате ли трите кофи за боклук?... Нямат право да ходят там преди седем часа вечерта...

— Никой ли не е влизал през портала?

— А аз откъде мога да знам? Вижда се, че не познавате сградата. Тук имаме двайсет и осем наематели. Като не се брои фирма „Куше“, където непрестанно влизат и излизат хора.

На портала се чуха стъпки. Мъж с шапка влезе в двора, зави наляво и като се доближи до кофите за боклук, грабна една празна домашна кофа. Въпреки тъмнината вероятно беше забелязал Мегре и портиерката, защото остана за миг неподвижен и най-сетне каза:

— Нищо ли няма за мен?

— Не, нищо, господин Мартен...

Мегре веднага попита:

— Кой е този?

— Един служител от Службата по регистрация, господин Мартен, който живее на втория етаж с жена си.

— Как така неговата кофа за боклук...?

— Те почти всички правят така, когато трябва да излязат... Свалият я на тръгване и си я вземат на връщане... Чухте ли нещо?

— Стори ми се... нещо като бебешки плач... Онези двете горе да бяха спрели проклетия грамофон!... Имайте предвид, те много добре знаят, че госпожа Дьо Сен Марк ражда...

Тя се втурна към стълбището, по което някой тъкмо слизаше.

— Е, докторе?... Момче ли е?...

— Не, момиче е.

И лекарят отмина. Чу се как пали мотора на колата си и тя потегля.

Къщата продължаваше да води своя обичаен живот. Тъмният двор. Порталът с неговата жалка електрическа крушка. Осветените

прозорци и съмтно дочуващата се музика от грамофон.

Покойникът си седеше в своята канцелария, съвсем сам, опрял глава върху разпръсналите се книжа.

Внезапно от втория етаж долетя вик. Пронизителен вик, като че отчаян призив за помощ. Но портиерката дори не трепна, само въздъхна, докато отваряше вратата на своята стая:

— Ох, пак тази, лудата...

Тя извика на свой ред, понеже едно от хлапетата ѝ беше счупило чиния. Тук, на светлото, Мегре виждаше едно слабо и уморено лице. И тяло, което сякаш беше лишено от възраст.

— Кога ще започне всичко, разните там формалности? — попита го тя.

Будката за цигари отсреща още беше отворена и след няколко минути Мегре се затвори в телефонната кабина. Също полугласно започна да дава разпорежданията си.

— Да... Прокуратурата... 61... Това е почти на ъгъла на улица „Тюрен“... Предупредете освен това Института за съдебно идентифициране... Ало!... Да, аз оставам на мястото...

Направи няколко крачки по тротоара, мина машинално под портала и накрая застана посред двора, мрачен, свил рамене заради студа.

Светлините зад прозорците започваха да гаснат. Тялото на покойника продължаваше да се очертава като китайска сянка зад матовото стъкло.

Спра някакво такси. Още не бяха онези от прокуратурата. Млада жена прекоси двора със забързани крачки, оставяйки след себе си силна миризма на парфюм, и бутна вратата на канцеларията.

ГЛАВА ВТОРА

ЕДИН ГОТИН ТИП

Последва поредица от действия, в резултат на които се стигна до забавна ситуация. След като откри трупа, младата жена се обърна рязко. На рамката на вратата видя високия силует на Мегре. Инстинктивно асоцииране на образи: мъртвец от едната страна, убиец от другата.

Тя се присви, ококори очи и отвори уста, за да извика за помощ, при което изпусна на земята ръчната си чантичка.

Мегре нямаше време за преговори. Сграбчи я за едната ръка и сложи другата на устата ѝ.

— Тихо!... Грешите!... Полиция!...

Още преди да е осъзнала смисъла на тези думи, тя се мъчеше да се освободи, тъй като беше твърде импулсивна, опита се да го ухапе и да го ритне с тока на обувката си.

Чу се шум от късане на плат: беше презрамката на роклята ѝ.

И най-сетне всичко се успокои. Мегре повтори:

— Не вдигайте шум. Аз съм от полицията. Няма смисъл да вдигаме на крак цялата къща.

Имаше нещо твърде нехарактерно около това престъпление — необичайната за подобен случай тишина, спокойствието, двайсет и осемте наематели, които продължаваха да водят своето обичайно съществуване около трупа.

Младата жена привеждаше в ред облеклото си.

— Любовница ли му бяхте?

Тя хвърли злобен поглед към Мегре, докато търсеше безопасна игла, за да закачи презрамката си.

— Имахте ли среща с него тази вечер?

— Да, в осем часа, в ресторант „Селект“... Трябваше да вечеряме заедно, а после да ходим на театър...

— Като видяхте, че не идва в осем часа, не му ли се обадихте?

— Обадих му се. Отговориха ми от централата, че апаратът е оставен отворен.

Двамата едновременно погледнаха към телефона върху бюрото. Вероятно го беше бутнал, като е падал напред.

Стъпки отекнаха в двора, където и най-малкият шум се усилваше тази вечер, като че бяха в камбанария. Портиерката го повика от прага, за да не вижда мъртвеца.

— Господин комисар... От кварталната полиция...

Тя не ги харесваше. Пристигнаха в група от четирима или петима, като изобщо не се стараеха да минат незабелязани. Един от тях дори започна да разказва някаква забавна история. Друг попита, след като стигна до канцеларията:

— Къде се намира трупът?

Кварталният полицейски комисар отсъстваше заместваше го неговият секретар, така че Мегре можеше без никакво притеснение да ръководи операцията.

— Оставете хората си отвън. Очаквам да пристигнат от прокуратурата. За предпочтение е наемателите да не разберат какво се е случило...

Докато секретарят на комисаря обикаляше из канцеларията, той отново се обърна към младата жена.

— Как се казвате?

— Нина... Нина Моанар, но всички ме наричат просто Нина...

— Отдавна ли познавате Куше?

— От шест месеца може би...

Нямаше нужда да ѝ задава много въпроси. Достатъчно беше да я наблюдава. Беше доста хубаво момиче. Роклята ѝ беше от известна фирма. Обаче начинът, по който се гримираше, начинът, по който държеше чантата и ръкавиците си и гледаше агресивно хората, издаваха, че работи в мюзикхол.

— Танцьорка ли сте?

— Работех в „Мулен Бльо“...

— А сега?

— Сега съм с него...

Не бе имала време дори да заплаче. Всичко беше станало прекалено бързо.

— Заедно ли живеехте?

— Не точно, понеже той беше женен. Но в края на краищата...

— Кажете ми адреса си.

— „Хотел Питал“... на улица „Питал“.

Секретарят на комисаря отбеляза:

— Във всеки случай не можем да кажем, че е имало кражба!

— Защо?

— Ами погледнете! Огнеупорната каса е точно зад него! Не е заключена, обаче гърбът на мъртвия препречва пътя към нея и вратата не може да се отвори!

Нина, която беше извадила съвсем мъничка носна кърпа от чантата си, подсмърчаше и си бършеше носа с нея.

В следващия момент атмосферата се промени напълно. Отвън се чу шум от спирачки, после стъпки и гласове в двора. След това започнаха ръкостискания, въпроси, шумни разговори. Бяха пристигнали онези от прокуратурата. Съдебният лекар изследваше трупа, а фотографите нагласяха апаратите си.

Това беше неприятен момент за Мегре. След няколкото задължителни фрази той се върна в двора, пъхнал ръце в джобовете, запали лулата си и се сблъска с някого в тъмнината. Беше портиерката, която не можеше да се примери с факта, че някакви си непознати ще ходят из къщата, без тя да наблюдава техните действия и жестове.

— Как се казвате? — попита я доброжелателно Мегре.

— Госпожа Бурсие... Още дълго ли ще останат тези господа тук?... Погледнете! В стаята на госпожа Дьо Сен Марк вече не свети... Сигурно е заспала, горката...

Като разглеждаше внимателно къщата, комисарят забеляза друга светлина, кремаво перде, а зад него — женски силует. Жената беше дребничка и слаба като портиерката. Не можеше да се чуе гласът ѝ. Но това не беше необходимо, за да се досети човек, че е в плен на яростта. Тя ту оставаше абсолютно неподвижна, като гледаше някого, който не се виждаше, ту внезапно започваше да говори, да жестикулира и правеше няколко стъпки напред.

— Коя е тя?

— Госпожа Мартен... Преди малко видяхте мъжа ѝ да се прибира... Нали се сещате — онзи, който взе празната кофа за боклук... Служите лят в Службата по регистрация...

— Често ли се карат?

— Не, не се карат. Само тя вика. Той не смее дори да си отвори устата.

Мегре хвърляше от време на време по едно око в канцеларията, където се суетяха десетината мъже. Съдебният следовател повика портиерката от прага.

— Кой е ръководител на предприятието след господин Куше?

— Директорът, господин Филип. Той живее наблизо, на остров Сен Луи...

— Има ли телефон?

— Със сигурност...

Чуха разговора им по телефона. Там горе фигурата на госпожа Мартен вече не се очертаваше върху пердето. Затова пък някакво безцветно същество слезе по стълбите, прекоси крадешком двора и излезе на улицата. Мегре разпозна шапката и светлобежовото палто на господин Мартен.

Беше полунощ. Младите момичета с грамофона изгасиха лампата. Освен в канцелариите продължаваше да свети само в салона на семейство Сен Марк, на първия етаж, където бившият посланик и акушерката разговаряха полугласно сред блудкавата миризма на болница.

Въпреки късния час, когато господин Филип пристигна, беше облечен много изискано, гладко обръснат, със сиви ръкавици от шведска кожа. Беше около четирийсетте, същински еталон на сериозния и добре възпитан интелектуалец.

Разбира се, новината го изненада и дори го разстрои. Но в неговото вълнение имаше нещо недоизказано.

— При живота, който водеше... — въздъхна той.

— Какъв беше този живот?

— Никога не бих казал нещо лошо за господин Куше. Впрочем нищо лошо не би могло да се каже за него... Той имаше право да разполага както намери за добре с времето си.

— Един момент! Господин Куше сам ли управляваше фирмата си?

— Не, по никакъв начин. Той я лансира, но след като нещата потръгнаха, той остави на мен цялата отговорност. До такава степен, че понякога не го виждах по петнайсет дни. Ето днес например! Чаках го до пет часа. Беше навечерието на плащането на полиците. Господин

Куше трябваше да ми донесе необходимите пари за плащанията, които трябваше да се направят на другия ден. Около триста хиляди франка. В пет часа бях принуден да си тръгна и му оставих един доклад върху бюрото.

Веднага го откриха там, написан на машина. Точно под ръката на мъртвия. Беше най-обикновен доклад: предложение за увеличение на заплатата на един служител и за отказ от един от доставчиците; проект за реклама в страните от Латинска Америка и т.н.

— Така че тези триста хиляди франка би трябвало да бъдат тук, така ли? — попита Мегре.

— Да, в огнеупорната каса. Доказателство за това е, че господин Куше я е отварял. Само ние двамата, той и аз, имаме ключ от нея и знаем шифъра...

Но за да отворят касата, трябваше да преместят тялото. Трябваше да изчакат, докато фотографите си свършат работата. Съдебният лекар пишеше своя протокол — Куше е бил убит с куршум в гърдите и тъй като е била разкъсана аортата, смъртта е настъпила мълниеносно. Можеше да се определи, че разстоянието между убиеца и жертвата е било три метра. И най-накрая, куршумът е бил изстрелян от оръжие с най-често срещания калибър — 6,35 мм.

Господин Филип даде някои обяснения на съдия-следователя:

— Тук, на площад „Де Вож“, са само лабораториите ни, които се намират зад тази канцелария.

Той отвори една врата. Пред очите на всички се откри голяма зала с остьклен таван, в която бяха подредени хиляди епруветки. На Мегре му се стори, че чува някакъв шум зад една друга врата.

— Какво има тук?

— Морски свинчета. А отлясно са канцеларията на стенографките и на служителите. Имаме и други помещения в Пантен, където се извършва по-голямата част от експериментите. Вероятно знаете, че серумите на доктор Ривиер са известни в цял свят...

— И Куше ги е лансиран?

— Да! Тъй като доктор Ривиер не разполагаше с пари, Куше финансира изследванията му. Преди десетина години той създаде лаборатория, която навремето не беше придобила значението на тази тук...

— А доктор Ривиер продължава ли участието си във фирмата?

— Той почина преди пет години, при автомобилна катастрофа.

Най-сетне вдигнаха тялото на Куше и щом като отвориха вратата на касата, се чуха учудени възгласи: всички пари, които се съдържали в нея, бяха изчезнали. Бяха останали само документи. Господин Филип взе да им обяснява:

— Изчезнали са не само онези триста хиляди франка, които господин Куше със сигурност е донесъл, но още шейсет хиляди, които са били прибрани в касата днес следобед и които сложих със собствените си ръце, хванати с ластик!

В портфейла на мъртвия нямаше нищо! Или по-скоро — само два номерирани билета за Мадлената.

— Те бяха за нас двамата! Трябваше да ходим заедно там.

Бяха приключили. Бъркотията се беше усилила още повече. Фотографите сгъваха ставите на своите апарати, които пречеха. Съдебният лекар си миеше ръцете на една чешма с фонтанче, която бе открыл в един от шкафовете. Секретарят на съдия-следователя вече проявяваше признаци на умора.

Но само за няколко мига, въпреки цялата какофония, Мегре все пак успя да остане насаме с мъртвеца.

Беше як мъж, по-скоро нисичък и пълничък. Също като Нина, вероятно така и не се беше освободил напълно от известна доза вулгарност въпреки добре скроените си дрехи, въпреки поддържаните нокти и коприненото бельо, направено му по мярка.

Русите му коси бяха започнали да оредяват. Очите вероятно са били сини и са имали донякъде детски израз.

— Беше готин тип! — чу глас зад гърба си.

Беше Нина, която в момента плачеше от умиление и използваше Мегре като свидетел, понеже не смееше да заприказва някой от по-важните хора от прокуратурата.

— Кълна ви се, че беше готин тип!... Веднага щом решеше, че нещо може да ми направи удоволствие... И не само на мен!... На когото и да било!... Никога не съм виждала човек да дава толкова големи бакшиши като него... Дори прекаляваше и му се карах... Казвах му, че хората го смятат за будала... Тогава той ми отвръщаше: „Не ме е грижа...“

Комисарят я попита със сериозен тон:

— Беше ли весел човек?

— Да, по-скоро весел... Но въщност в душата си не беше весел... Разбирайте ли?... Трудно е да се обясни... Имаше нужда да се движи, да върши нещо... Ако не правеше нищо, ставаше мрачен и тревожен...

— А жена му?...

— Виждала съм я само веднъж, отдалече... Не мога да кажа нищо лошо за нея...

— Къде живееше Күше?

— На булевард „Осман“... Но повечето време живееше в Мълан, там имаше вила...

Мегре се обърна бързо. Видя портиерката, която не смееше да влезе и му правеше знаци, като го гледаше с още по-нещастен израз на лицето.

— Слушайте!... Той слизи...

— Кой?...

— Господин Дъо Сен Марк... Сигурно е чул цялата шумотевица... Ето го... И всичко това в ден като днешния!... Представете си...

Бившият посланик слизаше колебливо по халат. Беше познал хората от прокуратурата. Впрочем носилката с тялото мина покрай него.

— Какво е това? — попита той Мегре.

— Един човек, който е бил убит. Күше, собственикът на серумите.

На комисаря му се стори, че събеседникът му е поразен внезапно от никаква мисъл, като че си беше спомнил нещо.

— Познавахте ли го?

— Не... Искам да кажа, че съм чувал за него...

— Какво?

— Нищо! Нищо не зная... В колко часа е...

— Престъплението вероятно е било извършено между осем и девет часа...

Господин Дъо Сен Марк въздъхна, приглади посребрените си коси, кимна за довиждане на Мегре и пое по стълбата, която водеше към неговия апартамент.

През това време портиерката стоеше на разстояние. После отиде до никакъв човек, който ходеше приведен напред-назад под портала.

Когато се върна при комисаря, той я попита:

— Кой е този?

— Господин Мартен... Търси едната си ръкавица, която бил изпуснал. Трябва да ви кажа, че никога не излиза без ръкавици, дори за да отиде само за цигари на петдесет метра оттук.

Сега господин Мартен се въртеше около кофите за боклук, палеше клечки кибрит една след друга, докато най-сетне не се примери и се прибра у дома си.

Мъжете в двора си стискаха ръцете. Онези от прокуратурата си отиваха. Секретарят на съдия-следователя проведе съвсем кратък разговор с Мегре.

— Оставям ви да работите. Ще ме държите в течение, естествено.

Все така изискан като картина от модно списание, господин Филип се поклони на комисаря и го попита:

— Имате ли още нужда от мен?

— Утре пак ще се видим... Предполагам, че ще бъдете в канцеларията си?...

— Да, както винаги... Точно в девет часа...

Настъпи вълнуващ миг, без обаче да бъде белязан от каквото и да било събитие. Дворът продължаваше да тъне в мрак. Все така светеше една-единствена лампа. И порталът с неговата запрашена крушка си беше същият.

Отвън колите потегляха, плъзгайки се по асфалта, и за миг осветиха с фаровете си дърветата по площад „Де Вож“.

Мъртвия вече го нямаше. Канцеларията изглеждаше така, все едно че е имало обир. Никой не се беше сетил да изгаси лампите и сега лабораторията беше осветена, като че там предстоеше усилена нощна работа.

Ето че отново бяха останали само трима на сред двора, три съвършено различни същества, които не се бяха познавали допреди един час, но при все това като че бяха свързани от някаква тайнствена близост.

Нещо повече — бяха като членовете на семейство, които остават сами след погребението, когато чуждите хора вече са си отишли!

Беше само бегло впечатление на Мегре, докато гледаше ту разстроеното лице на Нина, ту изопнатите черти на портиерката.

— Сложихте ли вече децата си да спят?

— Да... Но още не са заспали... Не са спокойни... Все едно чувстват, че...

Госпожа Бурсие искаше да попита нещо: беше въпрос, от който се срамуваше едва ли не. Обаче той имаше основно значение за нея...

— Смятате ли, че...

Погледът ѝ обходи целия двор и като че се спираше на всеки неосветен прозорец.

— ... че... че е някой оттук?

Сега вече гледаше втренчено към портала — онзи широк свод, чиято врата винаги беше отворена, освен след единайсет часа вечерта, и свързваше двора с улицата, като даваше свободен достъп до сградата на всеки непознат, идващ отвън.

Нина стоеше в неестествена поза и от време на време крадешком хвърляше по някой поглед към комисаря.

— Без съмнение разследването ще отговори на вашия въпрос, госпожо Бурсие... Засега изглежда сигурно едно нещо: онзи, който е откраднал тези триста хиляди франка, не е същият човек, който е извършил убийството. По-вероятно е, след като господин Куше е пречел с гърба си на достъпа до касата... Кажете ми, впрочем, тази вечер имаше ли светлина в лабораторията?

— Момент!... Да, мисля, че светеше... Но светлината беше някак си по-слаба. Сигурно господин Куше беше запалил една-две лампи, за да отиде до умивалниците, които са в самото дъно на помещението...

Мегре си направи труда да изгаси всичко, а портиерката продължаваше да стои на прага, макар че тялото вече го нямаше. В двора той отново се сблъска с Нина, която го чакаше. Дочу някъде над главата си шум от предмет, който се докосва до стъклото на прозорец. Обаче всички прозорци бяха затворени, всички лампи бяха угасени.

Някой беше помръднал, някой дебнеше в мрака на някоя от стаите.

— До утре, госпожо Бурсие... Ще бъда тук, преди да отворят канцеларията.

— Ще ви изпратя! Трябва да заключа пътната врата...

Като излязоха на улицата, Нина отбеляза:

— Мислех, че имате кола.

Не се решаваше да се раздели с него. Забила поглед в земята, тя добави:

- Къде живеете?
- На две крачки оттук, булевард „Ришар Льоноар“.
- Метрото вече не върви, нали?
- Не, мисля, че не.
- Трябва да ви призная нещо...
- Слушам ви.

Тя все така не смееше да го погледне. Чуха зад гърба си портиерката да дърпа резетата на вратата, после стъпките ѝ се отдалечиха по посока на жилището ѝ. На площада нямаше жива душа. Фонтаните напевно ромоляха. Часовникът на кметството би един часа.

— Сигурно ще си помислите, че злоупотребявам с вас... Всъщност не знам какво ще си помислите... Казах ви, че Реймон беше много щедър човек... Не знаеше цената на парите... Даваше ми всичко, което поискам... Разбирайте ли ме?...

- Е, и?...

— Сигурно ще ви се стори смешно... Исках колкото се може по-малко... Винаги чаках той да се сети... Впрочем, след като почти винаги бяхме заедно, нямах нужда от нищо. Днес трябваше да вечерям с него... Това е...

- Останали сте без пукната пара, така ли?

— Не, дори не е това! — запротестира тя. — Още по-глупаво е! Смятах да му поискам пари тази вечер. На обяд платих една сметка.

Измъчваше се. Дебнеше реакцията на Мегре, готова да спре при първата усмивка.

— Не съм си и помисляла, че може да не дойде. Имах още малко пари в чантичката... Докато го чаках в „Селект“, ядох стриди, а после лангуста... После се обадих по телефона. Чак като стигнах тук, забелязах, че ми остават точно толкова пари, колкото да си платя таксито.

- А у вас?
- Живея на хотел...
- Питам ви дали нямате поне малко заделени пари...
- Аз ли?

Тя се изсмя нервно.

— За какво?... Нима можех да предвидя това?... Но дори и да знаех, нямаше да искаам...

Мегре въздъхна.

— Елате с мен до булевард „Бомарше“. Само там можете да намерите такси по това време. Какво решавате?

— Не знам... аз...

Тя потръпна. Вярно, че беше само по копринена рокля.

— Не е ли направил завещание?

— Откъде мога да знам?... Да не мислите, че хората се занимават с тези неща, когато всичко им е наред?... Реймон беше готин тип... Аз...

Тя плачеше беззвучно, както си вървеше. Комисарят сложи банкнота от сто франка в ръката ѝ и направи знак на едно минаващо такси да спре. После промърмори, като пъхна още по-дълбоко свитите в юмрук ръце в джобовете:

— До утре... Нали ми казахте хотел „Питал“?...

Когато вече си лягаше, госпожа Мегре се събуди само за да промърмори в полуслън:

— Вечерял ли си поне?

ГЛАВА ТРЕТА ДВОЙКАТА ОТ ХОТЕЛ „ПИГАЛ“

Когато излизаше от къщи към осем часа сутринта, Мегре имаше избор между три неща, които трябваше да направи през този ден: да отиде отново в помещенията на площад „Де Вож“ и да разпита персонала; да посети госпожа Куше, която вероятно вече е била въведена в течение на събитията от кварталната полиция; и най-сетне отново да разпита Нина.

Още със събуждането си беше съобщил по телефона на Съдебната полиция списъка на наемателите на въпросната сграда, както и имената на всички лица, замесени отблизо или отдалеч в разигралата се драма, така че, когато минеше през канцеларията си, там щяха да го очакват подробни сведения.

Пазарът на булевард „Ришар Льоноар“ беше в своя разгар. Беше толкова студено, че комисарят вдигна кадифената яка на палтото си. Площад „Де Вож“ беше близо, но трябваше да отиде пеш дотам.

Мина един трамвай по посока на площад „Питал“ и Мегре най-накрая взе решение. Първо щеше да посети Нина.

Разбира се, тя още не беше станала. На receptionта на хотела го познаха и се разтревожиха.

— Нали не е замесена в някоя неприятна история? Толкова спокойно момиче!

— Има ли много посетители?

— Не, само приятелят ѝ.

— Стариат или младият?

— Тя има само един. Нито млад, нито стар...

Хотелът беше комфортен, с асансьор и телефон в стаите. Мегре се качи на третия етаж и почука на № 27. Чу някой да помръдва в леглото, а после глас, който едва измънка:

— Какво има?

— Отворете, Нина!

Нечия ръка сигурно се измъкна изпод одеялата и успя да стигне до резето на вратата. Мегре влезе във влажния полумрак, видя разтревоженото лице на младата жена и отиде да дръпне пердетата.

— Колко е часът?

— Още няма девет... Не се притеснявайте заради мен...

Тя премигна заради силната светлина. В този вид не беше хубава и приличаше по-скоро на малко момиче от село, отколкото на градска хубавица. Два-три пъти прокара ръка по лицето си, после седна на леглото, като се подпра на възглавницата. Накрая взе телефонната слушалка.

— Донесете ми закуската, ако обичате!

После се обърна към Мегре:

— Ама че история! Нали не ми се сърдите, че вчера вечерта ви поисках тези пари назаем? Беше глупаво! Ще трябва да отида да си продам бижутата...

— Много ли имате?

Тя посочи тоалетната масичка, на която в рекламен пепелник бяха сложени пръстен, гривна и часовник. Всички неща, взети заедно, струваха приблизително пет хиляди франка.

Почука се на съседната врата. Нина напрегна слух и на лицето ѝ се появи неопределена усмивка, когато отново чу упоритото почукване.

— Кой живее там? — попита Мегре.

— В съседната стая ли? Не знам! Обаче ако успеят да ги събудят по това време...

— Какво искате да кажете?

— Нищо! Те никога не стават преди четири часа следобед, ако изобщо станат от леглото!

— Дрогират ли се?

Тя премигна в знак на потвърждение, но побърза да прибави:

— Нали няма да се възползвате от това, което ви казвам?

Обаче най-накрая съседната врата се отвори, както и тази на Нина. Камериерката внесе поднос, на който имаше кафе с мляко и кроасани.

— Ще ме извините ли?

Край очите ѝ имаше тъмни кръгове, а нощницата разкриваше слабите рамене и неоформените ѝ гърди на неразвита хлапачка. Докато

слагаше парченца от кроасана в кафето си с мляко, тя продължи да напряга слух, като че все пак ѝ беше интересно какво става в съседната стая.

— Аз ще бъда ли замесена в тази история? — въпреки това каза тя. — Би било неприятно, ако пишат за мен във вестниците! Особено за госпожа Куше...

И тъй като на вратата се почука слабо, но настойчиво, тя извика:

— Влезте!

Беше жена на около трийсет, наметнала кожено палто върху нощница си. Беше боса. Понечи да се върне обратно, след като видя широкия гръб на Мегре, но после събра смелост и смотолеви:

— Не знаех, че не сте сама!

Комисарят трепна, като чу този провлечен глас, който като че излизаше с мъка от устата с преплитащ се език. Втренчи поглед в жената, която затваряше вратата. Лицето ѝ беше бледо, а клепачите — подпухнали. Погледът, който му хвърли Нина, потвърди неговото предположение. Наистина беше съседката с наркотиците.

— Какво ви се е случило?

— Нищо! Роже има посетител. Затова... Позволих си...

Тя седна в долната част на леглото, като гледаше тъпо, и въздъхна също както беше направила Нина преди малко:

— Колко е часът?

— Девет! — каза Мегре. — Вие май сте пристрастени към кокаина!

— Не е кокаин... Етер е... Роже казва, че е по-добър и че...

Студено ѝ беше. Стана и отиде до радиатора, за да се прилепи пътно до него, после погледна навън.

— Сигурно пак ще вали...

Всичко изглеждаше някак сиво и обезсърчително. Върху тоалетката имаше гребен, целият в косми. Чорапите на Нина се въргаляха по пода.

— Сигурно ви преча... Но, изглежда, е нещо важно... Става дума за бащата на Роже, който е починал...

Мегре погледна към Нина и забеляза, че тя внезапно смръща вежди, като че ѝ е дошло нещо наум. В същото време жената, която беше почнала да говори, изведенъж хвана брадичката си с ръка, като се замисли, а после промърмори:

— Ама че работа!...

А комисарят я запита:

— Познавахте ли бащата на Роже?

— Не, никога не съм го виждала... Обаче... Чакайте малко!...

Слушайте, Нина, да не би да се е случило нещо с вашия приятел?

Нина и комисарят се спогледаха.

— Защо ме питате?

— Ами не знам... Всичко е някак объркано... Внезапно си спомних, че един ден Роже ми каза, че като че ли баща му идва тук при някого. Това му се виждаше забавно. Обаче предпочиташе да не го среща. Веднъж, като чу, че някой се качва по стълбите, бързо се прибра в стаята. На мен ми се струва обаче, че въпросният човек влезе точно в тази стая.

Нина беше престанала да се храни. Подносът върху коленете ѝ пречеше да стане, а лицето изразяваше беспокойство.

— Неговият син?... — произнесе тя бавно, втренчила поглед в синеещия се правоъгълник на прозореца.

— Ами тогава!... — извика другата жена. — Значи е починал вашият приятел!... Изглежда, става дума за някакво престъпление...

— Как се казва Роже по фамилия? Куше ли? — попита Мегре.

— Да, Роже Куше!

И тримата замълчаха разтревожено.

— Той какво работи? — продължи комисарят след дългата минута, през която се чуха тихите гласове от съседната стая.

— Моля?

— Каква е неговата професия?

Младата жена попита внезапно:

— Вие сте от полицията, нали?

Беше притеснена. Може би се канеше да обвини Нина заради това, че я беше вкарала в тази клопка.

— Комисарят е много мил човек! — каза Нина, като подаде единия си крак от леглото и се наведе, за да вземе чорапите си от пода.

— Трябваше да се досетя! Значи вие вече сте знаели преди... преди аз да дойда тук...

— Никога не бях чувал за Роже! — каза Мегре. — Сега ще трябва да ми кажете какво знаете за него.

— Ами аз нищо не знам... Ние с него сме заедно само от три седмици...

— А преди това?

— Преди това ходел с някакво високо червенокосо момиче, което се представя като маникуристка.

— Той работи ли?

Този въпрос беше достатъчен, за да засили още повече притеснението ѝ.

— Ами не знам...

— С една дума, той не работи. А има ли пари? Харчи ли много?

— Не! Ние се храним почти винаги в ресторант на самообслужване.

— А често ли говори за баща си?

— Нали вече ви казах, че само веднъж го бе споменал.

— Можете ли да ми опишете неговия посетител? Срещали ли сте го по-рано?

— Не, не съм! Някакъв мъж, който... как да кажа? Стори ми се, че е съдия-изпълнител. Когато дойдох тук, си мислех, че е точно така и сигурно Роже има дългове...

— Добре ли е облечен?

— Чакайте малко... Беше с мека шапка, бежово палто, ръкавици...

Между двете стаи имаше врата, закрита с перде. Вероятно беше зазидана. Мегре би могъл просто да долепи ухото си до нея и да чуе всичко, но му беше неприятно да направи това пред двете жени.

Нина се обличаше. Вместо да се изкъпе, тя се задоволи просто да изтрие с влажна кърпа лицето си. Очевидно беше нервна. Всички нейни движения бяха резки. Личеше, че събитията се развиват прекалено бързо за нея, че сега тя очаква да ѝ се случат всички нещастия на света и че вече няма сила нито да реагира, нито дори да се помъчи да разбере какво става.

Другата жена бе по-спокойна, може би защото беше все още под въздействието на етера, а може би просто защото имаше повече опит с този род неща.

— Как се казвате?

— Селина.

— Работите ли нещо?

— Да, фризьорка съм, на надомна работа.

— Записана ли сте в регистъра на Нравствената полиция?

Тя поклати глава в знак на отрицание, без дори да се възмути. От съседната стая продължаваха да долитат тихи гласове.

Нина беше облякла рокля. Огледа стаята край себе си и внезапно избухна в плач, като смотолеви:

— О, Господи, о, Господи!

— Тази история е много странна! — произнесе бавно Селина. —

Ако наистина става дума за престъпление, всички ние ще си имаме доста големи неприятности.

— А вие къде бяхте вчера към осем часа вечерта?

Тя се замисли.

— Чакайте малко... Към осем часа... А, да! Бях в „Сирано“...

— Роже с вас ли беше?

— Не... Все пак не можем непрекъснато да сме заедно...

Срещнахме се в полунощ, в будката за цигари на улица „Фонтен“...

— Той каза ли ви къде е бил?

— Изобщо не съм го питала...

Мегре виждаше от прозореца площад „Пигал“, мъничката му градинка и светещите надписи на нощните барове. Внезапно стана и тръгна към вратата.

— Чакайте ме тук и двете!

И излезе. Почука на съседната врата, а после завъртя веднага дръжката ѝ.

Някакъв мъж в пижама седеше в единствения фтьойл в стаята, където въпреки отворения прозорец се усещаше силната миризма на етер. Друг мъж ходеше назад-напред по стаята, като жестикулираше. Беше господин Мартен, когото Мегре беше срещнал два пъти предната вечер в онзи двор на площад „Пигал“.

— О, виждам, че сте си намерили ръкавицата!

И Мегре погледна двете ръце на служителя на Службата за регистрация. Онзи пребледня толкова силно, че на комисаря му се стори за миг, че ще припадне. Устните му трепереха. Напразно се опитваше да говори, но не успяваше.

— Аз... аз...

Младежът не беше бръснат. Цветът на лицето му наподобяваше хартия, около очите имаше червеникави кръгове, а меките отпуснати

устни издаваха безволие. В момента жадно пиеше вода от една чаша за миене на зъби.

— Успокойте се, господин Мартен! Не съм очаквал да ви срещна тук, особено по това време, когато отдавна би трябвало да са започнали работа във вашата канцелария.

Измери с поглед от глава до пети клетника. Трябваше да положи усилие над себе си, за да не изпита съжаление към него, толкова голямо беше неговото смущение.

От обувките до вратовръзката, която беше закрепена с помощта на пластмасова закопчалка, господин Мартен наистина беше карикатурен прототип на служителя. Един чистичък и почтен служител, с лъскави мустаци, без нито една прашинка по дрехите, който сигурно щеше да се почувства посрамен, ако излезеше от къщи без ръкавици.

А сега не знаеше какво да прави с ръцете си и погледът му шареше по всички ъгли на разхвърляната стая, като че искаше да намери вдъхновение в нея.

— Ще ми позволите ли един въпрос, господин Мартен? От колко време познавате Роже Куше?

Въпросът му не предизвика вече ужас, а смайване.

— Аз ли?

— Да, вие!

— Ами... от... откакто се ожених!

Той каза това, като че беше нещо очевидно.

— Не ви разбирам!

— Роже е завареният ми син... Синът на моята жена...

— И на Реймон Куше, така ли?

— Ами да... след като...

Той започва да си възвръща самоувереността.

— Моята жена е първата жена на Куше... Тя има от него син, Роже... След като се бе развела, аз се ожених за нея...

Все едно че бе преминала вихрушка, която прочисти небето от облаците. В резултат на това къщата на площад „Де Вож“ се бе променила напълно. Характерът на самите събития се променяше. Някои неща ставаха по-ясни. А други, напротив, ставаха по-неясни и по-тревожни.

До такава степен, че Мегре дори не смееше вече да говори. Имаше нужда да сложи ред в мислите си. С растяющо беспокойство гледаше ту единия, ту другия от двамата мъже.

През онази нощ портиерката го беше запитала, докато гледаше всички прозорци на къщата, които се виждаха от двора:

— Мислите ли, че е някой от къщата?

И погледът ѝ се беше спрял най-накрая на свода на портала. Тя се надяваше, че убиецът беше дошъл оттам, че беше някой външен човек.

Обаче не беше така! Драмата наистина беше в къщата! Мегре не беше в състояние да каже защо, но беше сигурен в това.

Каква драма? Той изобщо не знаеше.

Само усещаше как невидими конци се протягат, свързвайки толкова различни точки от пространството: от площад „Де Вож“ до онзи хотел на улица „Пигал“, от апартамента на семейство Мартен до канцеларията за серуми на доктор Ривиер, от стаята на Нина до тази на затъплялата от етера двойка.

Най-странен бе може би фактът, че господин Мартен бе захвърлен в този лабиринт като някакъв безумен пумпал. Той винаги носеше ръкавици. Дори самото му бежово палто само по себе си беше като знак за достоен и подреден живот. А неспокойният му поглед напразно се опитваше да се задържи на някаква точка.

— Дойдох да съобщя на Роже... — запелтечи той.

— Да!

Мегре го гледаше право в очите, спокойно и съсредоточено и едва ли не очакваше събеседникът му да започне да се смалява от тревога.

— Жена ми съвсем правилно ми каза, че е по-добре ние да...

— Да, разбирам!

— Роже е много...

— Много впечатлителен! — довърши Мегре неговото изречение.

— Просто е много нервно момчето!

Младежът, който вече пиеше третата си чаша вода, му хвърли изпълнен с омраза поглед. Сигурно беше на около двайсет и пет години, обаче чертите на лицето му вече изглеждаха уморени, а клепачите — посърнали.

Но въпреки това беше хубав, с онази красота, която обикновено привлича жените. Кожата му беше матова. И дори умореният и донякъде отвратен израз на лицето му придаваше известна романтичност.

— Я ми кажете, Роже Куше, често ли се виждахте с баща си?

— Понякога!

— И къде ставаше това?

Мегре го гледаше суроно.

— В неговата канцелария... Или пък в някой ресторант...

— Кога го видяхте за последен път?

— Не си спомням... Преди няколко седмици...

— И му поискахте пари, нали?

— Както обикновено!

— С една дума, той ви е издържал, така ли?

— Беше достатъчно богат, за да...

— Една секунда! Къде бяхте вчера, към осем часа вечерта?

Той изобщо не се поколеба.

— Бях в „Селект“! — каза той с иронична усмивка, която означаваше: „Ако си мислите, че не знам каква е целта на вашия въпрос!“

— Какво правехте в „Селект“?

— Чаках да дойде баща ми!

— Значи сте имали нужда от пари! И сте знаели, че той ще дойде в „Селект“...

— Той ходеше там почти всяка вечер заедно с гаджето си! Впрочем следобеда го чух да говори по телефона. Понеже през стената се чува всичко, което се говори в съседната стая.

— Когато установихте, че баща ви няма да дойде, не ви ли хрумна да отидете при него, в канцелариите му на площад „Де Вож“?

— Не!

Мегре взе от камината снимка на младежа, заобиколена от множество снимки на жени. Прибра я в джоба си, като промърмори:

— Ще разрешите ли?

— Щом ви прави удоволствие!

— Нали не мислите, че...? — започна господин Мартен, без да довърши изречението си.

— Не мисля абсолютно нищо. Това ме навежда на мисълта да ви задам няколко въпроса. Какви бяха отношенията на вашето семейство с Роже?

— Той не идваше често при нас.

— А когато идваше?

— Оставаше само за по няколко минути.

— Майка му в течение ли е относно неговия начин на живот?

— Какво искате да кажете?

— Не се правете на идиот, господин Мартен! Жена ви знае ли, че нейният син живее в Монмартър, без да работи абсолютно нищо?

Служителят заби притеснено поглед в земята.

— Често съм се опитвал да го накарам да започне да работи! — въздъхна най-сетне той.

Сега вече младежът започна с нетърпение да потропва с ръка по масата.

— Може би ще забележите най-сетне, че съм още по пижама и че...

— Ще бъдете ли така добър да mi кажете дали вчера вечерта сте видели в „Селект“ някоя позната личност?

— Видях Нина!

— А говорихте ли с нея?

— Моля?! Аз никога не съм разговарял с нея.

— На кое място седеше тя?

— На втората маса отдясно на бара.

— А вие къде намерихте втората си ръкавица, господин Мартен? Ако си спомням добре, я търсехте миналата нощ близо до кофите за боклук на двора...

Господин Мартен се засмя принудено.

— Тя си беше вкъщи!... Представете си, бях излязъл само с една ръкавица и изобщо не бях забелязал това...

— След като излязохте от дома си на площад „Де Вож“, къде отидохте?

— Ами... Разхождах се... Разхождах се по кея... Аз... Болеше ме главата...

— Често ли се разхождате така вечер, без жена си?

— Ами да, понякога!

Беше истинско мъчение за Мартен. А освен това не можеше да измисли къде да дене ръцете си, облечени в ръкавици.

— На работа ли отивате сега?

— Не! Обадих се по телефона, за да ми дадат малко отпуск. Не мога да оставя жена си сама в...

— Е, отивайте тогава при нея!...

Мегре обаче не помръдна. Клетият човече търсеше някакъв начин да си тръгне с достойнство.

— Довиждане, Роже... — каза той, като преглътна мъчително. — Аз... мисля, че би било хубаво да отидеш да видиш майка си...

Обаче Роже само повдигна рамене, като гледаше нетърпеливо Мегре. Чуха се стъпките на господин Мартен, които се отдалечаваха по стълбището.

Младежът не продумваше. Ръката му машинално хвана един флакон с етер върху нощната масичка и го премести по-надалече.

— Значи няма нещо, което искате да ми кажете, така ли? — попита бавно комисарят.

— Не, абсолютно нищо.

— Защото, ако има нещо, което искате да ми кажете, по-добре ще бъде това да стане сега, а не по-късно...

— Нямам какво да ви казвам по-късно. Не, имам! Има едно нещо, което мога да ви кажа веднага. Страшно се лъжете...

— Впрочем, след като вчера вечерта не сте се видели с баща си, значи сега трябва да сте останали без пари?

— Съвършено сте прав!

— А откъде смятате да намерите?

— Не се беспокойте за мен, моля ви... Ще ми позволите ли?...

И той отиде да пусне чешмата, за да се измие.

Мегре направи още няколко крачки из стаята, после излезе и влезе в съседната стая, където го чакаха двете жени. Сега вече Селина беше по-разтревожената от двете. Колкото до Нина, седнала в дълбокото си кресло, тя замислено подръпваше със зъби носната си кърпичка, втренчила в празнотата зад прозореца големите си замечтани очи.

— Е, какво стана?... — попита любовницата на Роже.

— Нищо! Вече можете да се върнете в стаята си...

— Значи наистина неговият баща е бил...?

И внезапно добави много сериозен вид, като сбръчка чело:

— Тогава значи той ще го наследи?

Като излязва на тротоара, Мегре попита спътницата си:

— Къде отивате?

Тя направи неопределен жест, изпълнен с безразличие, после каза:

— Ще отида да проверя дали ще се съгласят да ме вземат отново на работа в „Мулен Бльо“...

Той я наблюдаваше с интерес, изпълнен със симпатия:

— Наистина ли обичахте Куше?

— Още вчера ви казах: той беше готин човек... А такива не се срещат често, можете да ми повярвате! Като си помисля, че някакъв мръсник го е...

В очите ѝ се появиха само две сълзи, нищо повече.

— Ето тук е! — каза тя, като бутна малка врата, вероятно служебния вход за артистите.

Мегре, който беше жаден, влезе в бара да изпие една бира. Трябваше да отиде до площад „Де Вож“. Но като видя телефонния апарат, се сети, че още не беше минал през „Ке дез' Орфевр“ и може би там го чака специална поща.

Свърза се с разсилния в управлението.

— Ти ли си, Жан?... Има ли нещо за мен?... Какво?... Някаква жена, която ме чака от един час ли?... В траур, така ли?... Да не би да е госпожа Куше?... Така ли?... Госпожа Мартен?... Добре, идвам!

Виж ти, госпожа Мартен, облечена в траур! И освен това седяла да го чака от един час в чакалнята на Съдебната полиция!

Мегре беше видял само нейната сянка. Онази забавна сянка от предната вечер върху завесите на първия етаж, когато жестикулираше, а устните ѝ се кривяха, изричайки ужасно злъчни думи.

— Това се случва често! — беше казала портиерката.

Клетият човечец от Службата по регистрация, който си беше забравил ръкавицата, беше тръгнал да се разхожда сам по тъмните кейове.

Когато Мегре беше излязъл от двора в един часа през нощта, беше чул звук, като че от допир по стъкло!

Той се изкачи бавно по прашното стълбище на Съдебната полиция, стисна вървешком ръцете на неколцина свои колеги и провря

глава през полуотворената врата на чакалнята.

Десет фотьойла, облицовани в зелено кадифе. Маса като за игра на билиард. На стената — почетната дъска: двеста портрета на инспектори, убити по време на служба.

В средния фотьойл седеше изпъната дама в черно, хванала с едната ръка чантата си със сребърна дръжка, а с другата — дръжката на чадъра си.

Устните ѝ бяха тънки, а решителният поглед бе устремен право пред нея.

Не се и помръдна, след като усети, че някой я наблюдава.

Чакаше със застинало лице.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА ПРОЗОРЕЦЪТ НА ВТОРИЯ ЕТАЖ

Жената мина пред Мегре с агресивното достойнство на онези, за които иронията на другите е най-голямото нещастие на света.

— Бъдете така добра да седнете, госпожо!

Посрещна я един тромав и добродушен Мегре с леко блуждаещ поглед и ѝ посочи да седне на стол, добре осветен от слабата светлина, която преминаваше през прозореца. Тя се настани на него точно в същата поза, в която седеше преди това в чакалнята.

Поза на достойнство, разбира се! Но и бойна поза също! Лопатките ѝ дори не се докосваха до облегалката на стола. А облечена в черна ръкавица ръка бе готова да жестикулира, без да изпуска малката дамска чанта, която щеше да се люлее във въздуха.

— Господин комисар, предполагам, че се питате защо...

— Не! Не се питам!

Не беше проява на злоба от страна на Мегре да я обърква по този начин още от първата минута на срещата им. Но не беше и случайност. Просто знаеше, че това е необходимо.

Той, от своя страна, си имаше своя канцеларски фтьойл. Беше се излегнал назад в доста вулгарна поза и всмукваше лакомо от лулата си на кратки пресекулки.

Госпожа Мартен трепна, или по-скоро като че цялото ѝ тяло се вцепени.

— Какво искате да кажете? Предполагам, че не сте очаквали аз да...

— Напротив!

И той ѝ се усмихна добродушно. Отведнъж като че пръстите ѝ престанаха да се чувстват удобно в черните памучни ръкавици. Острият поглед на госпожа Мартен бавно обходи всичко около нея и тя като че внезапно получи вдъхновение.

— Сигурно сте получили анонимно писмо?

Тя не само питаше, но и твърдеше това с фалшива сигурност в казаното. Това накара комисаря да се усмихне още по-широко, понеже беше една от характерните черти, съответстващи на всичко, което той вече знаеше за своята събеседничка.

— Не съм получавал никакво анонимно писмо...

Тя тръсна скептично глава.

— Не можете да ме накарате да повярвам...

Тя като че излизаше направо от някой семеен албум. Физически подхождаше възможно най-много на служителя от Бюрото за регистрация, за когото се беше омъжила.

Човек много лесно можеше да си ги представи как в неделния следобед вървят заедно, например, по „Шанз-Елизе“: черният и нервен силует на госпожа Мартен, винаги накривената ѝ заради кока шапка, забързаната ѝ походка на активна жена и онова характерно движение на брадичката, с което категорично подчертаваше някои думи... И бежовото палто на Мартен, кожените му ръкавици, бастунът, уверената и спокойна походка, стремежът му да се шляе по улиците и да се спира пред витрините...

— Да не би да държите траурни дрехи вкъщи? — промърмори лукаво Мегре, като издуха силна струя дим.

— Сестра ми почина преди три години... Искам да кажа, сестра ми от Блоа... Онази, която се омъжи за полицейски комисар... Сам виждате, че...

— Какво?...

Нищо! Тя просто го предупреждаваше да внимава! Беше вече време да го накара да разбере, че тя не е някой случаен човек!

Впрочем тя ставаше все по-нервна, защото цялата реч, която си беше приготвила, не ставаше за нищо заради този дебел комисар.

— Кога научихте за смъртта на първия си съпруг?

— Ами че... тази сутрин, както всички останали! Портиерката ми каза, че вие се занимавате с това разследване и тъй като положението ми е доста деликатно... Вие не можете да разберете.

— Напротив! Впрочем синът ви не ви ли посети вчера следобед?

— Какво намеквате?

— Нищо! Най-обикновен въпрос.

— Портиерката ще ви каже, че не е идвал да ме види най-малкото от три седмици...

Тя говореше сухо. Погледът ѝ беше станал по-агресивен. Дали пък Мегре не беше сбъркал, като не ѝ беше позволил да произнесе своята реч?

— Радвам се на вашата постъпка, тъй като тя доказва вашата деликатност и...

Самата дума „деликатност“ промени нещо в израза на очите на жената и тя му кимна с глава в знак на благодарност.

— Понякога възникват много мъчителни ситуации! — каза тя. — Не всички разбират това. Дори моят съпруг, който ме съветваше да не се обличам в траур! Забележете, че хем го нося, хем не. Не нося воал! Не нося траурна лента! Просто черни дрехи...

Той кимна и остави лулата си на масата.

— Това, че сме разведени и че Роже ме е направил нещастна, не означава, че трябва да...

Тя си възвръщаше увереността. Доближаваше се незабележимо към предварително подгответената си реч.

— Особено в такава голяма къща като тази, в която живеят двайсет и осем семейства! И то какви! Не говоря за тези от първия етаж! Макар че господин Дьо Сен Марк е добре възпитан, затова пък неговата жена не би почнала да поздравява хората за нищо на света. Когато човек е получил добро възпитание, му е трудно да...

— Вие в Париж ли сте родена?

— Баща ми беше сладкар в Мо...

— А вие на колко години бяхте, когато се омъжихте за Куше?

— Бях на двайсет... Забележете, че родителите ми не ми даваха да обслужвам клиентите в магазина... По онова време Куше много пътуваше... Казваше, че печели достатъчно много пари и е способен да направи една жена щастлива...

Погледът ѝ ставаше все по-суров и тя отново се увери, че няма опасност да срещне ирония от страна на Мегре.

— Предпочитам да не разказвам колко много страдах заради него!... Всички пари, които печелеше, ги загубваше в някакви глупави спекулатии... Твърдеше, че ще стане богат... Сменяше местоработата си по три пъти в годината, така че, когато синът ми се роди, ние нямахме нито един сантим спестени пари и майка ми трябваше да ни купи пелени за бебето...

Най-накрая беше оставила чадъра си подпрян до бюрото. Мегре си мислеше, че сигурно е говорила със същата суховата пламенност и онази вечер, когато я беше видял само като сянка, очертала се върху пердето.

— Когато един мъж не е в състояние да изхранва една жена, той не трябва да се жени! Ето какво казвам аз! И особено когато човек няма и гордост! Защото няма да посмея да ви изредя всички професии, които Куше е имал. Казвах му да си потърси сериозно работно място, на което един ден ще получава пенсия. В администрацията например!... Поне така, ако му се случеше нещо, аз нямаше да остана съвсем на улицата... Обаче не! Той стигна дори дотам, че тръгна веднъж след велосипедния Тур дьо Франс като не знам какъв си... Той тръгваше преди останалите, занимаваше се със снабдяването или нещо от този сорт! И се връщаше без едно су!... Ето такъв човек беше! Такъв живот водех...

— А къде живеехте?

— В Нантер^[1]! Понеже не можехме да си позволим дори да живеем в града... Вие познавахте ли Куше?... Той хич не се тревожеше! Не го беше срам! Изобщо не се беспокоеше!... Смяташе, че е роден, за да печели много пари и че наистина ще стане така... След велосипедите почна с кайшки за часовници... Не, никога няма да ви дойде наум това!... Верижки за часовници, които продаваше в една будка на панаира, господине! Сестрите ми вече не смееха да ходят на панаира в Ньой, за да не би да го срещнат там...

— Вие ли поискахте развод?

Тя наведе срамежливо глава, но лицето ѝ бе все така нервно.

— Господин Мартен живееше в същата сграда... Беше по-млад... Заемаше добър пост в администрацията... А Куше почти постоянно ме оставяше сама, за да търси приключения... О, всичко си беше съвсем коректно! Казах всичко направо на мъжа ми... Поискахме развод по взаимно съгласие поради несъвместимост на характерите... Куше тръгваше само да ми плаща издръжка за хлапето...

После ние с Мартен изчакахме цяла година, преди да се оженим...

Сега вече тя започна да става неспокойна на стола си. Пръстите ѝ започнаха да подръпват нервно сребърната дръжка на чантичката.

— Да ви кажа, никога не съм имала късмет. Най-напред Күше дори не плащаше редовно издръжката за детето! А за една деликатна жена е мъчително да гледа как вторият ѝ съпруг плаща разходите по издръжката на едно дете, което не е негово...

Не! Мегре не спеше, въпреки че седеше с полуузатворени очи и с изгасната лула между зъбите.

Ситуацията ставаше все по-мъчителна. Очите на жената се напълниха със сълзи, а устните ѝ взеха да потръпват доста обезпокояващо.

— Само аз си знам колко много съм страдала... Пратих Роже да се учи... Исках да му осигура добро образование... Той не приличаше на баща си... Беше обичливо и чувствително дете... Когато навърши седемнайсет години, Мартен му намери работа в една банка, за да започне да учи занаята... Обаче точно тогава той случайно срецнал Күше не знам къде...

— И той започна редовно да иска пари от баща си, така ли?

— Забележете, че на мен Күше винаги ми беше отказвал всичко! За мен всичко беше прекалено скъпо! Аз сама си кроих роклите и ходех по три години поред с една и съща шапка...

— А на Роже е давал всичко, което той поиска, предполагам?

— Той направо го развали! Роже ни напусна, за да отиде да живее отделно. Все още идва от време на време при мен. Но ходеше да вижда и баща си!

— Отдавна ли живеете на площад „Де Вож“...

— Горе-долу от осем години... Когато намерихме този апартамент, дори не знаехме, че Күше се занимава с тези серуми... Мартен поиска да се преместим... Само това ми липсваше!... Ако някой трябваше да се махне, нали, това беше Күше... Күше, който беше забогатял не зная по какъв начин, когото виждах да идва с кола с шофьор!... Понеже той имаше и шофьор. Видях жена му...

— В техния дом ли?

— Не, издебнах я на улицата, исках просто да видя на какво прилича. Предпочитам да не казвам нищо... Във всеки случай, не е кой знае какво въпреки важностите, които си придава, и въпреки астраганеното ѝ палто.

Мегре прокара ръка по челото си. Всичко започваше да заприличва на някаква фикс идея. Вече половин час той гледаше едно

и също лице и започна да му се струва, че никога вече няма да може да го заличи от ретината си.

Едно слабо и повехнало лице с живи и много подвижни черти, които като че никога не бяха изразявали нещо различно от примирена горест.

И това отново му напомни някои семейни портрети, дори на неговото собствено семейство. Навремето имаше една леля, по-дебела от госпожа Мартен, но и тя също винаги се оплакваше. Когато пристигаше у тях навремето, когато беше още дете, той знаеше, че едва седнала, ще извади кърпичка от чантата си.

— Клета моя Ерманс! — започваше тя обикновено. — Ама че живот! Трябва да ти разкажа какво направи пак Пиер...

И имаше същото лице като подвижна маска, същите прекалено тънки устни и очи, през които понякога преминаваше безумен блъсък.

Госпожа Мартен внезапно бе загубила нишката на мислите си. Тя се развълнува.

— Сега би трябало да разбирате в какво положение бях... Разбира се, Күше се ожени отново. Но въпреки това аз бях навремето негова жена, споделяла съм началния период в живота му, тоест най-трудните години. А другата не е нищо повече от една кукла.

— Имате претенции върху наследството му ли?

— Аз ли?... — извика тя с възмущение. — За нищо на света не искам неговите пари! Ние не сме богати! На Мартен му липсва инициативност, той не umee да се бута напред, колегите му, които не са толкова умни като него, все му подливат вода... Но нима, за да живея, би трябало да прибягвам до хитрости, каквито не бих искала?

— Вие ли изпратихте мъжа си да предупреди Роже?

Тя не пребледня, защото това беше невъзможно. Лицето ѝ постоянно запазваше един и същи сивкав цвят. Но в погледа ѝ се появи известно колебание.

— Вие откъде знаете?

После възклика внезапно, възмутена:

— Надявам се поне, че не ни следят? Кажете ми! Това ще е върхът! Но в такъв случай няма да се колебая ни най-малко и ще се обърна към най-висшите инстанции.

— Успокойте се, госпожо... Не съм казал нищо подобно... Тази сутрин срещнах господин Мартен по чиста случайност.

Тя продължаваше да се страхува и гледаше суроно комисаря.

— Накрая ще започна да съжалявам, че съм дошла при вас! Искаш да бъдеш съвсем коректен! Но вместо да ти бъдат признателни...

— Уверявам ви, че съм ви безкрайно благодарен за това ваше посещение...

Въпреки всичко тя чувстваше, че нещо не е наред. Този едър мъж с широки рамене и потънал между тях врат, който я наблюдаваше с наивни и като лишиени от мисъл очи, всъщност я плашеше.

— Във всеки случай — изрече тя бавно с писклив глас, — по-добре е аз да започна да разказвам, отколкото портиерката... А пък и без това щяхте да научите...

— Това, че сте първата госпожа Күше ли?

— Виждали ли сте втората?

Мегре с известно усилие успя да сдържи усмивката си.

— Не, още не...

— О, тя ще лее крокодилски сълзи. Макар че всъщност сега ще е спокойна с онези милиони, които Күше е спечелил.

И ето че внезапно започна да плаче, горната ѝ устна се повдигна леко, което променяше лицето ѝ и отнемаше от прекалената острота на чертите.

— Тя дори не го е познавала, когато той се бореше, когато имаше нужда от жена, която да му помага и да го окуражава...

От време на време глухо и едваоловимо ридане излизаше от слабото гърло, стегнато с копринена панделка.

Тя се изправи. Огледа се, за да се увери, че не е забравила нищо. Подсмърчаше.

— Но сега всичко това няма значение...

Зад сълзите се прокрадна горчива усмивка.

— Във всеки случай, аз изпълних своя дълг. Не знам какво си мислите за мен, обаче...

— Уверявам ви, че...

Щеше да му бъде много трудно да продължи, ако тя не бе завършила сама:

— Но все ми е тая! Съвестта ми е чиста! Все пак не всички биха могли да кажат същото за себе си.

Нещо като че ѝ липсваше, но тя не знаеше какво. Хвърли още един поглед наоколо, размърда ръка, като че се учудваше, че е празна.

Мегре беше станал и я изпрати до вратата.

— Благодаря ви за идването.

— Направих онова, което ми се струваше, че трябва да направя.

Тя се озова в коридора, където група инспектори си приказваха и се смееха. Мина покрай тях с голямо достойнство, без да обърне глава.

След като затвори вратата отново, Мегре отиде до прозореца и въпреки студа го отвори широко. Беше уморен като след уморителен разпит на някой престъпник. Имаше най-вече неясното неприятно чувство, както когато си принуден да видиш онези аспекти от живота, за които обикновено предпочиташ да не знаеш.

Не беше драматично. Не беше и възмутително.

Тя не беше казала нищо изключително. Не беше открила пред комисаря никакви нови хоризонти.

Но въпреки всичко от този разговор му бе останало чувството за погнуса.

На единия ъгъл на бюрото му беше отворен полицейският бюлетин, в който имаше снимки на двадесетина души, пуснати за издирване. Повечето бяха лица на насилици и носеха отпечатъка на деградацията.

Ернст Стровиц, осъден задочно от прокуратурата в
Каен за убийството на селянка по пътя за Бенувил...

И с червен цвят беше добавено:

Опасен, винаги е въоръжен.

Ето един тип, който щеше скъпо да продаде своята кожа. Е, Мегре би предпочел него пред цялата тази сладникава сивота, пред всички тези семейни истории, пред това все още необяснимо убийство, което според него щеше да се окаже необичайно.

Образите все още го преследваха — семейство Мартен, каквото той си го представяше в неделя, разхождащо се по „Шанз-Елизе“; светлобежовото палто и панделката от черна коприна на врата на жената...

Той позвъни. Появи се Жан и Мегре го прати да му донесе фишовете от картотеката, които беше наредил да му намерят за всички лица, замесени в тази драма.

Нямаше кой знае какво. Нина е била арестувана един-единствен път в Монмартър по време на полицейска хайка и е била пусната на свобода, след като доказала, че не се издържа от проституция.

Колкото до сина на Куше, той беше под наблюдението на отдела по хазартни игри и на „Светския“ отдел, който го подозираше, че се занимава с търговия на наркотици. Обаче досега нито веднъж не бяха открили нещо конкретно срещу него.

Звънна един телефон и в Нравствения отдел. Колкото до Селина, която носеше фамилията Лоазо по баща и беше родом от Сент Арман Монтрон, оказа се, че тя им е добре позната. Беше регистрирана. Идваше доста редовно за преглед.

— Тя не е лошо момиче! — му каза старшината. — Обикновено се задоволява с един-двама редовни клиенти. Само когато отново стига до улицата, тогава пак се срещаме с нея.

Разсилният Жан не беше излязъл от канцеларията на Мегре и сега му посочи един предмет.

— Тази дама си е забравила чадъра!

— Да, знам...

— А, така ли!

— Да, ще имам нужда от него.

Комисарят стана с въздишка, отиде да затвори прозореца и се настани с гръб към огъня, както правеше обикновено, когато имаше нужда да поразмишлява.

Един час по-късно той вече можеше да изреди наум всички сведения, които бяха изпратени до него от различните служби и които сега се разстилаха върху бюрото му.

Най-напред полученото при аутопсията потвърждение на твърдението на съдебния лекар, че изстрелът е бил произведен от

около три метра разстояние и смъртта е настъпила мигновено. Стомахът на мъртвия съдържаше малко количество алкохол и никаква храна.

Фотографите от Института за съдебна идентификация, които работеха на тавана на Съдебната палата, заявяваха, че не са могли да открият никакъв пръстов отпечатък.

И най-сетне, Лионската кредитна банка твърдеше, че Күше, който бил добре известен, минал през централното бюро към три и половина и изтеглил триста хиляди франка в нови банкноти, както правел обикновено в деня преди края на месеца.

Така че беше приблизително точно установено, че пристигайки на площад „Де Вож“, Күше беше поставил триста хиляди франка в касата до онези шейсет хиляди, които вече са се намирали там.

Тъй като е имал още работа да върши, не е заключил касата, на която седял опрян с гръб.

Светлината в лабораторията показвала, че в никакъв момент той е излизал от канцеларията си или за да види какво е положението в другите помещения, или за да отиде до тоалетните, което било повероятно.

Дали парите са продължавали да бъдат в касата, след като той е седнал отново на мястото си?

По всяка вероятност не, тъй като в такъв случай убиецът е щял да бъде принуден да избути тялото настрани, за да отвори тежката врата на касата и да вземе парите.

Това беше техническата страна на въпроса. Дали Мегре си имаше работа с *убиец крадец*, или пък с *убиец и крадец*, които действаха поотделно?

Мегре прекара десет минути при съдия-следователя, за да му съобщи получените резултати. А после, тъй като вече минаваше обед, той се прибра вкъщи, прегърбен, което при него беше признак за лошо настроение.

— Ти ли се занимаваш с разследването на убийството на площад „Де Вож“? — попита го жена му, която беше прочела вестника.

— Да, аз!

Мегре седна по много особен начин и погледна госпожа Мегре с голяма нежност и едновременно с леко беспокойство.

Продължаваше да вижда пред себе си слабото лице, черните дрехи и тъжните очи на госпожа Мартен. И тези сълзи, които се бяха появили внезапно, после бяха изчезнали, като че изсушени от вътрешния огън, за да изскочат отново малко по-късно!...

Госпожа Күше, която притежаваше кожени палта. И госпожа Мартен, която нямаше такива. Күше, който се е занимавал със снабдяването на конкурентите на велосипедния Тур дьо Франс, и първата му жена, която три години поред трябваше да носи една и съща шапка.

И техният син... Шишенцето с етер върху нощната масичка в хотел „Питал“...

И Селина, която излизаше да работи на улицата само когато за известно време оставаше без постоянен клиент.

И Нина...

— Като че не си особено доволен... Не изглеждаш добре... Като че ще те хване хрема.

Това беше вярно! Мегре усещаше леко пощипване в ноздрите и някаква празнота в главата.

— Какъв е този чадър, който си донесъл? Изглежда ужасно!

Чадърът на госпожа Мартен! Семейство Мартен, бежовото палто и роклята от черна коприна, които се разхождаха в неделя по „Шанз-Елизе“!

— О, нищо... Не знам в колко часа ще се прибера!

Беше едно от онези впечатления, които човек не може да си обясни. Чувстваше се, че има нещо нередно в сградата, нещо, което се излъчваше дори от фасадата ѝ.

Дали беше суматохата в магазина за погребални венци? Разбира се, наемателите сигурно бяха събрали пари, за да подарят венец. Или може би разтревожените погледи на дамския фризьор, чийто салон гледаше към другата страна на сградата?

Но така или иначе, през този ден сградата изглеждаше някак зловредно. Тъй като беше четири часът и започваше да се смрачава, смешната малка лампа под свода на портала вече беше запалена.

От другата страна на площада пазачът заключваше желязната порта. Прислужникът на семейство Сен Марк от първия етаж дърпаше

бавно и внимателно пердетата.

Когато Мегре почука на вратата на портиерката, видя, че госпожа Бурсие точно разказва последните събития на един разносвач от фирмата „Дюфайел“. Върху работното му облекло беше извезана малка мастилница.

— И то в една къща, където никога нищо не се е случвало... Тихо!... Комисарят идва...

Имаше някакво неопределено подобие между нея и госпожа Мартен — като че и двете жени нямаха възраст, както и пол. Освен това и двете са били нещастни или са се смятали за нещастни.

Само че у портиерката имаше освен това и примирение, някакво животинско примирение със съдбата.

— Жоjo... Лили... Не стойте на пътя ни... Добър ден, господин комисар... Тази сутрин ви очаквах... Какво нещо, а! Помислих си, че постъпвам правилно, като обиколих всички наематели със списък, за да съберем пари за венец... Известно ли е вече кога ще бъде погребението?... Впрочем... Госпожа Дъо Сен Марк... Знаете ли, ще ви помоля да не ѝ казвате нищо... Господин Дъо Сен Марк идва тук тази сутрин... Опасявам се, че тя може да се развълнува, като се има предвид състоянието, в което се намира...

Въздухът в двора придобиваше все по-тъмен оттенък и двете лампи — онази под свода и онази, която беше зазидана за стената — хвърляха все по-дълги жълтеникови сенки в него.

— Къде се намира апартаментът на госпожа Мартен? — попита Мегре.

— На втория етаж, третата врата вляво след завоя... Комисарят разпозна прозореца, който светеше, но сега никаква сянка не се очертаваше върху пердeto му.

Откъм лабораториите се дочуваше тракане на пишещи машини. Пристигна доставчик и попита:

— Къде са „Серумите на доктор Ривиер“?

— В дъното на двора! Вратата вдясно! Ще оставиш ли сестра си на мира, Жоjo!

Мегре тръгна по стълбището с чадъра на госпожа Мартен под мишница. До първия етаж сградата беше ремонтирана, стените бяха преобоядисани, а стъпалата — лакирани.

От втория етаж нагоре сякаш започваше някакъв друг свят. Стените бяха мръсни, а подът — неравен. Вратите на апартаментите бяха боядисани в грозен кафяв цвят. А върху тях бяха забодени или обикновени визитни картички, или малки табелки от обикновена тенекия.

На вратата с визитна картичка имаше надпис: *Господин и Госпожа Едгар Мартен*. Вдясно висеше трицветен плетен шнур, който завършваше с меко пискюлче. Когато Мегре го дръпна, някъде вътре в жилището издрънка тъничко звънче. После се чуха бързи стъпки и един глас попита:

— Кой е там?

Вратата се отвори. Входът се свеждаше до един квадратен метър, в който на закачалка висеше светлобежовото палто. Видя пред себе си отворена вратата на едно от помещенията — полусалон, полуторапезария, където върху голям сандък беше сложен радиоапарат.

— Извинете за беспокойството. Тази сутрин сте си забравили този чадър в канцеларията ми...

— Гледай ти! А пък аз си мислех, че съм го забравила в автобуса. Тъкмо казвах на Мартен...

Мегре не се усмихна. Беше свикнал с жените, които имат тази мания да наричат своя съпруг с фамилното му име.

Мартен също беше тук, в раирания си панталон, върху който беше навлякъл домашно сако от дебело сукно в шоколадово кафе.

— Влезте, моля ви...

— Не бих искал да ви преча.

— Човек не може да пречи на хора, които няма какво да крият!

Изначалната характерна черта на едно жилище е миризмата в него. Тук тя беше потайна, а в основата ѝ бе ароматът на паркетин, на кухня и на стари дрехи.

В една клетка подскачаше канарче и от време на време пръскаше извън нея по една капчица вода.

— Хайде, дай фотьойла на господин комисаря, де...

Фотьойла! Защото имаше само един. Беше в стил Волтер, с висока облегалка, облицован в толкова тъмна кожа, че изглеждаше черна на цвят.

А госпожа Мартен, която се държеше твърде различно от тази сутрин, взе да се превзема:

— Нали ще пийнете нещо... Ама моля ви се!... Мартен! Донеси един аперитив!...

Мартен беше притеснен. Може би в къщата изобщо нямаше аперитив? А може би беше останал само на дъното на бутилката?

— Благодаря ви, госпожо! Никога не пия преди хранене.

— Но ще имате достатъчно време...

Беше тъжна гледка! Толкова тъжна, че дори да се обезсърчите заради това, че сте човек и живеете на земята, където въпреки всичко слънцето свети по няколко часа на ден и има истински птици, които живеят на свобода!

Тези хора вероятно не обичаха светлината, понеже и трите електрически крушки бяха старательно прикрити с дебело оцветено платно, което почти не пропускаше слънчевите лъчи.

— *Най-вече паркетин!* — помисли си Мегре.

Понеже точно това преобладаваше в тази *миризма*! Впрочем масата от массивен дъб беше умело полирана, като истинска пързалка.

Господин Мартен беше сложил на лицето си усмивката на човек, който има гости.

— Вие сигурно имате чудесен изглед към площад „Де Вож“, толкова характерен за Париж! — каза Мегре, който прекрасно знаеше, че прозорците им гледат към двора.

— Не! Апартаментите на втория етаж, които гледат към улицата, имат прекалено ниски тавани заради общия стил на сградата... Нали знаете, че цялата сграда е исторически паметник... Никой няма право да променя нещо в нея... Това е просто ужасно!... Вече толкова години си мечтаем да си направим баня и...

Мегре се беше приближил до прозореца. С небрежно движение дръпна щората с китайски мотиви по нея. И остана там неподвижен, впечатлен до такава степен, че дори забрави да говори като добре възпитан посетител.

Точно пред него се намираха канцеларията и лабораторията на фирмата „Куше“.

Отдолу беше забелязал, че прозорците там са от матово стъкло. Обаче оттук виждаше, че такива бяха само долните стъкла. А останалите бяха светли, блестящи от чистота. Вероятно чистачките ги миеха по два-три пъти седмично.

Точно на мястото, на което беше убит Күше, много ясно се виждаше господин Филип, който подписваше написаните на машина писма, които секретарката му подаваше едно по едно. Ясно се виждаше ключалката на касата.

Междинната врата, която водеше към лабораторията, беше полуутворена. През нейните прозорци можеше да се видят жени в бели престиилки, застанали в редица покрай огромна маса и заети с опаковането на стъклените епруветки.

Всяка от тях имаше своя собствена задача. Първата вземаше празните епруветки от една кошница, а деветата предаваше на един служител вече напълно готови пакети, с надпис и старательно произведена опаковка — с една дума, готовата стока, която трябваше да се достави в аптеките.

— Ама поднеси все пак нещо за пие! — чу се зад гърба на Мегре гласът на госпожа Мартен.

Тогава съпругът ѝ се засути и отвори някакъв шкаф, при което затракаха чаши.

— Само един пръст вермут, господин комисар! Тя, госпожа Күше, сигурно ще може да ви предложи истински коктейли...

И на устните на госпожа Мартен се появи усмивка, при която те заприличаха по-скоро на две обтегнати стрели.

---

[1] Парижко предградие. — Бел.ред. ↑

ГЛАВА ПЕТА

ЛУДАТА

С чашата си в ръка, Мегре каза, като наблюдаваше госпожа Мартен:

— Само ако бяхте погледнали през прозореца вчера вечерта! Следствието ми щеше да завърши начаса! Понеже не е възможно оттук да не се вижда всичко, което става в канцеларията на Куше.

Щеше да бъде напразно някой да търси никаква преднамереност в гласа му или в поведението му. Той просто посръбваше от вермута, докато си приказваше.

— Бих казал дори, че това следствие щеше да се превърне в най-любопитния случай на свидетелски показания в цялата криминалистика. Някой отдалече да стане свидетел на убийството! Какво говоря? С бинокъл оттук ще се види съвсем ясно дори как се движат устните на събеседниците и би могъл да се възстанови техният разговор...

Госпожа Мартен не знаеше какво да си мисли и стоеше твърде резервирана, със замръзнала усмивка върху бледите устни.

— Но пък и какви емоции са били за вас! Стоите си на прозореца съвсем спокойно и внезапно виждате, че някой заплашва бившия ви съпруг! Дори нещо още по-лошо! Понеже сцената вероятно е била по-сложна. Представям си го Куше съвсем сам, потънал в своите сметки... Става и тръгва към тоалетните. Когато се връща, някой е бъркал в касата и не е имал време да избяга... И въпреки всичко в този случай има една интересна подробност. Това е фактът, че Куше е седнал отново на стола си. Вярно е, че може да е познавал крадеца! Говори с него... Упреква го, казва му да върне парите...

— Да, само че трябваше аз да стоя на прозореца! — изрече бавно госпожа Мартен.

— А може би и от други прозорци на същия етаж може да се хвърли също такъв поглед натам?... Кой живее от дясната ви страна?

— Две млади момичета с майка им. Онези двете, които си пускат всяка вечер грамофона...

В този момент се разнесе вик, който Мегре вече беше чувал. За миг замълча, а после промърмори:

— Лудата е, нали?

— Тихо! — каза госпожа Мартен, като направи няколко крадливи стъпки към вратата.

После внезапно я отвори. В слабо осветения коридор забелязаха женски силует, който се отдалечаваше бързо.

— Стара клюкарка!... — промърмори госпожа Мартен достатъчно силно, за да може другата да я чуе.

Като се върна обратно, вбесена, тя обясни на комисаря:

— Това е старата Матилда! Тя е бивша готвачка! Видяхте ли я? Прилича на голяма жаба! Тя живее в съседната стая заедно със сестра ѝ, която е луда. И двете са еднакво стари и еднакво грозни! Лудата не е напускала нито веднъж стаята си, откакто ние живеем в този апартамент.

— Но защо вика така?

— Там е работата! Прихваща я, когато я оставят сама на тъмно. Страхува се като децата. И затова крещи... Най-накрая разбрах каква е работата. Старата Матилда броди по коридорите от сутрин до вечер. Сигурен си, че винаги ще я откриеш зад някоя врата, но когато наистина я изненадаш, тя почти не се притеснява от това... Просто се отдалечава с невъзмутимата си грозна физиономия!... Човек направо не може да се почувства у дома си и трябва да понижава глас, ако иска да говори за семейните си работи с някого... Току-що я хванах на местопрестъплението, нали така? Е, ловя се на бас, че тя вече пак се е върнала...

— Да, не е много приятно! — съгласи се Мегре. — Но собственикът на сградата не се ли намесва?

— Той направи всичко възможно, за да ги изгони оттук... За нещастие съществуват такива закони... А да не говорим, че не е нито здравословно, нито много приятно, когато тези две стари жени живеят в една малка стаичка!... Ловя се на бас, че никога не се къпят.

Комисарят вече беше грабнал шапката си.

— Извинете ме за беспокойството. Вече е време да тръгвам...

В главата си Мегре вече имаше точната картина за жилището, като се започне от покривчиците върху мебелите и се стигне до календарите, украсяващи стените.

— Не вдигайте шум! Ще изплашите старата.

Не беше точно така. Тя не стоеше в коридора, а зад полуотворената си врата. Приличаше на голям дебнешъ паяк. Сигурно се обърка, като видя как комисарят на минаване любезно я поздравява.

Когато дойде времето за аперитив, Мегре вече седеше в „Селект“, недалече от американския бар, в който всички говореха само за надбягвания. Когато келнерът се доближи до него, му показва снимката на Роже Куше, която беше взел сутринта от улица „Пигал“.

— Познавате ли този млад човек?

Келнерът се учуди.

— Много странно...

— Кое е странното?

— Няма и четвърт час, откакто той си тръгна... Беше седнал хей на онази маса! Нямаше да го забележа, ако вместо да ми поръча нещо за пие, той не ми каза: *Същото като вчера!* А пък аз изобщо не си спомнях някога да съм го виждал... Казах му: *Може ли да ми припомните какво беше то? Ами че джин-фис!* Точно това ми се видя най-забавното! Защото съм сигурен, че изобщо не съм сервиран джин-фис вчера вечерта! Остана няколко минути, а после си тръгна... Странното е, че точно сега идвate с неговата снимка.

Не беше никак странно. Роже бе решил да покаже, че предната вечер е бил в „Селект“, както беше заявил и на Мегре. Беше използвал доста хитър номер, а грешката му беше единствено в това, че не избра често употребявана напитка.

Няколко минути по-късно влезе Нина и седна навъсено на най-близката до бара маса. Но като забеляза комисаря, стана колебливо и се приближи до него.

— Искате да говорите с мен ли? — попита го тя.

— Не, нищо особено. Всъщност, да! Бих искал да ви задам един въпрос. Вие идвate тук почти всяка вечер, нали?

— Реймон винаги ми определяше среща тук!

— Имате ли си постоянно място?

— Да. Там, където седнах, след като влязох...

— А вчера бяхте ли там?

— Да, защо?

— А дали ще си спомните мъжа от тази снимка?

Тя погледна снимката на Роже и промърмори:

— Но това е моят съсед от хотела!

— Да! Това е синът на Куш...

Тя ококори очи, разтревожена от това съвпадение. Чудеше се какво може да се крие зад него.

— Той дойде при мен малко след като вие си тръгнахте тази сутрин... Тъкмо се връщах от „Муден Бльо“...

— И какво искаше от вас?

— Попита ме дали мога да му дам един аспирин за Селина, на която не й било добре.

— Ами там, в театъра, ангажираха ли ви?

— Трябва да отида пак тази вечер. Една от танцьорките се е наранила. Ако не се почувства по-добре, ще я замествам и може би ще ме ангажират за по-продължително.

После продължи по-тихо:

— Нося онези сто франка. Подайте ми ръката си.

Самият жест разкриваше до голяма степен нейната психика. Тя не искаше да даде стоте франка на Мегре пред хората! Опасяваше се да не би да го притесни! Затова му подаде банкнотата, сгъната на четири, в дланта на ръката си! Подаде му я като на жиголо!

Чувстваше се обезсърчението ѝ. Оглеждаше се, без да изпитва и най-малък интерес към хората, които ходеха насам-натам. Но при все това, като изобрази нещо като усмивка, тя отбеляза:

— Метрдотелът ни наблюдава. Сигурно се чуди защо съм с вас. Вероятно си мисли, че вече съм забравила Реймон и съм си намерила друг.

— Ще се компрометирате!

— Не, благодаря! — каза тя сдържано. — Ако случайно имате отново нужда от мен... В „Мулен Бльо“ ме знаят като Елиана... Нали знаете служебния вход за артистите, на улица „Фонтен“?

Не беше чак толкова трудно. Мегре позвъни на вратата на апартамента на булевард „Осман“ само няколко минути преди часа за вечеря. Още от антрето го лъхна тежък мириз на хризантеми. Прислужникът, който дойде да му отвори, вървеше на пръсти.

Тя си помисли, че комисарят иска просто да остави визитната си картичка и, без да каже нито дума, го поведе към стаята на покойника, цялата драпирана в черно. На входа, върху поднос в стил Луи Шестнайсети, бяха поставени много визитни картички.

Тялото вече беше положено в ковчега, който почти не се виждаше под цветята. В един ъгъл на стаята висок, много изискан младеж в траурно облекло поздрави Мегре с леко кимване. Точно пред него беше коленичила жена на петдесетина години с простовато лице, в празнични дрехи, каквито селянките обикновено обличат в неделни дни.

Комисарят се приближи към младежа.

— Ще мога ли да поговоря с госпожа Куше?

— Ще попитам сестра ми дали ще може да ви приеме... За кого да предам?

— Мегре! Комисарят, който води разследването.

Жената, подобна на селянка, не се помръдна от мястото си. След няколко минути младежът се върна отново и преведе своя гостенин през целия апартамент.

С изключение на мириса на цветя, който цареше навсякъде, останалите помещения изглеждаха както обикновено. Беше хубав апартамент от края на миналия век като повечето апартаменти на булевард „Осман“ — просторни стаи, където таваните и вратите имаха прекалено пищна украса.

Мебелите бяха подчертано стилни. Монументалният кристален полилей в салона започваше да звънти веднага щом като някой минеше край него.

Госпожа Куше беше тук, заобиколена от трима мъже, които веднага му представи. Най-напред младежът в траур:

— Моят брат, Анри Дормой, адвокат в съда.

След това един възрастен господин:

— Моят чичо, полковник Дормой.

И най-накрая една дама с красиви, макар и посребрени коси:

— Майка ми...

Всички те, облечени в траурни дрехи, бяха твърде изискани. Чашите за чай на масата още не бяха раздигнати. Бяха останали и още филийки с масло и сладкиши.

— Седнете, ако обичате...

— Позволете да ви задам един въпрос. Онази дама в стаята на покойника...

— Това е сестрата на съпруга ми... — каза госпожа Куше. Пристигна тази сутрин от Сент Аманд...

Мегре не се усмихна. Но разбра. Беше съвършено ясно, че на тях не им е особено приятно цялото семейство Куше да се появи — всички облечени като обикновени селяни или като хора от дребната буржоазия.

От едната страна бяха роднините на съпруга, а от другата — роднините на семейство Дормой. От страна на фамилията Дормой всички бяха елегантни и изискани. И всички бяха облечени в черно. От страна на фамилия Куше засега беше дошла само тази лелка, облечена в копринена рокля, прекалено тясна под мишниците.

— Госпожо, ще мога ли да ви кажа няколко думи на четири очи?

Тя се извини пред семейството си, което понечи да се оттегли от салона.

— Моля ви, останете тук... Ние ще отидем в жълтия будоар...

Очевидно беше плакала. После беше напудрила лицето си и сега вече почти не се забелязваше, че клепачите ѝ са леко подпухнали. Гласът ѝ беше приглушен от непресторена умора.

— Не сте ли имали днес неочеквано посещение?

Вдигна лице раздразнено:

— Откъде знаете?... Да, още в ранния следобед дойде завареният ми син...

— Познавахте ли се двамата с него?

— Много бегло... Обикновено се виждаше със съпруга ми в неговата канцелария. Но веднъж го срещнахме в театъра и тогава Реймон ни представи един на друг.

— Каква беше целта на посещението му?

Вдовицата отклони поглед.

— Искаше да знае дали сме намерили някакво завещание. Попита ме също за името на моето доверено лице, за да се обърне към него за формалностите.

Тя въздъхна и се опита да намери някакво извинение за цялата тази цигания.

— Това е негово право. Струва ми се, че половината от богатството му се полага по закон, и нямам намерение да го лишавам от него.

— Мога ли да ви задам няколко недискретни въпроса? Когато се омъжихте за Күше, той беше ли вече богат?

— Да... Не толкова, колкото сега, обаче работите му започваха да набират скорост.

— Брак по любов? Последва прикрита усмивка.

— Би могло да се каже... Срещнахме се за пръв път в Динар. След три седмици той ме попита дали съм съгласна да стана негова съпруга. Родителите ми се осведомиха...

— Бяхте ли щастлива?

Гледаше я право в очите, така че нямаше нужда от отговор. Предпочете сам да промърмори в отговор:

— Имало е известна разлика във възрастта... Күше е имал своята работа... С една дума, между вас не е съществувала голяма близост... Вярно ли е?... Вие сте се грижили за къщата му... Водили сте свой собствен живот, а той — негов.

— Никога не съм го упреквала за нищо! — каза тя. — Той беше твърде витален човек и имаше нужда от повече движение... Не исках да му преча...

— Не го ли ревнувахте?

— Да, в самото начало... Но после свикнах... Струва ми се, че той ме обичаше...

Тя беше доста хубавичка, но нямаше блясък, не притежаваше енергия. Чертите на лицето ѝ бяха неопределени, а тялото — изнежено. Притежаваше сдържана елегантност. Сигурно предлагаше доста грациозно чай на своите приятелки в прохладния си комфортен салон.

— Съпругът ви споменаваше ли често за своята първа съпруга?

Тогава очите ѝ придобиха по-суров израз. Опита се да прикрие своя гняв, но веднага разбра, че не може да изльже Мегре.

— Не е моя работа да... — започна тя.

— Извинете ме. Но като се имат предвид обстоятелствата на неговата смърт, не може да става и дума за деликатност...

— Да не би да подозирате...?

— Не подозирам никого. Опитвам се да пресъздам живота на вашия съпруг, неговото обкръжение, неговите действия и жестове през последната вечер. Знаехте ли, че тази жена живее в същата сграда, където се намират помещенията на фирмата „Куш“?

— Да, той ми беше казал...

— По какъв начин споменаваше за нея?

— Изпитваше гняв към нея... А после се срамуваше от това свое чувство и твърдеше, че всъщност тя е една нещастна жена...

— Но защо нещастна?

— Защото нищо не може да я удовлетвори... А освен това...

— Освен това какво?

— Досещате се какво искам да кажа... Тя е твърде користна... С една дума, напуснала е Реймон, защото не е печел достатъчно пари... Така че, когато го среща отново, вече богат... А самата тя е съпруга на дребен служител...

— Но тя не се ли опита да...

— Не! Не мисля, че изобщо някога му е искала пари. Вярно е, че съпругът ми нямаше да ми каже за това. Но единственото нещо, което зная, е, че за него е било истинско мъчение да я среща на площад „Де Вож“. Струва ми се, че тя нарочно е нагласяvalа нещата така, че често да се срещат случайно. Не е разговаряла с него, но го е гледала презрително.

Комисарят не можа да сдържи усмивката си, като си представи тези срещи под свода на портала: Куш, който слиза от колата си свеж и розов, и госпожа Мартен, надута, с черните ръкавици, чадъра и чантичката си и с онази нейна злъчна физиономия...

— Това ли е всичко, което знаете?

— Той искаше да премести фирмата си другаде, обаче в днешно време в Париж трудно се намират лаборатории...

— И вероятно не познавате човек, който да се е отнасял враждебно към вашия съпруг?

— Не! Всички го обичаха! Той беше прекалено добър, дори до такава степен, че ставаше смешен... Той не харчеше парите, а просто ги хвърляше на вятъра... А когато някой го упрекнеше за това, той отвръщаше, че достатъчно дълго е броял в миналото си всяко су и сега най-сетне може да прояви щедрост...

— Често ли се срещаше с вашето семейство?

— Не, рядко!... Те са с друг манталитет, нали разбирате?... Пък и имат други вкусове...

Наистина, Мегре трудно можеше да си представи Куше в салона заедно с младия адвокат, полковника и майката с нейните обноски, изпълнени с достойнство.

Всичко това беше разбирамо.

Едно темпераментно, силно, простовато момче, започнало всичко от нулата, което беше прекарало трийсет години от своя живот в тичане след късмета си и постоянно беше живяло в мизерия.

И изведенъж бе станал богат. В Динар най-сетне беше получил достъп до онзи свят, в който преди никога не е бил допускан. Истинско младо момиче... Истинско буржоазно семейство. Чай със сладкиши, тенис и излети извън града.

Той се жени! За да докаже на самия себе си, че отсега нататък всичко вече му е позволено! За да има жилище, което отвътре да изглежда като всички онези жилища, които винаги е виждал само отвън!

Той се жени и защото е впечатлен от това благоразумно и добре възпитано младо момиче.

Животът му започва отначало в апартамента на булевард „Осман“.

Само че е имал нужда да ходи и другаде, за да се раздвижи, да се вижда с други хора, да говори с тях, без да внимава как се държи. Бирариите, баровете.

А после и други жени! Наистина е обичал собствената! Възхищавал ѝ се е! Уважавал я е! Бил е впечатлен от нея!

Но именно защото е бил впечатлен от нея, е имал нужда от невъзпитани хлапачки като Нина, за да може да се отпусне.

Един въпрос беше на езика на госпожа Куше, но тя се колебаеше дали да го зададе. Най-накрая все пак се реши и попита, като гледаше встрани.

— Бих искала да ви попитам, дали... Много е деликатно... Извинете ме... Той имаше приятелки, зная това. Почти не се криеше или се криеше само от дискретност. Бих искала да зная дали от тази страна няма да възникнат неприятности, няма ли опасност от скандал?

Разбира се, тя си представяше любовниците на своя съпруг като проститутките от романите или пък като жените вамп от филмите!

— Няма от какво да се опасявате! — усмихна се Мегре, който си припомни разстроеното лице на дребничката Нина и онази шепа бижута, които още на другия ден беше отнесла в Общинската кредитна банка.

— Няма ли да е необходимо да...?

— Не! Няма да има никаква нужда от обезщетение!

Тя остана много учудена. А може би изпитваше и известна досада, понеже в края на краишата, щом като тези жени не искаха нищо, това означаваше, че са изпитвали известна привързаност към нейния съпруг! А и той — към тях...

— Определили ли сте вече датата на погребението?

— Брат ми се зае с това. Ще стане в четвъртък, в Сен Филип дъо Рул.

Дочуваше се шум от съдове в трапезарията по съседство. Вероятно слагаха масата за вечеря?

— Остава ми само да ви благодаря и да се сбогувам с вас, като още веднъж ви се извинявам.

Като крачеше после по булевард „Осман“, сам се изненада, че си мърмори под носа, докато пълнеше лулата си:

— Дявол да го вземе този Күше!

Беше го казал, без да се замисля, като че Күше му беше стар приятел. Това впечатление беше толкова силно, че самата мисъл, че никога не го е виждал жив, го изумяваше.

Струваше му се, че го познава в буквалния смисъл от глава до пети. Може би беше заради трите му жени?

Най-напред първата, дъщерята на сладкаря, в онова жилище в Нантер, която изпадаше в отчаяние от самата мисъл, че нейният съпруг никога няма да има сериозна професия.

После младото момиче от Динар и дребните удовлетворения на самолюбието на Күше, превърнал се в племенник на полковник...

И Нина... Срещите им в „Селект“... хотел „Пигал“...

Неговият син, който идваше да му иска пари! Госпожа Мартен, която нагласяваше всичко така, че да го среща под портала, може би надявайки се да предизвика у него угрizения на съвестта.

Какъв странен край! Сам-самичък, в тази канцелария, където е идвал колкото се може по-рядко! Подпрян на полуутворената оgneупорна каса, сложил ръце на масата.

Никой не беше забелязал нищо... Докато минавала през двора, портиерката го виждала все на същото място зад матовите стъкла на прозорците... Но пък тя се тревожела най-вече за госпожа Дьо Сен Марк, която раждала в този момент!

Лудата почнала да вика там горе! С други думи, стъпвайки безшумно, старата Матилда отишла да дебне зад някоя от вратите по коридора.

Господин Мартен със своето светлобежово палто слязъл да търси загубената си ръкавица около кофите за боклук.

Едно нещо беше сигурно: откраднатите триста хиляди франка сега се намираха у някого! И някой беше извършил убийство!

— Всички мъже са egoисти! — беше казала с горчивина госпожа Мартен със своята скръбна усмивка.

Дали тези триста хиляди франка, изтеглени от „Креди Лионе“ в чисто нови банкноти, сега се намираха именно у нея? Значи тя може би най-сетне притежаваше пари, много пари, цяла купчина грамадни банкноти, които означаваха много години комфорт, без тревоги за утешния ден, нито пък за пенсията, която щеше да й се полага след смъртта на Мартен?

Или пък бяха у този Роже с отпуснато, изпразнено от етера тяло и със Селина, която беше приbral от улицата, за да я доведе заедно със себе си до затъпение сред мекотата на хотелското легло?

Може би бяха у Нина или у госпожа Куше?

Във всеки случай имаше едно място, откъдето е било възможно да се види всичко: жилището на семейство Мартен.

А освен това имаше и една жена, която бродеше из къщата, като влечеше пантофите си по коридора и долепваше ухо до всички врати.

— Ще трябва да отида да посетя старата Матилда! — каза си Мегре.

Когато на другата сутрин пристигна на площад „Де Вож“, портиерката, която сортираше пощата (една голяма купчина за „Серумите“ и само няколко писма за останалите наематели), го спря.

— Сигурно отивате у семейство Мартен? Не знам дали правите добре. Госпожа Мартен беше зле тази нощ. Трябваше да тичаме да

викаме лекаря... Мъжът й беше като обезумял.

Служители на фирмата минаваха от време на време през двора, за да отидат на работното си място в лабораториите и канцелариите. Прислужникът изтупваше килимите от един прозорец на първия етаж.

Дочуваха се бебешки плач и монотонният припев на бавачката.

ГЛАВА ШЕСТА

ТРЕСКА С ЧЕТИРИЙСЕТ ГРАДУСА

— Тихо!... Тя току-що заспа. Влезте все пак.

Господин Мартен примириено отстъпи назад. Беше се примирил с това, че апартаментът му е в пълно безредие. Беше се примирил с това, че хората го виждат небрежно облечен, с увиснали, почти зеленикави мустаци, което означаваше, че обикновено ги боядисва.

Не беше мигнал през цялата нощ. Сега беше вече съсипан и не можеше да реагира.

Той отиде на пръсти да затвори вратата към спалнята, през която се виждаха долната част на леглото и легенче, сложено на земята.

— Портиерката сигурно ви е казала?

Говореше шепнешком, като хвърляше тревожни погледи към вратата. В същото време изключи газовата печка, на която беше сложил да се топли кафе.

— Искате ли една малка чашка?

— Не, благодаря.

— Няма дълго да ви притеснявам. Исках само да разбера как е госпожа Мартен...

— Много сте любезен! — каза искрено Мартен.

Той наистина не виждаше никакъв умисъл. До такава степен беше объркан, че вероятно беше загубил част от разума си. Впрочем дали изобщо го беше имал някога?

— Ужасни са тези кризи! Ще mi позволите ли да изпия кафето си пред вас?...

Притесни се, когато установи, че тираните му висят до глезените, побърза да приведе в ред външния си вид и махна от масата струпаните върху нея аптекарски шишенца.

— Госпожа Мартен често ли получава такива кризи?

— Не. Особено пък толкова силни! Много е нервна... Като младо момиче, изглежда, всяка седмица е получавала нервна криза.

— И сега ли е така?

Мартен го погледна като бито куче и едва посмя да признае:

— Принуден съм да я щадя. И най-малко да ѝ се противоречи — и ето я вече кипнала!

Със своето светлобежово палто, добре пригладените мустаци и кожените ръкавици той предизвиква смях — като карикатура на претенциозния дребен служещ.

Но сега мустаците му бяха загубили цвета си, а погледът беше станал като на бито куче. Не беше имал време да се обръсне. А и все още не си беше свалил пижамата под старото сако.

Сега изглеждаше като един нещастник. Мегре с учудване установи, че е най-малко на петдесет и пет години.

— Някакви неприятности ли имаше вчера вечерта?

— Не... Не...

Той изпадна в ужас и се огледа със страх наоколо.

— Да не е идвал някой? Синът ѝ например?

— Не!... Вие идвахте... После ние вечеряхме... После...

— А после какво?

— Не, нищо... Ами, не знам... от само себе си започна... Тя е много чувствителна... Толкова нещастия са ѝ се случвали в живота!...

Дали наистина мислеше онова, което говореше? На Мегре му се стори, че Мартен говори само за да убеди самия себе си.

— С една дума, вие лично нямаете никакво мнение относно това престъпление?

Мартен изпусна на пода чашата с кафе, която държеше в ръка. Нима и неговите нерви не бяха в ред?

— Защо трябва да имам някакво мнение?... Кълна ви се... Ако имах, щях да...

— Какво... Щяхте да направите?...

— Не зная... Това е ужасно!... И то точно когато имаме най-много работа в канцеларията... Нямах време дори да предупредя шефа си тази сутрин...

Прокара слабата си ръка по челото си и се зае да събира парчетата счупен фаянс по пода. Дълго търси парцал, за да изтрее паркета.

— Ако тя ме беше послушала, изобщо нямаше да останем да живеем тук, в тази къща...

Очевидно беше изплашен. Лицето му се беше изкривило от страх. Но от какво го беше страх и от кого?

— Вие сте честен човек, нали така, господин Мартен? А един честен човек...

— Имам трийсет години стаж и...

— Значи, ако знаехте нещо, което би могло да помогне на правосъдието да открие виновника, щяхте да сметнете за свой дълг да ми го кажете.

Още малко и зъбите му като че щяха да затракат от страх.

— Разбира се, че щях да ви кажа. Но не зная нищо... А пък бих искал и аз да знам какво става! Това моето вече не е живот...

— Какво мислите за своя доведен син?

Мартен спря учудения си поглед върху Мегре.

— Роже ли?... Той е...

— Да, знам, поел е по грешен път!

— Но не е лош, кълна ви се. За всичко това е виновен баща му. Както жена ми винаги казва, не трябва да се дават толкова много пари на младите. И е права! И аз като нея мисля, че Күше не правеше това от доброта, нито от любов към своя син, който му беше безразличен. Правеше го, за да се отърве от него, за да си уреди сметките със собствената съвест.

— Със собствената си съвест ли?

Мартен се изчерви и се притесни още повече.

— Постъпвал е несправедливо спрямо Жулиета, не е ли така? — каза той по-тихо.

— Спрямо Жулиета ли?

— Моята жена. Неговата първа жена. Какво е направил той за нея? Нищо! Отнасял се е с нея като с прислужница. А пък именно тя му е помагала в трудните моменти. Както и по-късно...

— Да, разбира се, той нищо не й е дал! Но нали тя се е омъжила отново...

Лицето на Мартен беше станало пурпурночервено. Мегре го наблюдаваше учудено и със съжаление. Защото разбираше, че клетият човек нямаше нищо общо с тази смайваща постановка. Той само повтаряше онова, което сигурно е чувал над сто пъти да казва собствената му жена.

— Күше беше богат! А тя беше бедна!... Следователно...

Служителят напрегна слух.

— Нищо ли не чухте?

За миг те замълчаха. После чуха слабо повикване от съседната стая. Мартен отиде да отвори вратата.

— Какво му разказваш там сега? — попита госпожа Мартен.

— Но... аз...

— Това е комисарят, нали?... Какво още иска?...

Мегре не я виждаше. Гласът ѝ звучеше като на човек на легло, много уморен, който обаче изобщо не е загубил своето хладнокръвие.

— Комисарят дойде да попита как се чувстваш...

— Кажи му да влезе... Почакай! Подай ми една влажна кърпа и огледало. И гребена...

— Сега ще вземеш пак да се ядосаш...

— Ама дръж огледалото исправено, де!... Не, не! По-добре ми го дай на мен... Не си способен да... Махни това легенче!... Ох, тези мъже... Щом като жената я няма, къщата моментално заприличва на конюшня... Кажи му да влезе сега.

Спалнята изглеждаше също като трапезарията, безцветна и тъжна, зле мебелирана — множество стари пердета, стара тапицерия, избелели възглавнички. Още от вратата Мегре почувства вперения в него поглед на госпожа Мартен, спокоен и извънредно прозорлив.

Видя върху изпитото ѝ лице да се очертива престорената усмивка на болник.

— Не обръщайте внимание... — каза тя. — Всичко е в ужасно безредие! Заради тази криза...

И вторачи тъжен поглед пред себе си.

— Но сега вече съм по-добре... Ще трябва до утре да се възстановя заради погребението... Нали е утре?

— Да, утре е! Отдавна ли имате такива кризи?

— Още от съвсем малка... Обаче сестра ми...

— Значи имате сестра, така ли?

— Имах две сестри. Да не си помислите разни неща... Помладата също имаше кризи. После се омъжи... Съпругът ѝ беше истински негодник. Един ден се възползва от една такава нейна криза и уреди да я затворят в лудница. Умря само след седмица...

— Моля те, недей да се вълнуваш! — замоли я Мартен, който не знаеше нито къде да се дене, нито накъде да гледа.

— Луда ли беше! — попита Мегре.

Тогава чертите на лицето ѝ отново станаха сурови, а гласът ѝ — зъл.

— Може да се каже по-скоро, че мъжът ѝ искаше да се отърве от нея!... Не минаха и шест месеца и той се ожени за друга. Е, всички мъже са еднакви... А ние се жертваме и се съсиравме заради тях.

— Умолявам те!... — въздъхна отново съпругът.

— Не казвам това за теб! Макар че и ти не си по-добър от останалите...

Тогава Мегре почувства внезапно като че ли да се излива поток от омраза. Беше само за няколко мига. И беше съвсем смътно чувство. Но въпреки това беше сигурен, че не греши.

— Макар че ако аз не бях тук... — продължаваше тя.

Дали наистина имаше някаква заплаха в гласа ѝ? Мъжът се беспокоеше безсмислено. За да си намери работа, взе една чаша и почна да отброява в нея капка по капка от сиропа в едно флаконче.

— Докторът каза...

— Хич не ме интересува какво казва докторът!

— Но все пак трябва... Дръж, вземи!... Пий го бавно... Не е неприятно...

Тя го погледна, после примижа срещу Мегре и най-сетне изпи лекарството, като повдигна примирено рамене.

— Наистина ли бяхте дошли само за да видите как се чувствам? — произнесе тя подозрително.

— Бях тръгнал за лабораториите, когато портиерката ми каза, че...

— Открихте ли нещо?

— Не, още не...

Затвори очи, за да покаже колко е уморена. Мартен погледна Мегре и той стана.

— Е, пожелавам ви бързо оздравяване... Вече сте по-добре...

Тя не отвърна. Мартен понечи да го изпрати, но Мегре го спря.

— Не, останете при нея, моля ви.

Горкият човек! Като че го беше страх да остане с нея, улавяще се за комисаря като удавник за сламка, защото, когато имаше трети човек, положението не беше чак толкова страшно.

— Ще видите, че бързо ще ѝ мине...

Докато прекосяваше трапезарията, от коридора долетя шум като от влачене на предмет. Настигна старата Матилда точно в момента, когато тя се канеше да си влезе вкъщи.

— Добър ден, госпожо...

Тя го погледна боязливо, без да отговаря, вече сложила ръка върху дръжката на вратата.

Мегре говореше тихо. Досещаше се, че госпожа Мартен напряга слух и е способна да стане, за да тръгне на свой ред да подслушва по вратите.

— Както вероятно знаете, аз съм комисарят, натоварен с разследването...

Вече се досещаше, че няма да измъкне нищо от тази жена с толкова невъзмутимо лице, че чак приличаше на смахната.

— Какво искате от мен?

— Просто да ви попитам дали имате нещо да ми кажете...

Отдавна ли живеете тук, в тази сграда?

— От четирийсет години! — отвърна тя сухо.

— Значи познавате всички...

— Но не говоря с никого!

— Помислих си, че може би сте видели или сте чули нещо. Понякога и най-дребното нещо е достатъчно, за да поведе правосъдието по вярната следа.

Някой се движеше вътре в стаята. Но старицата упорито държеше вратата затворена.

— Значи нищо не сте видели, така ли?...

Тя дори не отговори.

— И нищо не сте чули?

— Ще е по-добре да кажете на собственика да ми инсталира газ в апартамента...

— Газ ли?

— Всички в сградата имат газ. Но на мен той ми отказва, понеже няма право да ми вдигне наема... иска да ме изхвърли оттук!... Прави всичко възможно, за да си отида... Обаче той първи ще си отиде, и то с краката напред! Това можете да му го кажете от мое име.

Вратата се открепхна толкова малко, че изглеждаше невъзможно дебелата жена да мине през отвора ѝ. После пак се затвори и отвътре вече не се чуваше нищо освен приглушен шум.

— Ще ми покажете ли картата си?

Прислужникът в раирана жилетка взе картончето, което Мегре му подаде, и изчезна във вътрешността на апартамента. Беше изключително светло жилище благодарение на петметровите прозорци, каквито можеха да се видят вече само в сградите около площад „Де Вож“ и на остров Сен Луи.

Станте бяха огромни. Отнякъде долитащ шум на електрическа прахосмукачка. Бавачка в бяла престилка с красива синя забрадка на главата премина от едната стая в другата, като хвърли любопитен поглед към посетителя.

После съвсем близо някой каза:

— Кажете на комисаря да заповяда...

Господин Дьо Сен Марк седеше в канцеларията си по домашен халат, а посребрените му коси бяха грижливо сресани. Отиде най-напред да затвори една от вратите, през която Мегре успя да зърне старинно легло и лицето на млада жена върху възглавницата.

— Моля ви, седнете... Вие, разбира се, искате да говорим за онази ужасна история с Куше...

Въпреки възрастта си мъжът създаваше впечатлението за здраве и сила. А и цялата атмосфера в апартамента беше като в щастлив дом, където всичко е изпълнено със светлина и радост.

— Бях засегнат, така да се каже, от тази драма, още повече че тя се разигра в един твърде вълнуващ за мен момент.

— Да, в течение съм.

В погледа на бившия посланик проблесна горделиво пламъче. Той беше горд, че на своята възраст има дете.

— Ще ви помоля да говорите тихо, понеже предпочитам да скрия тази история от госпожа Дьо Сен Марк... Знаете, при нейното състояние би било жалко да... Но всъщност какво искате да ме питате? Изобщо не познавах този Куше. Виждал съм го два-три пъти, на минаване през двора. Той принадлежеше към един от онези кръгове, които посещавам от време на време, на булевард „Осман“. Но той като че изобщо не стъпваше там. Само забелязах името му в един от годишниците, излязъл неотдавна. Струва ми се, че беше твърде простоват, не е ли така?

— Искате да кажете, че произхожда от простолюдието. Но пък доста се е потрудил, за да стане такъв, какъвто е бил.

— Жена ми каза, че се оженил за младо момиче от много добро семейство, бивша нейна приятелка от училище... Това е една от причините, поради които е по-добре тя да не знае какво става. И така, какво ви интересува?

От високите прозорци целият площад „Де Вож“ се виждаше като на длан, оживяван от тъничък лъч светлина. В малкия парк градинари поливаха моравата и цветните лехи. Преминаваха камиони също като тежкотоварни коне.

— Искам да получа едно най-обикновено сведение... Зная, че на няколко пъти сте слизали да се поразтъпчете из двора, тъй като сте бил изнервен от дългото очакване. И това е напълно естествено. Дали не сте забелязали някого? Не сте ли видели някой да се насочва към канцеларията на фирмата в дъното на двора?

Господин Дьо Сен Марк помисли малко, докато си играеше с нож за рязане на хартия.

— Чакайте малко... Не! Не мисля... Трябва да ви кажа, че тогава си имах други грижи... Портиерката вероятно повече от мен ще бъде в състояние да...

— Портиерката не знае нищо...

— Както и аз... Не! Или по-скоро... Но това със сигурност няма никаква връзка...

— Кажете все пак.

— В един момент чух някакъв шум от онази страна, където стоят кофите за боклук. И без това нямах какво да правя. Така че се приближих и видях една от наемателките от втория етаж...

— Вероятно госпожа Мартен?

— Да, мисля, че така се казва... Признавам, че не познавам добре своите съседи... Тя ровеше в една от цинковите кофи... Спомням си, че тогава ми каза: „По невнимание съм изпуснала една сребърна лъжичка в боклука...“ Тогава аз попитах: „Намерихте ли си я?“ А тя доста оживено ми отговори: „О, да!... Да!...“

— И после какво направи? — попита Мегре.

— Побърза да се качи отново в апартамента си. Тя е дребна нервна жена, която като че се движи винаги тичешком. Ако си спомням добре, и на нас ни се случи веднъж да загубим по този начин един скъп

пръстен. И най-хубавото беше, че боклука го бе намерил, като ровел с куката си из боклука, и го донесьл на портиерката.

— А можете ли да ми кажете горе-долу към колко часа стана този инцидент?

— Бих се затруднил... Почекайте... Аз не исках да вечерям... При все това към осем и трийсет Албер, моят камериер, отново взе да ме увещава да хапна нещичко. И тъй като отказах да седна на масата, той ми донесе в салона няколко малки сандвича с аншоа. Това беше преди...

— Преди осем и половина, така ли?

— Да... Да речем, че инцидентът, както вие се изразихте, е станал малко след осем часа. Не смяtam, че той представлява какъвто и да било интерес... Какво е мнението ви по този случай? Аз от своя страна не мога да повярвам, че престъплението е било извършено от някого от жителите на сградата, както, изглежда, вече се носи слух... Помислете си, че всеки може да влезе в двора. Впрочем смяtam да изпратя искане до собственика вратата на портала да се заключва още при здрачаване.

Мегре вече беше станал.

— Все още нямам никакво мнение! — каза той.

Портиерката донесе пощата и тъй като вратата на антрето беше оставена отворена, тя внезапно забеляза, че комисарят беседва на четири очи с господин Дьо Сен Марк.

Клетата госпожа Бурсие! Съвсем се развълнува от този факт и погледът ѝ издаваше бездна от беспокойство! Нима Мегре щеше да си позволи да подозира семейство Сен Марк? Или дори само да им досажда с въпросите си?

— Благодаря ви, господине. И ви моля да ме извините за моето посещение.

— Искате ли една пуря?

Господин Дьо Сен Марк беше благородник с лек оттенък на снизходителна фамилиарност в поведението, характерна не толкова за един дипломат, колкото за един политик.

— Оставам изцяло на ваше разположение.

Камериерът затвори вратата зад него. Мегре слезе бавно по стълбите и се озова отново на двора, където доставчикът на един голям магазин напразно търсеше портиерката.

В помещението на портиерката имаше само едно куче, котка и двете деца, изцяло погълнати от супата с мляко, с която вечеряха.

— Мама няма ли я вкъщи?

— Сега ще се върне, господине! Качи се горе да занесе пощата.

В ъгъла на двора, близо до жилището на портиерката, бяха подредени четирите цинкови кофи за боклук, в които, щом паднеше нощта, наемателите идваха едни след други да хвърлят дневните си отпадъци.

В шест часа сутринта портиерката отваряше входната врата и мъжете от службата по чистотата изсипваха кофите в своя камион.

Вечерно време този кът от двора не беше осветяван. Единствената лампа на двора се намираше от другата страна, в подножието на стълбището.

Какво е идвали да търси тук госпожа Мартен приблизително по същото време, по което Күше е бил убит? Дали не си беше наумила също да търси загубената ръкавица на своя съпруг?

— Не! — промърмори Мегре, който внезапно си беше спомнил нещо. Мартен е свалил отпадъците много по-късно.

Тогава каква беше тази история? Не можеше да има никаква загубена лъжица! През деня наемателите нямат право да поставят каквото и да било в празните кофи за боклук!

Какво са търсили всъщност и двамата един след друг?

Госпожа Мартен е ровела направо в кофата!

А пък Мартен само се е въртял наоколо и е палел кибритени клечки!

На другия ден сутринта ръкавицата е била намерена!

— Видяхте ли детето? — каза един глас зад гърба на Мегре.

Беше портиерката, която говореше за детето на семейство Сен Марк с по-голямо вълнение, отколкото за своите собствени деца.

— Надявам се поне, че не сте казали нищо на госпожата? Тя не трябва нищо да научава.

— Зная, зная!

— А за венеца... Искам да кажа за погребалния венец от името на наемателите... Чудя се дали трябва да кажем да го занесат днес в дома на покойника, или обикновено това се прави едва в деня на погребението. Служителите също бяха много любезни. Събраха повече от триста франка.

После попита един от доставчиците:

— Кого търсите?

— Сен Марк!

— Стълбището вдясно. На първия етаж по средата... И преди всичко звънете по-тихо!

А после каза на Мегре:

— Ако знаехте само колко много цветя получава! Толкова много, че не знаят вече къде да ги слагат... Трябаше да качат по-голямата част в стаите на прислугата... Няма ли да влезете?... Жожо, ще оставиш ли най-сетне сестра си на мира?

А комисарят продължаваше да гледа кофите за боклук. Какво, по дяволите, можеше да търси в тях семейство Мартен?

— Оставяте ли ги сутрин на тротоара, както се полага?

— Не! Откакто останах вдовица, това вече не е възможно! Или пък трябва да наема някого, понеже са прекалено тежки за мен. Хората от чистотата са много любезни... От време на време ги черпя с по една чашка бяло вино, така че идват да взимат кофите направо от двора.

— Така че боклукчии не могат да ровят в тях!

— Мислите ли? Ами че и те влизат в двора. Понякога са трима или дори четирима и тогава правят невъобразима мръсотия.

— Благодаря ви.

Мегре си тръгна, замислен, като забрави да посети отново канцелариите или се отказа да го направи, както възнамеряваше сутринта.

Когато пристигна на „Ке дез’ Орфевр“, му съобщиха:

— Някой ви търси по телефона. Някакъв полковник...

Обаче той следваше собствената си идея. Отвори вратата на канцеларията на инспекторите и извика:

— Люка! Тръгваш незабавно... Ще разпиташ всички боклукчии, които имат навика да действат в околностите на площад „Де Вож“... Ако трябва, отиди до завода в Сен Дени, където изгарят отпадъците...

— Но...

— Трябва да разберем дали не са забелязали нещо необичайно в кофите за боклук на площад „Де Вож“ №61 по-миналата сутрин.

Отпусна се в креслото си и внезапно една дума изникна в ума му.
Полковник...

Какъв полковник? Той не познаваше никакъв полковник.

А, да! Но имаше все пак един полковник в тази история! Чичото на госпожа Куше! Какво ли пък иска от него?

— Ало!... „Елизе“ № 17–62 ли е?... Тук е комисарят Мегре, от Съдебната полиция... Какво казвате?... Полковник Дормой иска да говори с мен, така ли?... Да, ще изчакам... Ало!... Вие ли сте, господин полковник?... Какво казвате?... Завещание ли?... Не ви чувам много добре... Не, напротив, говорете по-тихо!... Отдръпнете се малко повече от апаратата... Така е по-добре... Е, какво има?... Намерили сте невероятно завещание, така ли?... И дори не е запечатано?... Разбрано! Ще бъда там след половин час... Не! Няма нужда да вземам такси...

И като запали лулата си, побутна креслото назад и кръстоса крака.

ГЛАВА СЕДМА ТРИТЕ ЖЕНИ

— Полковникът ви чака в своята стая. Последвайте ме, ако обичате.

Стаята с ковчега и горящите свещи беше затворена. В съседната стая, която би трябвало да бъде тази на госпожа Куше, имаше някого. Прислужницата бутна една врата и Мегре видя полковника. Стоеше прав до масата, леко опрял се с едната ръка на нея, с вдигната брадичка, спокоен и изпълнен с благородство, като че позираше на някой скулптор.

— Бъдете така добър да седнете!

Само че при Мегре този номер не минаваше. Той не седна, а само разкопча тежкото си палто, оставил меката си шапка върху един стол и напълни лулата си.

— Вие ли сте намерили въпросното завещание? — попита той, като се огледа с любопитство наоколо.

— Да, аз — днес сутринта. Племенницата ми още не е в течение. Трябва да ви кажа, че това е толкова възмутително, че...

Беше странна стая, напълно в стила на Куше! Разбира се, мебелите бяха старинни, както и в останалата част от апартамента. Наистина няколко предмета представляваха истинска ценност. Но наред с тях имаше и такива, които разкриваха простоватата природа на своя стопанин.

До прозореца беше сложена маса, която очевидно му е служела донякъде като бюро. На нея имаше турски цигари, както и подбор лули от дърво на дива череша, които струват по шест су парчето, и сигурно Куше си ги беше пълнил с много любов.

Домашен халат в пурпурночервено! Очевидно най-крещящият цвят, който беше намерил! А до леглото бяха оставени чехли с продупчени подметки.

Масата беше с едно чекмедже.

— Ще забележите, че не е било заключено! — каза полковникът.
— Не зная дори дали има ключ за него. Тази сутрин племенницата ми имаше нужда от пари, за да плати на един доставчик. Аз реших да ѝ помогна, за да не се налага да плаща с чек. Дойдох тук, в тази стая, и започнах да търся. И ето какво открих...

Беше плик, на който бе напечатан адресът на Грандхотела. Леко синкав лист хартия за писма със същия печат.

И върху него следните редове, изглежда, написани разсеяно, както когато се пише чернова.

Настоящото се явява мое завещание...

А по-нататък следваше неочекваното изречение:

Тъй като вероятно няма да се съобразя със законите, действащи в сферата на наследяването, обръщам се с молба към моя адвокат, метр Дампиер, да положи цялото си старание, за да може моето богатство да бъде разделено по възможност най-равно между:

- 1 — моята съпруга Жермен, по баща Дормой;
- 2 — моята първа съпруга, понастоящем съпруга на Мартен, с домашен адрес площад „Де Вож“ №61;
- 3 — Нина Моанар, живееща в хотел „Пигал“, на улица „Пигал“.

— Какво ще кажете?

Мегре ликуваше. Күше му беше станал дори още по-симпатичен от преди, след като прочете неговото завещание.

— Разбира се — продължи полковникът, — това завещание не издържа на никаква критика. То съдържа множество клаузи за невалидност, така че веднага след погребението ще наредя да го оспорят. Но ми се стори, че ще е необходимо и интересно да ви разкажа за него, защото...

Мегре продължаваше да се усмихва, все едно присъстваше на разиграването на много забавен номер. Та дори ако вземеш тази хартия от *Грандхотела*! Като мнозина делови мъже, които не разполагат със своя канцелария в центъра, Күше вероятно е правел някои от срещите си именно там. И тогава, докато е чакал някого, вероятно в хола или в пушалнята на хотела, той е грабнал първата папка за писма, която му е била подръка, за да надраска върху листа тези няколко реда.

Дори не беше залепил плика! Просто го беше захвърлил в чекмеджето на масичката и беше оставил за по-късно написването на завещанието в съответствие със законовите формулировки.

Това се беше случило преди петнайсет дни.

— Вероятно ви е направил впечатление един наистина чудовищен факт — продължи полковникът.

Күше чисто и просто забравя да спомене своя единствен син! Дори тази единствена подробност е достатъчна, за да опорочи завещанието и...

— Вие лично познавахте ли Роже?

— Аз ли?... Не...

Мегре продължаваше да се усмихва.

— Преди малко ви казах, че съм ви помогнал да дойдете тук, защото...

— А познавахте ли Нина Моанар?

Нещастникът подскочи, все едно някой го беше настъпил по крака.

— Няма нужда да я познавам! Дори адресът ѝ — улица „Пигал“, е достатъчен, за да си представя какво... Но за какво говорех?... А, да! Видяхте ли датата на завещанието! То е от скоро!... Күше е умрял само две седмици след като го е написал... Бил е убит!... Да предположим сега, че една от двете жени, за които става дума, е знаела за това завещание... Имам всички основания да смяtam, че те не са богати...

— А защо две жени?

— Какво искате да кажете?

— Три жени! В завещанието се споменават три жени! Трите жени на Күше, ако щете!

Полковникът реши, че Мегре се шегува.

— Говорех сериозно... — каза той. — Не забравяйте, че има мъртвец в къщата ни! Както и че става въпрос за бъдещето на няколко

души!...

Разбира се! Но въпреки това на комисаря му се щеше да се разсмее. И самият той не би могъл да каже защо.

— Благодаря ви, че ми съобщихте всичко това.

Полковникът беше ядосан. Изобщо не разбираше как може изтъкнат служител като Мегре да се държи по този начин.

— Предполагам, че...

— Довиждане, господин полковник. Бъдете така любезен да предадете моите уважения на госпожа Куше.

А като излезе вече на улицата, той не можа да се сдържи да не промърмори:

— Ей, че дявол е този Куше!

Съвсем спокойно и съвсем сериозно той вписваше и трите си жени в своето завещание! Включително и първата, вече станала госпожа Мартен, която непрестанно беше изниквала пред него със своя презрителен поглед като истински жив упрек! Включително и милата малка Нина, която беше полагала всички усилия, за да го отвлече от мислите му!

Но за сметка на това беше забравил, че има син!

За миг Мегре се зачуди на кого ли да занесе най-напред новината. Дали на госпожа Мартен, за която сполетялата я сполука бе достатъчна, за да я накара начаса да скочи от леглото? Или на Нина?

— Но всъщност те още не са пипнали парите...

Цялата тази история можеше да се проточи с години! Във всеки случай госпожа Мартен нямаше току-така да се остави да я изльжат!

— Обаче полковникът постъпи честно! Можеше да изгори завещанието, без изобщо някой да разбере за него.

И Мегре продължи весело да върви пеш. Ясното слънце беше посмекчило атмосферата. Във въздуха като че се усещаше радостен полъх.

— Да му се не види и Куше!

Той влезе в асансьора на хотел „Пигал“, без да пита никого за нищо, и само след няколко минути вече чукаше на вратата на Нина. Отвътре се дочу шум от стъпки. После вратата се открехна точно толкова, колкото да може през нея да се промуши една ръка, която остана протегната във въздуха.

Беше женска ръка, вече доста сбръчкана. Тъй като Мегре не се помръдна, ръката взе да става нетърпелива, след което на свой ред на вратата се показа лице на стара англичанка. Последва неразбираем монолог.

Или по-скоро Мегре се досети, че англичанката очаква пощата си, което обясняваше и нейния първоначален жест. Но най-ясното бе, че Нина вече не живее в стаята, а вероятно вече е напуснала и хотела.

— Сигурно е прекалено скъпо за нея! — помисли си той.

И спря колебливо пред съседната врата. Най-сетне взе решение заради камериера, който го попита подозрително:

— Какво търсите?

— Господин Күше...

— Не отговаря ли?

— Още не съм почукал.

Мегре отново се усмихна. Беше в игриво настроение. Тази сутрин внезапно почувства, че участва в някакъв фарс! Но всъщност целият живот е фарс! Смъртта на Күше беше фарс, а най-вече неговото завещание!

— Влезте!

Най-сетне резето помръдна. Първото, което направи Мегре, след като влезе в стаята, беше да отиде да дръпне пердетата и да открайне прозореца.

Селина дори още не се беше събудила. Роже търкаше очи и като се прозяваше, каза:

— А, вие ли сте...

Имаше напредък. В стаята не миришеше на етер. Дрехите бяха струпани на купчина на пода.

— Какво искате?

Той седна на леглото, взе чашата с вода от нощната масичка и я изпразни на един дъх.

— Намерили са завещанието! — заяви Мегре, докато завиваше голото бедро на Селина, която спеше, свита на кълбо.

— Е, и какво?

Роже не проявяващ никакви емоции. Само неопределено любопитство.

— Какво ли? Доста странно завещание е това! Очевидно ще накара хората на закона да изпишат много мастило и да спечелят доста

пари. Представете си само, баща ви е оставил цялото си богатство на своите три жени!

Младият мъж направи усилие, за да разбере какво му се казва.

— На трите ли?

— Да! Сегашната му законна съпруга. А след това на майка ви! И най-сетне на приятелката му Нина, която до вчера ви е била съседка по стая! Натоварил е своя нотариус да направи всичко необходимо, за да може всяка от тях да получи по една равна част...

Роже дори не се помръдна. Като че размишляваше, но не над въпрос, който го засягаше лично.

— Да си умреш от смях! — каза той най-накрая със сериозен глас, който беше в контраст с думите му.

— Точно това казах и аз на полковника.

— Какъв полковник?

— Един чичо на госпожа Куше. Прави се пред нея на важна персона.

— Представям си каква физиономия има!

— Нали точно това и аз ви казвам!

Младежът извади краката си от леглото и грабна панталона, който беше захвърлен на облегалката на един стол.

— Като че не сте особено засегнат от тази новина.

— Знаете ли, аз...

Той започна да закопчава панталона си, после взе да търси гребена и отиде да затвори прозореца, откъдето влизаше прекалено хладен въздух.

— Вие какво, нямате ли нужда от пари?

Изведнъж Мегре стана сериозен. Погледът му натежа и в него проблеснаха инквизиторски искрици.

— Нямам никаква представа.

— Какво, не знаете ли дали имате нужда от пари?

Роже впери в Мегре синкав поглед и на комисаря му стана неловко.

— Хич не ми пука!

— Не може да се каже обаче, че печелите много пари, нали!

— Не печеля нищо!

Той се прозина и се погледна в огледалото с навъсен поглед. Мегре забеляза, че Селина се беше събудила. Не помръдваше. Сигурно

беше чула една част от разговора, понеже наблюдаваше с любопитство двамата мъже.

И тя имаше нужда от обичайната си чаша вода! Цялата тази атмосфера в стаята, с нейното безредие, с блудкавата й миризма и тези две затъпели същества беше като квинтесенцията на един отчаян свят.

— Имате ли пари на страна?

Този разговор вече започва да омръзва на Роже. Той потърси сакото си, взе оттам един тъничък портфейл със своя монограм и го подхвърли на Мегре.

— Ето, търсете!

Две банкноти по сто франка, няколко облигации, шофьорска книжка и старо номерче от гардероб.

— Какво смятате да направите, ако ви лишат от наследството?

— Нямам нужда от никакво наследство!

— Няма ли да оспорвате завещанието?

— Не, няма!

Това прозвуча странно. Мегре, който гледаше втренчено в килима, изведнъж вдигна глава.

— Значи триста хиляди франка са ви достатъчни?

Тогава поведението на младежа изведнъж се промени. Той тръгна към комисаря и се спря на по-малко от крачка от него, така че раменете им се допряха. После изръмжа със стиснати юмруци:

— Я повторете!

В този момент в цялата му стойка имаше нещо хулиганско! Напомняше за предградията, за сбиванията по кръчмите.

— Питам ви дали тези триста хиляди франка на Куше...

Успя точно навреме да хване в движение ръката на събеседника си. Защото в противен случай щеше да отнесе най-силния юмрук през целия си живот!

— Хайде, успокойте се!

Всъщност Роже беше много спокоен! Той не се съпротивляваше! Само беше много блед, а погледът му — втренчен. Просто чакаше кога комисарят ще благоволи да пусне ръката му.

Дали — за да може да го удари отново? През това време Селина беше скочила от леглото, въпреки че беше полуогола. Очевидно беше готова всеки миг да отвори вратата и да повика за помощ.

Цялата сцена протече много спокойно. Мегре продължи да стиска само за няколко секунди китката му, а после, след като му позволи отново да се движи, младежът дори не се помръдна.

Настъпи дълго мълчание. Като че всеки от тях се колебаеше дали да го наруши, както при борбата всеки се колебае дали пръв да нанесе удара.

Накрая Роже проговори пръв.

— Не можете да си представите до каква степен грешите!

Той прибра от земята търкалящата се там бледолилава рокля и я подхвърли на спътницата си.

— Може ли да ми кажете какво смятате да правите, след като похарчите тези двеста франка?

— Ами същото, което съм правил и досега.

— Да, но има и една малка разлика: баща ви е мъртъв, така че вече няма да можете да го скубете...

Роже повдигна рамене, като че искаше да каже, че събеседникът му нищо не разбира от тези работи.

В цялата атмосфера имаше нещо странно неопределено. Не беше истинска драма, а нещо съвсем друго, но също толкова мъчително! Може би беше някакъв бохемски дух, напълно лишен от поезия!? Може би всичко идваше от портфейла, в който имаше само две банкноти по сто франка?...

Или пък от тази разтревожена жена, която току-що бе прозряла, че утрешният ден вече няма да прилича на предишните, че ще трябва да си търси друга опора в живота?

Или не! Самият Роже пораждаше страх! Защото действията и жестовете му не съответстваха на неговото минало, изобщо не подхождаха на всичко онова, което Мегре знаеше за неговия характер!

И това негово спокойствие... А пък изобщо не беше поза! Наистина беше спокоен, като някого, който...

— Дайте ми пистолета си! — каза внезапно комисарят.

Младежът го извади от единия джоб на панталона си и му го подаде с подобие на усмивка.

— Обещайте ми, че...

Не довърши изречението си, понеже видя, че жената всеки момент ще започне да пищи от страх. Тя не разбираше нищо, но чувстваше, че в този миг ще се случи нещо ужасно.

В очите на Роже се бе появила ирония.

Това приличаше по-скоро на бягство. Мегре, който нямаше повече какво да каже и нямаше повече какво да прави, взе да бие отбой. Бълсна се на излизане в рамката на вратата и сподави една псувня.

Когато излезе на улицата, вече беше загубил веселото си настроение от сутринга. Изобщо не му се струваше, че животът понякога наподобява фарс. Вдигна глава, за да погледне прозореца на двойката. Щорите бяха спуснати. Не се виждаше нищо.

Чувстваше се притеснено, както човек започва да се чувства внезапно, когато престане да разбира какво става.

Припомни си един-два погледа на Роже. Не би могъл да си ги обясни... Е, разбира се, той не би разчитал на някакви си погледи... Обаче именно тези погледи някак не съответстваха на всичко останало...

Върна се обратно, защото беше забравил да попита в хотела за новия адрес на Нина.

— Де да знам! — отвърна портиерът. — Плати си стаята и си тръгна с куфара! Даже нямаше нужда от такси. Сигурно е тръгнала да си търси някой по-евтин хотел из квартала.

— Слушайте... Ако се случи нещо в хотела... Да... Нещо неочеквано... Ще ви помоля да ме предупредите лично за това, аз съм от Съдебната полиция... Комисар Мегре...

Ядосваше се на себе си за тази своя постъпка. Та какво можеше да се случи? Но въпреки това си спомняше отново за онези две банкноти по сто франка в портфейла, за изплашения поглед на Селина...

След четвърт час вече влизаше в „Мулен Бльо“ през вратата за артистите. Залата беше празна и тъмна, фотъйлите и краищата на ложите бяха тапицирани със зелен сатен.

На сцената шест жени, зъзнещи въпреки палтата си, повтаряха безспир една и съща стъпка — смешно елементарна стъпка. А през това време едно малко, дебело човече си дереше гърлото, докато им крещеше някаква мелодия.

— Едно!... Две!... Тра-ла-ла-ла... Не, не така!... Трала-ла-ла... Три!... Три, дявол да го вземе!

Нина беше втората от редицата жени. Беше познала Мегре, който стоеше прав до една от колоните. Мъжът също го беше забелязал, но това му беше безразлично.

— Едно!... Две!... Тра-ла-ла-ла...

Това продължи около четвърт час. Беше по-студено, отколкото навън, и на Мегре му замръзнаха краката. Най-сетне дребното човече изтри челото си и изрече една псуvinя към своята трупа вместо довиждане.

— Мен ли чакате? — извика той на Мегре отдалече.

— Не!... Чакам...

Нина се приближи притеснено, като се питаше сигурно дали трябва да подаде ръка на комисаря.

— Трябва да ви съобщя една важна новина...

— Не тук... Нямаме право да приемаме посетители в театъра...

С изключение на вечерите, понеже тогава това носи печалба...

Те седнаха край тезгая на малкото барче по съседство.

— Намерили са завещанието на Куше. Той завещава цялото си състояние на три жени.

Тя го гледаше учудено, без да подозира истината.

— Най-напред на първата си жена, макар че тя се е омъжила наново. После на втората... И освен това на вас...

Тя продължаваше да гледа втренчено Мегре и той забеляза как зениците ѝ най-напред се разширяват, а после се замъгляват от влагата.

Най-сетне тя скри лицето си в ръце и заплака.

ГЛАВА ОСМА

БОЛНОГЛЕДАЧЪТ

— Той имаше болно сърце. И знаеше това.

Нина отпи голяма глътка от чашата с рубиненочервен аперитив.

— И точно затова си пазеше здравето. Казваше, че е работил достащично и че вече му е време да се порадва на живота.

— Говореше ли понякога за смъртта?

— Да, често! Но не за... за този вид смърт! Той си мислеше за своето сърдечно заболяване...

Беше от онези малки барчета, посещавани само от постоянните клиенти. Собственикът поглеждаше крадешком към Мегре, както прави обикновено богатият буржоа, сигурен в себе си. Пред цинковия тезгях мъжете обсъждаха следобедните надбягвания.

— Тъжен ли беше?

— Трудно ми е да ви обясня. Защото той не приличаше на другите мъже. Например, както сме на театър или някъде другаде. Той се забавлява. А после, без никаква причина, изведнъж ми казваше през смях: „Ама че свинщина е това животът, нали, Нинет!...“

— Грижеше ли се за сина си?

— Не.

— А говореше ли често за него?

— Не, почти никога! Само след като бе идвал да му иска пари.

— И какво казваше тогава?

— Само въздишаше и казваше: „Ама че нещастен глупак!...“

Мегре вече беше почувствал това. Поради една или друга причина Куше не е изпитвал особена любов към своя син. Изглеждаше дори, че е изпитвал по-скоро отвращение към младежа. И то до такава степен, че дори не се е опитвал да му помогне!

Тъй като никога не се е опитвал да му чете морал. И му е давал пари само за да се отърве от него или пък от съжаление.

— Келнер! Колко ви дължа?

— Четири франка и шайсет!

Нина излезе заедно с него от барчето и за момент останаха да стоят така двамата на тротоара на улица „Фонтен“.

— Къде живеете сега?

— На улица „Льопик“, първия хотел отляво. Дори не съм погледнала още какво му е името. Доста е чистичко...

— Когато забогатеете, ще можете...

Тя се усмихна през сълзи.

— Много добре знаете, че никога няма да бъда богата! Просто не съм създадена за това.

Най-стрannото беше, че Мегре имаше точно такова впечатление! Нина не приличаше на човек, който един ден ще забогатее! Но не би могъл да обясни защо.

— Ще ви придружа до площад „Питал“, откъдето ще се кача на моя трамвай.

Те тръгнаха — една странна двойка. Той беше огромен и тежък, а тя изглеждаше съвсем дребничка редом с широкия гръб на спътника си.

— Да знаете само колко съм объркана заради това, че останах сама! Цяло щастие е, че си имам театъра. Правим по две репетиции на ден, докато не бъде готово новото ревю.

Трябваше да прави по две крачки на една крачка на Мегре, така че ѝ се налагаше едва ли не да тича. На ъгъла на улица „Пигал“ тя внезапно спря, а комисарят смиръщи вежди и промърмори през зъби:

— Ама че глупак!

При все това не можеше почти нищо да се види. Срещу хотел „Пигал“ се беше събрала тълпа, имаше горе-долу четирийсет души. На прага стоеше полицай и се опитваше да разкара тълпата.

И това беше всичко! Обаче се бе възцарила онази особена атмосфера, онази тишина, която обикновено настъпва на улицата само при нещастен случай.

— Какво ли е станало? — изрече слисано Нина. — В моя хотел!...

— Не, не! Няма нищо! Прибирайте се у дома...

— Ама не... Вижте...

— Прибирайте се! — заповядда рязко той.

Изплашената тълпа се подчини, докато комисарят си проправяше път сред нея. Вървеше право напред, като бик. Жените отправяха

обидни думи към него. Сержантът го позна и го пусна да влезе в коридора на хотела.

Кварталният комисар вече беше тук и разговаряше с портиера, който извика, като сочеше комисаря:

— Ето го! Това е той! Познах го...

Двамата полицаи си стиснаха ръцете. От малкия салон, който водеше към хола на хотела, се дочуваха плач, стонове и неясен шепот.

— Как е направил това? — попита Мегре.

— Момичето, което живее с него, казва, че стоял съвсем спокойно до прозореца. Тя се обличала, а той я наблюдавал и си подсвиркал. Спрял само за малко, за да й каже, че има хубави бедра, но прасците на краката ѝ са прекалено слаби. После продължил да си подсвирква. И отведнъж тя престанала да го чува. Била обзета от тревожно чувство за празнота. Нямало го вече в стаята! Не е могъл да излезе през вратата...

— Ясно! А не е ли ударил някого при падането си върху тротоара?

— Не, не е! Умрял на място! Гръбначният му стълб е счупен на две места...

— Ето ги, идват! — съобщи полицейският сержант.

А кварталният полицейски комисар обясни на Мегре:

— „Бърза помощ“. Не може да се направи вече нищо друго. Знаете ли дали има някакви роднини, на които да съобщим? Когато вие дойдохте, портиерът тъкмо ми казваше, че сутринта при младежа идвал някой. Някакъв висок и едър мъж. Точно ми описваше как изглежда този човек, когато вие се появихте. Значи вие сте били! Трябва ли все пак да напиша доклад, или вие ще се погрижите за всичко?

— Напишете доклад.

— А за роднините?

— Аз ще се погрижа.

Той бутна вратата към салона и видя човешко тяло, разпростряно на пода и завито с покривката на едно от леглата.

Откъм мястото, където Селина се беше свлякла в един от фотьойлите, сега долиташе само постоянно тихо скимтене. А в това време някаква дебела жена, собственичката или управителката на хотела, се опитваше да я успокои.

— Нали не е като да се е убил заради вас? Нищо не можете да направите... Никога не сте му отказвали нищо.

Мегре не повдигна покривката и дори не се обади на Селина.

Само след секунди санитарите вече пренасяха тялото в колата на „Бърза помощ“ и тя потегли по посока на Института по съдебна медицина.

Групата на улица „Питал“ започна да се разпръсва лека-полека. Последните любопитни дори не разбраха дали е станал пожар, самоубийство или са арестували някой джебчия.

— Той си подсвиркваше... После отведенъж престанах да го чувам...

Мегре се изкачваше бавно, много бавно по стълбището на сградата на площад „Де Вож“ и колкото повече приближаваше втория етаж, толкова по-начумерен израз добиваше лицето му.

Вратата на старата Матилда стоеше полуотворена. Вероятно жената беше застанала зад нея, за да дебне. Но Мегре само повдигна рамене и дръпна връвчицата, която висеше пред входа на жилището на семейство Мартен.

Лулата си беше в устата му. Той си помисли за миг дали да не я прибере в джоба, но после за сетен път само вдигна рамене.

Чу шум от удрящи се една в друга бутилки. Неясен шепот. Два мъжки гласа все повече се приближаваха и най-сетне вратата се отвори.

— Добре, докторе... Да, докторе... Благодаря ви, докторе...

Появи се господин Мартен, съsipан. Още не бе успял да се погрижи за сутрешния си тоалет и Мегре го видя в същото окаяно одеяние, в което беше и сутринта.

— А, вие ли сте?

Лекарят тръгна към стълбището, а господин Мартен пусна комисаря да влезе, като хвърли крадешком един поглед към спалнята.

— По-зле ли е тя?

— Никой не знае... Докторът не иска да вземе отношение по въпроса. Ще дойде пак да я види вечерта.

Той взе рецептата, която беше оставена върху радиоапарата, и я загледа втренчено с празен поглед.

— Няма дори кой да отиде до аптеката!

— Но какво се е случило?

— Горе-долу като тази нощ, само стана още по-лошо. Тя започна да трепери цялата, да бърбори някакви неразбираеми неща. Помолих да извикат лекаря и той установи, че има около четирийсет градуса.

— Бълнува ли?

— Нали ви казвам, че не се разбира какво говори! Трябват ми лед и апарат, за да се сложи ледът на челото ѝ.

— Искате ли да остана тук, докато отидете до аптеката?

Господин Мартен беше готов да откаже, но после се съгласи. Облече палтото си и тръгна, като жестикулираше — трагичен и едновременно смешен. Но след малко се върна, понеже беше забравил да вземе пари.

Мегре нямаше никаква цел, за да остане сам в апартамента. Не го интересуваше нищо, не потърси нищо, не отвори нито едно чекмедже, дори не хвърли поглед на купчината писма, които бяха оставени на една масичка.

Чуваше как болната диша тежко. От време на време издаваше дълбока въздишка, а после започваше да бърбори някакви неразбираеми думи.

Когато господин Мартен се върна, го намери на същото място.

— Купихте ли всичко необходимо?

— Да. Това е ужасно! Дори не съм предупредил в канцеларията!

Мегре му помогна да начупи леда и да го сложи в червената каучукова торбичка.

— Някой идвал ли е у вас тази сутрин?

— Не, никой.

— И не сте получавали никакви писма?

— Не. Само някакви реклами брошури.

Челото на госпожа Мартен се беше запотило и сивеещите ѝ коси лепнеха върху слепоочията. Устните ѝ бяха загубили цвета си, но очите продължаваха да бъдат изключително живи.

Дали болната бе разпознала Мегре, който държеше апаратата току над главата ѝ?

Не беше ясно, но като че малко се беше поуспокоила. Тя остана неподвижна така, с червения мях на челото, като гледаше втренчено в тавана.

Комисарят отведе господин Мартен в трапезарията.

— Имам да ви съобщавам много новини.

— А, така ли! — каза той само и потръпна тревожно.

— Открили са завещанието на Куше. Оставя една трета от парите си на вашата съпруга.

— Какво?

Служителят се развълнува, слиса се и съвсем се обърка от тази новина.

— Казвате, че той ни оставя...?

— Да, една трета от богатството си! Вероятно това няма да стане от само себе си. Втората му жена сигурно ще се противопостави... Понеже получава от своя страна само една трета... Последната третина отива за трето лице, последната любовница на Куше, някоя си Нина...

Но защо Мартен изглеждаше толкова объркан! Дори нещо повече! Направо беше потресен! Като че от тази новина внезапно бе загубил способността да движи ръцете и краката си. Гледаше втренчено в пода, неспособен да се вземе в ръце.

— Другата новина не е толкова добра... Става дума за заварения ви син...

— За Роже ли?

— Да, тази сутрин се самоубил, като се хвърлил през прозореца на стаята си, на улица „Пигал“...

Тогава дребният Мартен изведнъж се изпъчи като петел, погледна го ядосано, дори разярено, и изкрештя:

— Какви ми ги разправяте? Искате да се побъркам, нали? Признайте си, че с тази история просто искате да ме накарате да проговоря!

— Не викайте толкова силно! Жена ви...

— Все ми е едно! Вие лъжете... Това не е възможно...

Беше се превърнал в съвършено друг човек. Отведенъж бе загубил цялата си скромност и доброто си възпитание, на което толкова много държеше.

Беше странно как лицето му се разкривящаше все повече, устните му започнаха да треперят, а ръцете му — да се размахват безсмислено във въздуха.

— Кълна ви се — повтори Мегре, че тези две новини са съвършено официални.

— Защо му е да прави това? Казвам ви, човек може направо да се побърка! То всъщност става точно това! Жена ми сега полудява, а и аз съвсем скоро ще я последвам. Всички ще се побъркаме!

Погледът му беше станал ненормално подвижен. Той бе загубил напълно контрол над себе си.

— Синът ѝ се хвърля през прозореца! А пък завещанието...

Цялото му лице се беше сгърчило. Внезапно той избухна в плач — беше трагичен, комичен, отвратителен.

— Моля ви, успокойте се!

— Цял живот... Трийсет и две години... Всеки ден... В девет часа... Без да получа нито едно мъдрене... И всичко това заради...

— Моля ви... Помислете за жена си, тя сигурно ви чува. Тя никак не е добре...

— Ами аз? Да не мислите, че аз не съм болен? Да не мислите, че ще мога още дълго да водя този живот?

Никак не му подхождаше да плаче и точно това придаваше странния оттенък на ситуацията.

— Вие не сте виновен за нищо, нали? Той все пак ви е доведен син. Вие не отговаряте за него.

Мартен погледна комисаря, внезапно успокоен. Но това не трая дълго.

Той отново избухна.

— Да, но аз се беспокоя за всичко! А вие идвате точно тук да разправяте тези истории! Като ме срещат по стълбището, всички съседи ме гледат накриво. Ловя се на бас, те подозират, че аз съм убил този Күше! Точно така! А всъщност кое доказва, че и вие не ме подозирате? Иначе защо ще идвате тук? Ха-ха! Ето, не ми отговаряте!... Не смеете да ми отговорите. Винаги избират най-слабия! Някого, който не може да се защити. А жена ми е толкова болна... И...

В този момент, докато буйно жестикулираше, той бутна с лакът радиоапарата, който се заклати и падна на пода сред тръсъка на счупени лампи.

Тогава на негово място отново се появи дребният служещ.

— Апарат за дванайсет хиляди франка!... Три години съм го изплащал...

От съседната стая се дочу стон. Той напрегна слух, но дори не се помръдна.

— Жена ви може да има нужда от нещо!

Накрая Мегре трябваше да отвори вратата да види как е болната. Госпожа Мартен не бе помръднала от леглото. Комисарят срещна погледа ѝ, но не можа да разбере дали изразяваше изключителна интелигентност, или просто бе замътнен от високата температура.

Тя не се опита да заговори. Остави го да си тръгне.

В трапезарията Мартен стоеше, опрял лакти в бюфета, хванал глава с двете си ръце и вторачил поглед в тапета, който беше само на няколко сантиметра от лицето му.

— Но защо се е самоубил?

— Предположете, например, че точно той...

Тишина. Дочу се прашене. Силна миризма на изгоряло. Обаче Мартен не забелязваше нищо.

— Има ли нещо на печката? — попита го Мегре.

После влезе в кухнята — цялата бе в пара. Върху газовия котлон откри тенджерка с мляко, чието съдържание се беше изляло и можеше всеки момент да се пръсне по цялата кухня. Той завъртя кранчето на печката и отвори прозореца. Пред погледа му се откриха дворът на сградата, лабораторията за серуми на доктор Ривиер и леката кола на директора, паркирана до външното стълбище. От канцеларията се дочуваше дори тракането на пишещи машини.

Мегре не се бавеше без причина. Искаше да даде на Мартен време да се успокои и дори да намисли как да се държи. Напълни бавно лулата си, после я запали със специалната запалка, която беше закачена над печката.

Когато се върна отново в трапезарията, онзи дори не беше се помръднал, но се беше успокоил. Изправи се с въздишка, потърси кърпичка и шумно се изсекна.

— Всичко това сигурно ще свърши зле, нали? — започна той.

— Вече има двама мъртвци! — отвърна Мегре.

— Двама мъртвци...

Той направи усилие. Вероятно крайно усилие, понеже Мартен, който щеше да се развълнува отново, все пак успя да се овладее.

Комисарят почти не смееше да си отвори устата и задържа дъха си. Усещаше, че сърцето му се стяга, понеже чувстваше, че е съвсем близо до истината.

— Да... — промърмори Мартен на себе си. — Още по-лошо! Но това е необходимо... необходимо...

При все това той машинално отиде до отворената врата на спалнята и погледна вътре.

Мегре продължаваше да чака, неподвижен и безмълвен.

Мартен не каза нищо. Не се чу гласът на жена му. Но, така или иначе, сигурно нещо се бе случило.

Нищо не се случваше. Комисарят започна да губи търпение.

— Е, и какво?...

Онзи се обърна бавно към него с различен израз на лицето.

— Какво?

— Нали казахте, че...

Господин Мартен се опита да се усмихне.

— Че какво?

— Че е по-добре, за да се избегне още една трагедия...

— Че е по-добре какво?

Той прокара ръка по челото си като човек, който с мъка се опитва да съживи някакъв спомен.

— Извинете ме! Толкова съм потресен...

— Че дори забравихте какво щяхте да кажете ли?

— Да... Вече не си спомням... Погледнете!... Тя спи...

Той сочеше госпожа Мартен, която беше затворила очи, а лицето ѝ бе станало пурпурночервено, вероятно вследствие на леда върху челото ѝ.

— Кажете ми какво знаете? — попита Мегре с онзи тон, с който питаше прекалено хитрите обвиняими.

— Аз ли?

Отсега нататък всички негови отговори щяха да са от същия род! Както се казва, той се правеше на глупак. Повтаряше учудено всяка дума.

— Бяхте готов да ми кажете истината...

— Истината ли?

— Хайде сега! Не се правете на глупак. Знаете кой е убил Куше.

— Аз ли? Аз знам?...

Дори и никога да не бе получавал шамари, сега беше само на една крачка да получи силен шамар от ръката на Мегре!

Той наблюдаваше със стиснати зъби неподвижната жена, която спеше или се преструваше, че спи, а после и онзи човечец с все още подути клепачи, с разкривени от преминалата криза черти и увиснали мустаци.

— Ще поемете ли цялата отговорност за онова, което може да се случи?

— Какво може да се случи?

— Не постъпвате правилно, Мартен!

— Кое не е правилно?

Какво се беше случило? Само за една минута може би онзи, който щеше да заговори, бе стоял там, между двете помещения, втренчил поглед в леглото на жена си. Мегре не беше чул никакъв разговор. Мартен дори не се бе помръднал.

Сега тя спокойно спеше! А той се правеше, че не знае нищо!

— Извинете ме... Струва ми се, че в някои моменти не съм много добре с главата. Съгласете се, че човек лесно може да се побърка.

При все това той беше все така мрачен, дори злокобен. Държеше се като осъден. Погледът му избягваше лицето на Мегре, прехвърляше се от един предмет на друг в стаята и най-накрая се спря на радиоапарата. Започна старателно да събира парчетата, клекнал, обърнал гръб на комисаря.

— В колко часа трябва да дойде лекарят?

— Не зная, той каза „довечера“...

Мегре излезе, като хлопна вратата. Озова се лице в лице със старата Матилда, която до такава степен се слиса, че остана неподвижна, с отворена уста.

— Сигурно и вие нямаете какво да ми кажете?... Нали?... Може би и вие ще твърдите, че не знаете нищо, а?

Тя се опитваше да дойде на себе си. Държеше двете си ръце под престилката, в обичайната поза на стара домакиня.

— Елате у нас.

Тя повлече платнените си пантофи по паркета и само за миг се поколеба, преди да бутне полуотворената си врата.

— Хайде! Влезте.

Тогава Мегре влезе на свой ред, като затвори вратата с крак. Дори не погледна към лудата, която беше седнала до прозореца.

— А сега говорете!... Ясно ли е?
И се отпусна с цялата си тежест върху един стол.

ГЛАВА ДЕВЕТА ПЕНСИОНИРАНИЯТ

— Най-напред, те постоянно се карат!

Мегре дори не трепна. Беше се потопил до шия в цялата тази мръсотия, която беше дори по-отвратителна от самата трагедия.

Върху лицето на старицата се бе появил ужасяващ израз на тържество и заплаха. Тя бе проговорила! И щеше още да говори! От омраза към семейство Мартен, към мъртвия, към всички наематели в сградата, от омраза към цялото човечество! И от омраза към самия Мегре!

Тя продължаваше да стои права, със скръстени ръце върху дебелия си отпуснат корем, като че цял живот бе чакала този миг.

Не беше усмивка онова, което разтягаше устните ѝ, а истинско блаженство, от което като че цялата се разтапяше!

— Преди всичко, те се караха през цялото време.

Тя не бързаше. Буквално цедеше всяка своя дума. Не бързаше да изрази цялото си презрение към хората, които се карат.

— Още по-лошо от боклукичите! И така е открай време! До такава степен, че дори се чудя как още не я е убил.

— А, така ли! Значи сте очаквали.

— Когато човек живее в къща като тази, трябва да очаква всичко.

Тя внимаваше с интонацията си. Дали не беше по-отвратителна, отколкото смешна, или по-смешна, отколкото отвратителна?

Стаята беше голяма. Имаше едно неоправено легло със сивкави чаршафи, които сигурно никога не са били простираны да съхнат на чист въздух. Една маса, стар бюфет, печка.

В едно кресло седеше лудата и гледаше право пред себе си с леко разнежена усмивка.

— Извинете! Идва ли понякога някой на гости у вас?

— Никога!

— Значи сестра ви никога не излиза от тази стая?

— Понякога успява да се измъкне и да тича по стълбите...

Обезкуражаваща сивота. Миризма на нечистота и бедност, на старост, а може би и на смърт?

— И забележете, жената винаги напада първа!

Мегре нямаше дори сили да я разпитва. Гледаше я разсеяно и слушаше.

— И все заради пари естествено! Не е заради някоя жена. Макар че веднъж, когато проверяваше сметките, тя реши, че той е ходил на едно специално място, и тогава наистина му даде да се разбере.

— Да не би да го бие?

Мегре говореше без ирония. Това предположение не беше по-невероятно от което и да било друго. Беше затънал сред толкова много невероятни неща, че вече нищо не можеше да го учуди.

— Не знам дали го бие, но във всеки случай, чупи чинии... А после почва да плаче и казва, че никога няма да има прилично семейство...

— С една дума, прави му сцени почти всеки ден, така ли?

— Е, не са кой знае какви сцени! Обаче непрекъснато го упреква. Вдига му истински скандали два-три пъти в седмицата.

— Голяма работа ви отваря, значи!

Тя не беше сигурна, че го е разбрала, и го погледна с известно беспокойство.

— В какво го упреква най-често?

— Когато човек не може да издържа една жена, той не се жени!

„Не може да мамиш една жена, като ѝ даваш да разбере, че ще получиш повишение, когато това не е вярно...“

„Не можеш да отнемаш една жена от мъж като Куше, който е способен да печели милиони...“

„Служещите са инертни хора...“

„Един мъж трябва да има инициатива, да обича риска, ако иска да постигне нещо в живота...“

Горкият Мартен, с тези негови ръкавици, с това негово бежово палто и мустаците, залепени с помощта на крем! Мегре можеше да си представи всички изречения, които са били изричани и изсипвани на главата му като лек дъждец или като проливна буря.

При все това той бе направил, каквото бе могъл! А същите тези упреци ги бе получавал преди него Куше. И сигурно му бе казвано:

„Погледни господин Мартен! Ето това е един умен човек! Той си мисли как един ден може би ще си има съпруга! И тя ще получава пенсия, ако му се случи нещо! А пък ти...“

Всичко това приличаше на някаква мрачна шега! Госпожа Мартен беше сбъркала, тя беше излъгана и беше излъгала всички! Имаше някаква ужасна грешка в самата основа на цялата история!

Дъщерята на сладкаря искаше да има пари! Това вече беше нещо установено! Беше необходимост за нея! Тя чувстваше това! Тя бе родена, за да има пари, и, следователно, нейният съпруг трябваше да печели тези пари!

Куше не печели достатъчно? И тя няма да получава дори пенсия, ако един ден той умре?

Тогава се омъжва за Мартен! И готово!

Само че именно Куше беше спечелил тези милиони, когато вече бе твърде късно! И нямаше никакъв начин да даде криле на Мартен, нямаше начин да го накара да напусне Регистратурата и да започне да продава — дали серуми, дали нещо друго, стига също да носи много пари!

Тя беше нещастна! И винаги е била нещастна! Животът просто се забавляваше, като я мамеше по най-отвратителния начин!

Очите на старата Матилда бяха втренчени в Мегре, синкави като медузи.

— А нейният син идваше ли да я вижда?

— Понякога.

— И на него ли му вдигаше скандал?

Като че старата жена бе чакала този миг от години! И въобще не бързаше! А пък тя имаше достатъчно време!

— Тя непрекъснато му даваше разни съвети:

„Баща ти е богат човек! Би трябвало да се срамува заради това, че не ти е осигурил блестяща кариера! Нямаш дори лека кола... И знаеш ли защо? Заради онази жена, която се омъжи за него заради парите му! Защото тя се омъжи за него само заради това!“

„Да не говорим, че един Бог знае какво ти е приготвил за покъсно... Дали ще получиш изобщо нещо от богатството, което ти се полага?“

„Ето затова би трябвало да му измъкваш пари сега и да си ги слагаш настрана, на някакво сигурно място...“

„Ако искаш, аз мога да ти ги пазя... Кажи, де! Искаш ли аз да ти ги пазя?...“

И като наблюдаваше със смиръщено чело мръсния под, Мегре започна да размишлява.

В цялата тази страхотна смесица от чувства му се стори, че разпознава *нещо*, което господстваше над останалите и може би беше довело до всички останали. Безпокойството! Някакво болезнено и болестно беспокойство, което граничеше с лудостта...

Госпожа Мартен винаги говореше за онова, което би могло да се случи — смъртта на съпруга ѝ, мизерията, която я очаква, ако той не ѝ остави пенсия... Страхуваше се заради сина си също!...

Това беше истински кошмар, фиксида.

— А Роже какво ѝ отвръща?

— Нищо. Той никога не оставаше задълго! Сигурно имаше да прави по-интересни неща другаде...

— А идвал ли е в деня на престъплението?

— Не знам.

Лудата, също толкова стара, колкото и Матилда, продължаваше да наблюдава комисаря от своя ъгъл и да се усмихва любезно.

— А семейство Мартен да е имало някакъв разговор, по-интересен от друг път?

— Не знам.

— Госпожа Мартен да е слизала долу към осем часа вечерта?

— Вече не си спомням! Не мога постоянно да стоя в коридора.

Дали беше несъзнателно, или това бе скрита ирония? Във всеки случай тя криеше нещо. Мегре го усещаше. Още не беше изплюла камъчето.

— Вечерта се караха...

— За какво?

— Не знам...

— Не слушахте ли?

Тя не отговори. Но изразът на лицето ѝ означаваше: „Това си е моя работа!“

— Какво още ви е известно?

— Знам защо се разболя!

Това беше нейната победа! Ръцете ѝ продължаваха да треперят, все така събрани на корема. Кулминационната точка на цял един

живот!

— Защо?

Но тя искаше да вкуси напълно своята победа.

— Защото... Почекайте да питам сестра ми дали няма нужда от нещо... Фани, не си ли жадна?... Не ти ли се яде?... Не ти ли е много топло?...

Малката чугунена печка се беше зачервила. Старицата се носеше из помещението, като се плъзгаше върху платнените си подметки, които не предизвикваха и най-малкия шум.

— Защото?...

— Защото той не донесе парите!

Тя произнесе на срички цялото изречение, след което настъпи окончателно мълчание. Това бе всичко! Тя отказваше да говори повече! Вече беше казала достатъчно.

— Какви пари?

Напразно! Тя нямаше да отговори на нито един въпрос повече.

— Това не ме засяга! Само чух тия неща! Правете каквото искате. Сега вече е време да се погрижа за сестра си.

И той бе принуден да си тръгне, оставяйки двете старици да се занимават един Бог знае с какви техни грижи.

Направо му бе прилошало. Започна да му се повдига, както при морска болест.

„Той не донесе парите...“

Дали не можеше да се намери обяснение за това? Мартен решава да окраде първия съпруг, вероятно, за да не чува повече тези упреци заради собствената си посредственост. Тя го беше видяла от прозореца да излиза с тези триста хиляди франка...

Само че на връщане те не бяха вече у него! Дали ги беше оставил на сигурно място? Или пък ги бяха откраднали и от него? Или пък той се беше изплашил и се бе освободил от тези пари, като ги беше хвърлил в Сена?

Дали се беше превърнал в убиец? Той, посредственият незначителен Мартен в своето бежово палто?

Преди малко бе понечил да заговори. Умората му наистина приличаше на умората на виновния, който чувства, че вече няма сили да мълчи и предпочита незабавно да отиде в затвора пред тревожното очакване.

Зашо обаче жена му се бе разболяла?

И преди всичко зашо се беше самоубил Роже?

Нима всичко това не бе създадено от въображението на самия Мегре? Защо тогава да не заподозре Нина или госпожа Куше, или дори полковника?

Комисарят, който слизаше бавно по стълбището, се сблъска с господин Дьо Сен Марк, който се обърна да го погледне.

— А, това вие ли сте?...

И снизходително му протегна ръка.

— Има ли нещо ново?... Мислите ли, че това ще свърши скоро?...

Отново се дочу викът на лудата там горе, вероятно изоставена от сестра си, която пак бе застанала на своя пост зад някоя врата!

Беше хубаво погребение. Бяха дошли много хора, все с добро положение. Особено семейството на госпожа Куше и съседите им от булевард „Осман“.

Само сестрата на Куше на първия ред не беше в хармония с останалите, макар че бе положила неимоверни усилия, за да бъде елегантна. Тя плачеше. Но се секнеше по особено шумен начин, след което всеки път беше удостоявана с яростен поглед от страна на тъщата на покойника.

Непосредствено след членовете на семейството крачеше персоналът на фирмата за серуми. А редом със служителите ѝ вървеше и старата Матилда, с голямо достойнство, уверена в себе си и в правото си да се намира там.

Черната рокля, която беше облякла, сигурно служеше само за тази цел: да присъства на погребенията! Погледът ѝ срещна погледа на Мегре и тя благоволи да му кимне леко.

После се разнесе музиката на органа, запя басово псалтът, придружен от фалцета на дякона: *Et ne nos inducas in temptationem...*

Последва шум от местене на столове. Katafalката беше висока, но въпреки това не се виждаше изпод цветята и венците.

От наемателите на площад „Де Вож“ № 61

Вероятно и Матилда беше внесла своя дял. Дали семейство Мартен също беше вписало своето име в списъка?

Госпожа Мартен я нямаше. Вероятно още беше на легло.

Libera nos, domine...

Последната молитва. Край. Церемониал майсторът бавно поведе шествието, вървейки начело. Мегре, който стоеше в един ъгъл, близо до изповедалнята, съзря сред множеството Нина. Малкото й носле цялото се беше зачервило, но тя не си бе направила труда поне малко да го понапудри.

— Ужасно е, нали? — каза тя.

— Кое е ужасно?

— Не знам, всичко! Тази музика... И тази миризма на хризантеми...

Тя захапа горната си устна, за да сподави риданието си.

— Знаете ли... Размишлявах много... И понякога ми се струва, че той е подозирал нещо.

— Ще отидете ли на гробището?

— Вие какво ще кажете? Могат да ме видят там, нали? Може би е по-добре да не ходя... Но все пак толкова ми се иска да разбера къде ще го сложат.

— Винаги можете да попитате пазача.

— Да, вярно...

Те си говореха. Шепнешком. Стъпките на последните присъстващи вече загльхваха от другата страна на вратата. Чуваше се как потеглят колите.

— Значи казвате, че той е подозирал нещо...?

— Може би не че ще умре по този начин... Но знаеше, че не му остава дълго да живее... Беше доста сериозно болен от сърце.

Чуваше се, че дълго се е измъчвала, часове наред мислите ѝ са били заети само с тази единствена мисъл.

— Идват ми наум разни неща, които ми е казвал...

— Страхуваше ли се?...

— Не! По-скоро обратното... Когато някой случайно споменеше за гробищата, той казваше през смях: „Единственото място, където човек може да бъде спокоен... Едно хубаво кътче в Пер Лашез^[1]...“

— Често ли се шегуваше?

— Особено когато не беше весел. Разбирайте ли? Той не обичаше другите да разбираат, че има някакви грижи. В такива моменти си търсеше какъвто и да било претекст, за да се съвземе, да се разсмее...

— Когато е говорел за първата си жена например!

— Не, никога не ми е споменавал за нея.

— А за втората?

— Не! Той не говореше конкретно за някого... Говореше за хората изобщо... Смяташе ги за смешни малки животинки. Ако някой келнер го изльжеше в ресторана например, той го поглеждаше с по-голяма любов, отколкото обикновено гледаше хората, и казваше: „Ама че мошеник!“ И произнасяше тези думи така, все едно че се забавлява, все едно че е доволен!

Беше станало студено, както на празника Вси светии^[2]. Мегре и Нина нямаха никаква работа в квартал Сен Филип дъо Рул.

— Как е в „Мулен Бльо“, всичко наред ли е?

— Да, всичко е наред!

— Ще дойда да се видим там в някой от тези дни...

Мегре ѝ стисна ръката и скочи на стъпалото на потеглящия автобус.

Имаше нужда да остане сам, за да помисли, или по-скоро да остави мислите си да се разхождат на свобода. Представяше си как след малко шествието стига до гробището. Госпожа Куше... Полковникът... Братът... Хората, които сигурно говореха за това странно завещание.

— Но защо са шарели така около кофите за боклук?

Понеже точно там беше завръзката на цялата трагедия. Мартен се беше навъртал около кофите за боклук под претекст, че търси някаква ръкавица, която не беше намерил, но при все това носеше на другата сутрин. Госпожа Мартен също беше ровила в боклука, обяснявайки това с някаква сребърна лъжица, която уж изхвърлила по невнимание...

— ... *Tой не донесе парите* — беше казала старата Матилда.

По това време трябва да беше много забавно на площад „Де Вож“! Дали лудата викаше както обикновено, след като бе оставена сама?

Пълният автобус пропускаше някои спирки. Някакъв непознат от навалицата, долепен плътно до Мегре, точно казваше на съседа си:

— Чете ли за онази история с банкнотите по хиляда франка?

— Не! За какво става дума?

— Много ми се ще и аз да бях там... На бента на Буживал...

Банкноти по хиляда франка си плавали най-спокойно по течението... Някакъв моряк пръв ги забелязал и дори успял да извади няколко от водата... Обаче пазачът на шлюза разбрал каква е работата и повикал полицията... Така че полицай почнал да държи под око любителите да ловят банкноти в реката...

— Без майтап ли? Обаче това сигурно не им е попречило да си сложат по някоя настрана...

— Във вестника пише, че са намерили трийсетина банкноти, обаче сигурно има още много, понеже в Мант също извадили две от водата... Представяш ли си! Банкноти, които си плават най-спокойно по Сена!... По-лесно, отколкото да ловиш с въдица...

Мегре не трепна. Стърчеше на една глава над хората наоколо. Изразът на лицето му бе невъзмутим.

— ... *Tой не донесе парите...*

Това ли беше? Клетият господин Мартен, обзет от страх или от угризения на съвестта при спомена за своето престъпление! Мартен, който си беше признал, че онази вечер се е разхождал из остров Сен Луи, защото имал невралгични болки!... Все пак на лицето на Мегре се появи едва доловима усмивка, защото си представи госпожа Мартен, която е видяла всичко от прозореца и е чакала.

Съпругът ѝ се приbral уморен и отчаян. Тя дебнела всеки негов жест и всяко негово действие. Чакала да види банкнотите. Може би да ги преброи... Той се съблякъл и се канел да си ляга. Сигурно тя е отишла да прибере дрехите му, за да може да пребърка джобовете.

Тревогата ѝ ставала все по-голяма. Тя наблюдавала Мартен с тези негови мрачни мустаци.

— Ами... парите?...

— Какви пари?...

— На кого си ги дал?... Отговори ми!... Не се опитвай да ме лъжеш...

Тогава Мегре слезе от автобуса на моста Пон Ньоф, откъдето се виждаха прозорците на неговия кабинет, и с изненада установи, че си казва полугласно:

— Ловя се на бас, че като си е легнала, госпожа Мартен се е разплакала в леглото си!

---

[1] Пер Лашез (от фр. Cimetière du Père Lachaisej — най-голямото гробище в Париж и едно от най-известните в света. — Бел.ред. ↑

[2] Празникът на Вси светии се чества на 1 ноември. — Бел.ред.

↑

ГЛАВА ДЕСЕТА

ДОКУМЕНТИ ЗА САМОЛИЧНОСТ

Всичко започна в Жъмон. Беше единайсет часът вечерта. Неколцина пътници от трета класа се запътиха към сградата на митницата, а в това време митничарите започнаха да проверяват вагоните от втора и първа класа.

Грижливите пътници предварително си приготвяха багажа, като го изваждаха и го подреждаха върху седалката. Така направи и мъжът с тревожен поглед от втора класа, в купето, където освен него имаше само двойка възрастни белгийци.

Неговият багаж можеше да послужи като модел за ред и предвидливост. За да не се изцапат, ризите бяха увити в стари вестници. Освен това имаше дванайсет чифта маншети, дебели долни гащи и летни долни гащи, будилник, обувки и чифт износени пантофи.

В подредбата се забелязваше присъствието на женска ръка. Всички местенца в куфара бяха използвани. Нищо не можеше да се измачка. Обаче митничарят разрови всички тези вещи с небрежно движение, като наблюдаваше мъжа с бежово палто, чиято физиономия напълно подхождаше на притежател на подобен куфар.

— Добре!

Митничарят направи тебеширено кръстче върху куфара му.

— Имате ли нещо за деклариране, господа?

— Извинете! — обърна се към него мъжът. — Къде точно започва Белгия?

— Виждате ли там онзи, зеления плет? Не! Нищо не виждате! Обаче гледайте тук сега... Бройте тези лампи по пътя. Третата отляво. Е, точно там започва границата.

От коридора се дочу глас, който повтаряше пред всяка врата:

— Пригответе си паспортите, документи за самоличност!

А в това време мъжът с бежовото палто се опитваше да върне обратно багажа си в мрежата за багаж.

— Паспортите, моля!

Той се обърна и видя младеж със сива униформена шапка.

— Французин ли сте?... Картата ви за самоличност тогава...

Трябваше му известно време, за да го направи. Пръстите му тършуваха в портфейла.

— Ето, господине!

— Добре! Мартен, Едгар Емил... Точно така!... Последвайте ме...

— Но къде?...

— Можете да вземете багажа си със себе си...

— Но... влакът...

Двамата белгийци го гледаха ужасено, донякъде поласкани от това, че са пътували заедно със злосторник. Опулил очи, господин Мартен се качи на седалката, за да си вземе пътническите чанти.

— Кълна ви се... Но какво...?

— Побързайте... Влакът ще тръгне...

И младият мъж със сивата шапка изнесе най-тежкия от куфарите върху перона. Беше тъмно. Под сиянието на лампите хората тичешком се връщаха от бюфета. Чу се изсвирване. Някаква жена разговаряше с митничарите, които не я пускаха да се качи отново на влака.

— Ще видим тази работа утре...

Господин Мартен последва младежа, като едва мъкнеше багажа си. Никога не си бе представял, че един перон може да бъде толкова дълъг. Беше като истинска писта, нескончаема, пуста, обградена от тайнствени врати.

Най-сетне отвориха последната от тях.

— Влезте!

Вътре беше тъмно. Светеше само лампа със зелен абажур, която висеше толкова ниско над масата, че осветяваше само няколкото документа върху нея. Обаче имаше някакво движение в дъното на помещението.

— Добър ден, господин Мартен!... — каза сърдечно някакъв глас.

И от сянката излезе огромен силует. Беше комисарят Мегре, потънал в тежкото си палто с велурена яка, пъхнал дълбоко ръце в джобовете.

— Няма нужда да сваляте палтото си. Взимаме влака за Париж, който всеки момент ще пристигне на трети коловоз...

Този път беше сигурно! Мартен плачеше, неподвижен, тъй като ръцете му бяха заети с толкова хубаво подредените му куфари.

Инспекторът, поставен на пост на площад „Де Вож“ № 61, се беше обадил по телефона няколко часа преди това на Мегре:

— Нашият човек се готви да бяга... Току-що взе такси и каза да го закарат на Северната гара...

— Оставете го, нека бяга... Продължавайте да наблюдавате жената...

И Мегре се беше качил на същия влак, който беше взел Мартен. Беше пътувал в съседното купе заедно с двама подофицери, които разказваха любовните си истории по време на цялото пътуване.

От време на време комисарят долепяше око до малкия процеп между двете купета и виждаше мрачното лице на Мартен.

Жъмон... Документи за самоличност! Канцеларията на полицейския комисар по специалните въпроси.

А сега двамата се завръщаха в Париж в едно резервирано купе. Мартен не беше с белезници. Багажът му беше в мрежата над главата му и дори единият от куфарите, недостатъчно добре закрепен, можеше всеки момент да падне върху него.

Когато стигнаха в Мобьож, Мегре още не му беше задал дори един въпрос.

Беше невероятно! Седеше сврян в своя ъгъл с лула между зъбите. Пушеше непрестанно, докато наблюдаваше спътника си с малките си очи, в които ясно личеше, че се забавлява.

Десет или може би двайсет пъти Мартен бе отворил уста, но не се бе решил да заговори. Десет или може би двайсет пъти комисарят дори не бе обърнал внимание на това.

В края на краищата това все пак се случи. Чу се глас, който бе невъзможно да бъде описан. Дори самата госпожа Мартен вероятно не би могла да го разпознае.

— Аз го направих...

Обаче Мегре продължаваше да мълчи. Само очите му като че казваха: „Наистина ли?“

— Аз... Аз се надявах, че ще мина границата...

Пушачите имат един начин на пущене, който изключително много дразни наблюдаващия ги човек: при всяко издухване на дима устните им сладострастно се полуотварят, издавайки звука „пок“. И не

издишват дима право пред себе си, а го изпускат бавно, при което той образува малко облаче край лицето им.

Мегре пушеше точно по този начин, а главата му се люлееше от дясно на ляво и от ляво на дясно в ритъма на влака.

Мартен се наведе напред, кършайки облечените си в ръкавици ръце, с трескав поглед.

— Мислите ли, че това ще продължи дълго? Не, нали? След като си признавам... Понеже си признавам всичко...

Интересно, как успяваше да сдържа риданията си? Защото нервите му сигурно бяха на предела. А в погледа му от време на време се появяваше умолителен израз, с който той съвършено ясно казваше на Мегре: „Помогнете ми, де!... Нали виждате, че съм на края на силите си...“

Но комисарят не се и помръдваше. Беше също толкова невъзмутим, погледът му бе също толкова любопитен, но безстрастен, колкото ако стоеше пред клетката на някое екзотично животно в зоологическата градина.

— Кuhe ме изненада... И тогава...

Тогава Мегре въздъхна. Тази въздишка не означаваше нищо или по-скоро можеше да бъде изтълкувана по хиляди различни начина.

Сен Куентен! По коридора се чуха стъпки. Един дебел пътник се опита да отвори вратата на купето, но после разбра, че е заключена. Известно време се опитваше да погледне вътре, плътно долепил нос до стъклото. Най-сетне се примири с това, че трябва да си потърси друго място.

— След като си признавам всичко, нали?... Няма смисъл да отричам...

Все едно че говореше на някой глух или на някого, който не разбира нито дума на френски. Мегре тъпчеше лулата си със старателни движения на палеца.

— Имате ли кибрит?

— Не... Не пуша... Много добре знаете това... Заради жена ми, тя не понася миризмата на тютюн... Бих искал всичко това да свърши бързо, разбирайте ли ме?... Ще кажа това и на адвоката, който ще трябва да си избера... Никакви усложнения!... Признавам си всичко... Прочетох във вестника, че са намерили една част от банкнотите... Не знам защо направих това... Като ги усещах в джоба си, ми се

струваше, че всички хора по улицата ме гледат... Най-напред реших да ги скрия някъде... Но за какво да ги крия?... После тръгнах да се разхождам по кея... Но имаше много шлепове... Страхувах се да не ме види някой от моряците... Тогава минах по моста Мари и след като се озовах на остров Сен Луи, успях да се освободя от пакета с парите...

Купето се беше затоплило до крайна степен. Парата се стичаше по прозорците. Димът от лулата се разнасяше около лампата.

— Трябваше да ви призная всичко още първия път, когато ви видях... Обаче нямах смелост... Надявах се, че...

Мартен мълкна и погледна с любопитство спътника си, който седеше с полуотворена уста и затворени очи. Чуваше се равномерно дишане, подобно на мъркането на едър доволен котарак!

Мегре спеше!

Мартен хвърли поглед към вратата на купето. Беше достатъчно само да я отвори. И като че за да избяга от изкушението, той се сгущи в едно ъгълче, нащрек, сложил притеснено ръце върху слабите си колене.

Северната гара в сивата утрин. И недоспалата тълпа от покрайнините, която преминаваше също като стадо през вратите.

Влакът беше спрятал много далече от зданието на гарата. Куфарите на Мартен бяха тежки, но той не искаше да спре, за да си почине. Беше останал без дъх и двете ръце го боляха.

Наложи се доста дълго да чакат такси.

— В затвора ли ме водите?

Бяха прекарали във влака пет часа заедно, но за това време Мегре беше произнесъл по-малко от десет изречения. И то какви изречения само! Нямаха нищо общо нито с престъплението, нито с онези триста хиляди франка? Той говореше или за лулата си, или за горещината, или за това, кога ще пристигне влакът.

— Площад „Де Вож“ №61 — каза на шофьора на таксито.

Мартен се обърна умолително към него:

— Мислите ли, че е необходимо да...

А после добави сякаш на себе си:

— Кой знае какво си мислят в канцеларията!... Нямах време дори да ги предупредя...

Портиерката сортираше пощата в своята стаичка. Една голяма купчина — за „Серумите на доктор Ривиер“ и една съвсем мъничка — за останалите наематели в сградата.

— Господин Мартен!... Господин Мартен!... Идваха от Регистрацията, за да питат дали не сте болен... Казаха, че у вас бил някакъв ключ от...

Обаче Мегре повлече спътника си по-нататък. Наложи му се да помъкне тежките си куфари по стълбището, където пред вратите бяха оставени бутилки с мляко и пресен хляб.

Вратата на старата Матилда се помръдна леко.

— Дайте ми ключа.

— Но...

— Тогава отключете сам.

Настъпи дълбока тишина. Чу се само щракането на ключалката. После пред очите им се появи подредената трапезария, където всяко нещо беше поставено на точното му място.

Мартен се поколеба, преди да произнесе на висок глас:

— Аз съм!... Заедно с комисаря...

Някой се помръдна в леглото в съседната стая. Мартен, който в този момент затваряше вратата, простена:

— Не трябаше... Тя няма нищо общо, нали?... И в това нейно състояние.

Не смееше да влезе в стаята. За да прикрие смущението си, той хвани куфарите си и ги сложи на два стола.

— Искате ли да направя кафе?

Мегре почука на вратата на спалнята.

— Може ли да вляза?

Никакъв отговор. Той бутна вратата и се озова право пред втренчения поглед на госпожа Мартен, която лежеше неподвижно. Косата ѝ беше навита на фуркети.

— Извинете, че ви беспокоя... Върнах ви съпруга, който напразно се беше изплашил.

Мартен стоеше зад него. Усещаше, че той е там, но не можеше да го види.

На двора отекваха стъпки и гласове, преди всичко женски гласове: персоналът на канцелариите и лабораториите пристигаше на работа. Беше девет часът без една минута.

Чу се викът на лудата някъде до тях. На нощната масичка бяха сложени лекарства.

— По-зле ли се чувствате?

Много добре знаеше, че тя няма да отговори, че въпреки всичко ще продължи да проявява същата свирепа резервираност.

Като че я беше страх да каже дори една дума, една-единствена дума! Като че една нейна дума можеше да предизвика цял ред катастрофи!

Беше отслабнала, а лицето ѝ беше още по-посърнало. Обаче очите ѝ, тези странни сивкави зеници, като че продължаваха да живеят свой собствен живот, страстен и непокорен.

Мартен влезе с вяла походка. С цялото си поведение като че се извиняваше и искаше прошка.

Сивите очи се обърнаха бавно към него. Погледът ѝ беше леденостуден, толкова сувор, че той отвърна глава, като промърмори:

— Стана на гарата в Жъмон... Само още една минутка, и щях да бъда вече в Белгия...

Имаше нужда от много думи и фрази, от много шум, за да се запълни цялата тази празнота, която се усещаше около всяко от действащите лица. Дотолкова осезаема празнота, че дори гласовете им отекваха в нея като в тунел или в пещера.

Но никой не продумваше. Едва-едва произнасяха по няколко срички с тревожни погледи, а после тишината падаше отново с неумолимостта на мъгла.

И все пак ставаше нещо. Нещо бавно и потайно: една ръка се плъзгаше под завивките и се прокрадваше с едва доловимо движение по посока на възглавницата.

Това бе слабата и мека ръка на госпожа Мартен. Макар че гледаше другаде, Мегре наблюдаваше нейното движение и само изчакваше момента, в който тази ръка най-сетне щеше да достигне целта си.

— Докторът не трябва ли да идва тази сутрин?

— Не зная... Нима някой се грижи за мен? Оставили са ме тук да умра като някакво животно...

Обаче погледът ѝ просветна, понеже ръката най-сетне беше докоснала така желания предмет.

Едва доловим звук от докосване до хартия.

Мегре направи крачка напред и хвана госпожа Мартен за китката. Ръката ѝ като че беше съвсем безсилна, безжизнена. Но въпреки това в следващата секунда същата тази ръка прояви невероятна сила.

Тя не искаше да пусне онова, което държеше в ръката си. Седнала в леглото си, тя яростно се отбраняваше. После доближи ръката си до устата и заразкъсва със зъби белия лист хартия, който стискаше.

— Пуснете ме! Пуснете ме или ще викам! Ами ти! Защо не направиши нещо?

— Господин комисар... Много ви моля... — стенеше Мартен.

И напрягаше слух. Боеше се да не би да се появи някой от наемателите. Но не смееше да се намеси.

— Грубиян!... Мръсен грубиян!... Да удря жена!

Не! Мегре не я удряше, а само ѝ държеше ръката, като може би стискаше прекалено силно китката, за да попречи на жената да унищожи листа.

— Как не ви е срам!... Да удряте жена пред прага на смъртта...

Тази жена се бореше с енергия, каквато Мегре рядко беше срещал в своята полицейска кариера! Меката му шапка падна върху леглото. Внезапно тя ухапа комисаря по китката.

Но тя не можеше да издържи дълго с толкова силно изопнати нерви. Така че Мегре успя най-сетне да разтвори пръстите на ръката ѝ, при което тя изстена от болка.

И после избухна в плач! Тя плачеше без сълзи, от яд, от ярост, а може би просто за да излезе от неловкото положение?

— Ами ти! Остави го да прави каквото си иска...

Гърбът на Мегре бе прекалено широк за тясната стаичка. Като че изпълваше цялото пространство и закриваше цялата светлина.

Той се приближи до камината, разгърна листа с липсващи краища и прочете набързо написания на машина текст, отгоре на който беше напечатано следното:

Адвокати Лавал и Пиоле
От Парижката адвокатура
Адвокати съветници по

спорни въпроси

Вдясно, в червено, беше написана следната забележка:

Дело Күше и Мартен. Консултация на 18 ноември.

Две страници сбит текст, с един интервал разредка. Мегре четеше полугласно само някои откъси, а оттатък, в канцелариите на серумите „Ривиер“ се чуваше как тракат пищещите машини.

Имайки предвид закона за...

Имайки предвид, че смъртта на Роже Күше е настъпила по време след смъртта на бащата...

... че никакво завещание не може да лиши един законен син от онази част, на която той има право...

... че вторият брак на завещаващия с г-ца Дормой е бил сключен при условие на общност на имуществото...

... че естествен наследник на Роже Күше се явява неговата майка...

... имаме честта да потвърдим пред вас, че сте в правото си да изисквате половината от богатството, оставено от Реймон Күше, както в движимо, така и в недвижимо имущество... което, по нашите предварителни сведения, освен в случай на грешка, оценяваме приблизително на сумата от пет милиона, при което стойността на фирмата, известна под името „Серуми на доктор Ривиер“, при тази оценка възлиза на сумата от три милиона...

...

Ние сме изцяло на ваше разположение, що се отнася до всички действия, необходими за анулиране на настоящото завещание и...

...

и ние потвърждаваме пред вас, че върху така възвърнатата сума ние ще удържим комисиона от десет процента (10%) за разходи по...

Госпожа Мартен беше престанала да плаче. Беше си легнала отново и сега студеният ѝ поглед отново бе втренчен в тавана.

Мартен остана да стои на прага, по-объркан от всяко. Не знаеше какво да прави нито с ръцете, нито с очите си, нито с цялото си тяло.

— А, има и послепис! — промърмори комисарят като че на самия себе си.

Този послепис се предхождаше от забележката:

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО

Бихме могли да заявим, че според нашите сведения госпожа Куше, по баща Дормой, изглежда, също е разположена да оспорва завещанието.

От друга страна, ние се осведомихме относно третата наследница, Нина Моанар.

Това е жена със съмнителни нрави, която засега не е предприела никакви мерки, за да изисква правата си.

Като се има предвид, че понастоящем тя е останала без средства, струва ни се, че най-бързият начин е да ѝ бъде предложена каквато и да било сума в качеството на обезщетение.

От своя страна, ние бихме оценили тази сума на двайсет хиляди франка, което би могло да съблазни човек в положението на г-ца Моанар.

Очакваме вашия отговор по този въпрос.

Мегре беше оставил лулата си да изгасне. Сега бавно сгъна листа, а после го пъхна в портфейла си.

Край него цареше абсолютна тишина. Мартен дори бе затаил дъх. А жена му на леглото с този втренчен поглед вече наподобяваше

мъртвец.

— Два милиона и петстотин хиляди франка... — промърмори комисарят. — Като се махнат онези двайсет хиляди франка за Нина, които трябва да я накарат да стане по-отстъпчива... Е, вярно, че госпожа Куше вероятно ще даде половината от тях...

Беше сигурен, че съзря едва забележимата, но победоносна и красноречива усмивка, плъзнала по устните на жената.

— Това не е каква да е сума!... Какво ще кажете, а, Мартен...

Онзи трепна и се помъчи да заеме отбранителна позиция.

— Колко мислите, че ще получите? Не говоря за парите... Говоря за присъдата ви... Кражба... Убийство... Може би ще установят предумишленост... Кажете, какво мислите?... Няма да ви оправдаят, разбира се, понеже не става дума за убийство от ревност... Ex, ако жена ви беше подновила отношенията си с бившия си съпруг... Обаче не е така... Това е въпрос на пари, само на пари... Десет години?... Двайсет години?... Искате ли моето мнение?... Имайте предвид, че е много трудно предварително да се разбере какво решение ще вземат съдебните заседатели... Разбира се, има и прецеденти... Е, общо взето, може да се каже, че докато са доста снизходителни към любовните драми, те проявяват изключителна строгост към случаите, в които са замесени парите...

Той като че говореше просто за да се намира на работа, за да печели време.

— И това е разбирамо! Това са хора от дребната буржоазия, търговци... Те смятат, че няма защо да се страхуват от любовниците, каквито нямат или в които са сигурни... Обаче много се страхуват от крадците... Двайсет години?... О, не!... Лично аз съм склонен по-скоро към смъртната присъда...

Мартен вече не помръдваше. Сега той беше станал по-блед дори от жена си. До такава степен, че трябваше да се хване за рамката на вратата.

— Само че госпожа Мартен ще бъде богата... Тя е в онази възраст, в която човек умее да се радва на живота и на богатството...

Той се приближи до прозореца.

— Освен ако този прозорец... Това е непреодолимото препятствие... Неизбежно ще бъде изтъкнато, че оттук е можело да се види всичко... Чувате ли ме, всичко!... А това е много сериозно!...

Зашто по този начин би могла да се появи идеята за съучастничество... А пък в кодекса има един малък текст, според който дори да бъде оправдан, убиецът не може да наследи жертвата... И не само убиецът... Неговите съучастници също... Разбирайте ли сега какво значение придобива този прозорец...

Около него вече не цареше тишина. Беше нещо по-абсолютно, по-обезпокояващо, едва ли не нереално: пълно отсъствие на какъвто и да било живот.

И внезапно прозвуча въпросът:

— Кажете ми, Мартен! Какво направихте с револвера?...

Някакво живо шумолене в коридора: старата Матилда, естествено, с нейната кръгла физиономия и отпуснатия корем под карираната престилка.

Чу се пискливият глас на портиерката, която викаше на двора.

— Госпожа Мартен? Търси ви Дюфайел!

Мегре седна в едно от креслата, което се заклати, но не се счупи веднага.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА РИСУНКАТА ВЪРХУ СТЕНАТА

— Отговорете!... Този револвер...

Той проследи погледа на Мартен и забеляза, че госпожа Мартен, която продължаваше да лежи втренчена в тавана, движеше пръстите си върху стената.

А горкият Мартен правеше героически усилия, за да разбере какво иска да му каже. Той вече губеше търпение. Виждаше, че Мегре чака отговора му.

— Аз...

Какво можеше да означава този квадрат или трапец, който тя чертаеше сега със слабия си пръст?

— Е, кажете?

В този момент Мегре наистина изпита съжаление към него. За него този миг вероятно беше ужасен. Мартен вече се тресеше от нетърпение.

— Хвърлих го в Сена...

Така че заровете бяха вече хвърлени! Докато комисарят изваждаше пистолета от джоба си и го слагаше на масата, госпожа Мартен се изправи в леглото си с разярено лице.

— А пък аз най-накрая го намерих в кофата за боклук... — каза Мегре.

Тогава се чу свистящият глас на жената, която имаше треска:

— Ето!... Разбиращ ли сега?... Доволен ли си сега?... Още веднъж изпусна случая, както винаги си правил!... Като че дори го направи нарочно, от страх да не отидеш в затвора... Но все едно, ще отидеш там!... Понеже кражбата е твоя работа!... Тези триста и шейсет хиляди, които господинът хвърлил в Сена...

Тя беше страшна. Виждаше се, че прекалено дълго се бе сдържала. И възбудата ѝ беше толкова силна, че понякога много думи едновременно се появяваха на устните ѝ и тя объркваше сричките...

Мартен наведе глава. Неговата роля бе приключила. Провалът му беше жалък, както жена му току-що го бе обвинила.

— ... Господинът решава, че ще краде, обаче оставя едната си ръкавица на масата...

Сега всички упреци на госпожа Мартен щяха да се излеят отведнъж, в безпорядък.

Мегре чу зад себе си смиренния глас на мъжа с бежовото палто.

— Вече месеци наред тя ми показваше канцеларията през прозореца и Куше, който имаше навик често да ходи до тоалетната... И ме обвиняваше за това, че съм й съсипал живота, че не съм способен да издържам една жена. Тогава отидох там...

— Казахте ли й, че отивате там?

— Не! Но много добре знаеше, че е така. Нали стоеше на прозореца...

— Значи отдалече сте видели ръкавицата, която мъжът ви е забравил, така ли, госпожо Мартен?

— Все едно че беше оставил визитната си картичка! Можеш да си помислиш, че нарочно прави така, за да ме ядоса.

— Вие сте взели вашия револвер и сте отишли там.

Куше се е върнал в кабинета си, докато сте били още там. Помислил си е, че вие сте откраднали...

— Той искаше да ме арестуват, да! Ето какво искаше! Като че не беше забогатял именно благодарение на мен! Кой се грижеше за него в началото, когато печелеше толкова малко, че стигаше само за един хляб без масло?... Да, всички мъже са еднакви! Той стигна дори дотам, че ме упрекваше заради това, че живея в същата сграда, където са неговите канцеларии... Обвини ме в това, че със сина ми си делим парите, които му даваше...

— Значи вие стреляхте?

— Вече беше вдигнал телефона, за да повика полицията!

— Тръгнали сте към кофите за боклук. Под предлог, че търсите някаква малка лъжичка, вие сте заровили револвера сред боклука. И кого срещнахте тогава?

Тя избълва:

— Оня глупак от първия етаж...

— И никого другого?... А пък аз мислех, че е дошъл синът ви...

Бил свършил вече парите...

— И какво от това?...

— Той не е идвал заради вас, а заради баща си, нали? Само че вие не сте могли да го оставите да стигне до неговия кабинет, където е щял да открие трупа му... И двамата сте стояли в двора... Какво казахте тогава на Роже?

— Казах му да си върви. Не можете да разберете душата на една майка.

— Значи той си е тръгнал... А мъжът ви се е върнал... Вие двамата изобщо не сте говорили за нищо... Нали така е било?... Мартен е мислел само за банкнотите. В края на краищата той просто е един добър човечец...

— Да, един много добър човечец! — повтори госпожа Мартен с неочеквана ярост. — Ха! Ха! Ха!... Ами аз?... Аз, която винаги съм била толкова нещастна...

— Мартен не знае кой е извършил убийството... Той си ляга да спи. Минава един ден, без да споменете дори дума за това... Обаче следващата нощ ставате през нощта, за да тършувате сред дрехите, които е съблъкъл... Напразно търсите онези банкноти... Той ви вижда... Вие го питате... И тогава точно избухва онази гневна криза, която Матилда е чула зад вратата... Вие сте убили човека за нищо!... Този глупак Мартен вече е хвърлил банкнотите!... Цяло състояние, хвърлено в Сена, защото просто не му е стигал куражът!... А вие направо сте се поболели заради това... Вдигате температура... А пък Мартен, който изобщо не знае, че вие сте убили Күше, е отишъл да съобщи новината на Роже.

„Той е разbral. Видял ви е там, в двора. Вие не сте го пуснали да мине. Той ви познава...“

„Той си мисли, че ви подозирам... Въобразява си, че ще го арестуват и ще го обвиняват... И не може да се защитава, без да обвини майка си...“

„Разбира се, той може би не е много симпатичен младеж... Но няма съмнение, че при неговия начин на живот все пак има известно извинение... Той е разочарован... Разочарован е от жените, с които спи, от наркотиците, от Монmartър, из който се мотае безцелно, и отгоре на всичко — от тази семейна драма, за чиито причини единствен се досеща.“

„И скача през прозореца!“

Мартен се беше облегнал до стената, скрил лице в свитите си ръце. Обаче жена му гледаше втренчено комисаря, като че само изчакваше удобния момент, за да се намеси в неговия разказ и на свой ред да премине в атака.

Тогава Мегре им показа писменото мнение на двамата адвокати.

— При последното ми посещение Мартен толкова силно се изплашва, че понечва да признае кражбата си... Да, но вие сте тук... Той ви вижда през открехнатата врата... Правите му енергични знаци и той мълква...

„Нали точно това му отваря най-после очите?... Той ви пита... Да, вие сте извършили убийството! И му изкрешявате това с пълен глас право в лицето! Убили сте заради него, за да поправите неговата грешка, заради онази ръкавица, оставена върху бюрото!... И тъй като сте извършили убийство, дори няма да наследите парите въпреки завещанието!... Ех, защо не беше Мартен истински мъж!...“

„Нека тогава да замине за чужбина... Всички ще решат, че той е виновен... Полицията няма да вдига шум, а вие ще отидете при него заедно с милионите...“

„Хайде, хайде, клети ми Мартен!...“

И Мегре толкова силно тупна клетия човечец по рамото, че замалко да го смачка. Говореше глухо, като изговаряше думите някак небрежно.

— Толкова много да направите за тези пари!... Смъртта на Куше... И Роже, който се хвърля през прозореца... А в последната минута да разберете, че няма да ги получите!... Предпочитате сама да пригответе багажа на Мартен... Добре подредени куфари... Бельо за месеци наред...

— Мълчете! — умолително каза Мартен.

Лудата изкрештя. Мегре отвори рязко вратата и старата Матилда замалко щеше да се стовари върху него! Тя побягна, уплашена от гласа на комисаря. За първи път наистина затвори вратата си и завъртя ключа в ключалката.

Мегре хвърли последен поглед в стаята. Мартен не смееше да се помръдне. А жена му, която седеше в леглото си, толкова слаба, че чак лопатките й стърчаха под нощницата, само следеше полицая с поглед.

Беше станала внезапно толкова сериозна и спокойна, че двамата мъже се питаха какво ли е намислила.

Мегре си припомни особения ѝ поглед преди малко и особения начин, по който движеше устните си. И тогава едновременно с Мартен се досети какво става.

Те не можеха вече да се намесят. Всичко ставаше извън тях, като в лош сън.

Госпожа Мегре бе много, много слаба, а чертите на лицето ѝ ставаха все по-болезнени. Какво гледаше всъщност на тези места в стаята, където нямаше нищо друго освен най-обикновени предмети?

Какво следеше внимателно с очи в тази стая?

Тя внезапно сбърчи чело. Слепоочията ѝ туптяха силно. Мартен извика:

— Страх ме е!

Нищо не се бе променило в помещението. Един камион влезе в двора и те дочуха острния глас на портиерката.

Като че госпожа Мартен полагаше големи усилия, за да успее да изкачи сама някаква недостъпна планина. На два пъти ръката ѝ като че се опита да отблъсне нещо от лицето. Най-сетне тя успя да проглътне и се усмихна като човек, който е стигнал до целта си:

— Все пак всички ще идвате при мен да ми искате пари. Обаче ще кажа на моя адвокат да не ви дава нищо.

Мартен се разтрепери целият. Разбра, че това вече не бе временно бълнуване, предизвикано от треската.

Тя бе загубила окончателно разума си!

— Не можем да ѝ се сърдим. Тя никога не е била съвсем като другите хора, нали?... — каза Мартен жално.

Очакваше комисарят да потвърди казаното от него.

— Клети ми Мартен...

Мартен плачеше! Сграбчи ръката на жена си и погали с нея лицето си. Обаче тя го отблъсна. На устните ѝ се бе появила надменна и презирителна усмивка.

— Не повече от пет франка. Вече достатъчно съм страдала...

— Ще се обадя в болница „Света Ана“... — каза Мегре.

— Смятате ли, че трябва?... Дали... Дали наистина е необходимо да я затварят?...

Дали беше по силата на навика? Мартен се ужасяваше само при мисълта, че ще трябва да напусне своето жилище, да излезе от тази атмосфера на всекидневни упреци и караници, да се раздели с този

отвратителен живот и с тази жена, която за последен път се бе опитала да мисли, но обезсърчена и победена, си легна отново с дълбока въздишка и промърмори:

— Нека ми донесат ключа...

Само няколко мига по-късно Мегре вече прекосяващо уличното гъмжило като чужденец. И още едно нещо, което му се случваше рядко — имаше ужасно главоболие и трябваше да влезе в аптека, за да изпие едно прахче. Не виждаше нищо край себе си. Шумовете на града се сливаха с други и най-вече — с няколко човешки гласа, които не спираха да отекват в съзнанието му.

Един образ възникващ по-упорито от останалите. Госпожа Мартен, която става, за да събере от пода дрехите на своя съпруг и която търси парите! И Мартен, който я наблюдава от своето легло!

Въпросителният поглед на жената!

— Хвърлих ги в Сена...

Именно от този момент нататък възникващо тази пукнатина. Или по-скоро в нейното съзнание вероятно винаги е имало някакво изместване! Още докато е живяла в сладкарската работилница в Мо!

Само че по-рано това не бе правило впечатление. Била е млада и почти хубаво момиче! Никой не се е беспокоил заради прекалено тънките ѝ устни...

А после Куше се е оженил за нея!

— Какво ще правя, ако ти се случи някакво нещастие?

Мегре трябваше да изчака, за да пресече булевард „Бомарше“. Без никаква връзка той си спомни за Нина.

— Тя няма да получи нищо! Дори едно су... — прошепна той полугласно. — Завещанието ще бъде анулирано. И тогава госпожа Куше, по баща Дормой...

Полковникът сигурно беше започнал вече да прави необходимите постъпки. Та това бе тъй естествено. Госпожа Куше щеше да получи всичко! Всички тези милиони...

Тя беше изискана жена, която щеше да съумее да запази своя ранг...

Мегре изкачи бавно стълбището и отвори вратата на апартамента си на булевард „Ришар Льоноар“.

— Познай кой ни е дошъл на гости?

Госпожа Мегре подреждаше четири прибора върху бялата покривка. Мегре съзря оставената върху бюфета стомничка със сливова ракия.

— Сестра ти!

Не беше толкова трудно да се досети, понеже всеки път, когато пристигаше от Елзас, тя носеше по една стомничка с плодова ракия и пущен свински бут.

— Отиде на покупки заедно с Андре...

Нейният съпруг! Добро момче, което управляваше фабрика за брикети.

— Изглеждаш ми уморен... Надявам се, че няма да излизаш повече днес поне?

Не, Мегре не излезе повече тази вечер. В девет часа вечерта играеше на карти със своята балдъза и своя баджанак, а сливовата изпълваше с уханието си цялата трапезария.

А госпожа Мегре непрестанно се заливаше от смях, понеже така и не беше успяла да запомни коя карта каква е и сега пак правеше невъобразимо глупави грешки.

— Сигурна ли си, че нямаш деветка?

— Ами че защо, имам си...

— Тогава защо не играеш с нея?

Всичко това се отразяваше на Мегре като гореща вана. Дори престана да го боли главата.

Беше престанал вече да мисли за госпожа Мартен. А тъкмо в този момент колата на „Бърза помощ“ я откарваше в болница „Света Ана“, докато съпругът ѝ хлипаše самотно на празното стълбище.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.